

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

UYUŞTURUCU MADDE BAĞIMLILIĞI VE YENİ BAĞIMLILIK TÜRLERİNİN ARAŞTIRILARAK BAĞIMLILIĞIN NEDENLERİNİN VE ALINACAK TEDBİRLERİN TESPİT EDİLMESİ MAKSADIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU TUTANAK DERGİSİ

5'inci Toplantı
14 Şubat 2018 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- SUNUMLAR

1.- Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Rehberlik Hizmetleri Daire Başkanı Seyfettin Toraman'ın, Bakanlığın konuyla ilgili mevzuatı, koruyucu, önleyici kapsamda yapılan çalışmalar ve okul temelli müdahaleler hakkında sunumu

2.- Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürü Muhammet Örnek'in, Uyuşturucu ile Mücadele Eylem Planı'na (2016-2018) göre Bakanlığın görevleri, araştırmaları, sosyal uyum çalışmaları ve başta ÇODEM olmak üzere yürütülen çalışmalar hakkında sunumu

3.- Çocuk Hizmetleri Genel Müdür Vekili Selahattin Güven'in, bağımlılıkla mücadele kapsamında ÇODEM'lerde yürütülen çalışmalar hakkında sunumu

4.- Gençlik ve Spor Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Kamuran Özden'in, bağımlılık konusunda Bakanlık olarak belirledikleri yol haritası, yürütülen projeler, gençlere yönelik spor faaliyetleri ve SWOT analizi hakkında sunumu

5.- Gençlik ve Spor Bakanlığı Eğitim, Kültür ve Araştırma Genel Müdürü Huzeýfe Yılmaz'ın, bağımlılık konusunda Bakanlık olarak belirledikleri yol haritası, yürütülen projeler, gençlere yönelik spor faaliyetleri ve SWOT analizi hakkında sunumu

6.- Gümrükler Muhafaza Genel Müdür Yardımcısı Mehmet Akıllı'nın, Genel Müdürlüğün teşkilat yapısı, uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelede yapılan faaliyetler, kullanılan teknik cihaz ve sistemler ile uyuşturucu güzergâhları hakkında sunumu

7.- MASAK Başkan Yardımcısı İnönü Akgün Alp'in, uyuşturucuyla mücadelede Bakanlık ve MASAK tarafından yapılanlar ve bu konuda karşılaştıkları sorunlar hakkında sunumu

**UYUŞTURUCU MADDE BAĞIMLILIĞI VE YENİ BAĞIMLILIK TÜRLERİNİN
ARAŞTIRILARAK BAĞIMLILIĞIN NEDENLERİNİN VE ALINACAK TEDBİRLERİN
TESPİT EDİLMESİ MAKSADIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU**

**5'inci Toplantı
14 Şubat 2018 Çarşamba**

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Uyuşturucu Madde Bağımlılığı ve Yeni Bağımlılık Türlerinin Araştırılarak Bağımlılığın Nedenlerinin ve Alınacak Tedbirlerin Tespit Edilmesi Maksadıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 11.09'da açılarak iki oturum yaptı.

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Rehberlik Hizmetleri Daire Başkanı Seyfettin Toraman tarafından, Bakanlığın konuyla ilgili mevzuatı, koruyucu, önleyici kapsamda yapılan çalışmalar ve okul temelli müdahaleler,

Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürü Muhammet Örnek tarafından, Uyuşturucu ile Mücadele Eylem Planı'na (2016-2018) göre Bakanlığın görevleri, araştırmaları, sosyal uyum çalışmaları ve başta ÇODEM olmak üzere yürütülen çalışmalar,

Çocuk Hizmetleri Genel Müdür Vekili Selahattin Güven tarafından, bağımlılıkla mücadele kapsamında ÇODEM'lerde yürütülen çalışmalar,

Gençlik ve Spor Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Kamuran Özden,

Gençlik ve Spor Bakanlığı Eğitim, Kültür ve Araştırma Genel Müdürü Huzeyfe Yılmaz,

Tarafından, bağımlılık konusunda Bakanlık olarak belirledikleri yol haritası, yürütülen projeler, gençlere yönelik spor faaliyetleri ve SWOT analizi,

Gümrükler Muhafaza Genel Müdür Yardımcısı Mehmet Akıllı tarafından, Genel Müdürlüğün teşkilat yapısı, uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelede yapılan faaliyetler, kullanılan teknik cihaz ve sistemler ile uyuşturucu güzergâhları,

MASAK Başkan Yardımcısı İnönü Akgün Alp tarafından, uyuşturucuyla mücadelede Bakanlık ve MASAK tarafından yapılanlar ve bu konuda karşılaştıkları sorunlar,

Hakkında birer sunum yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 16.45'te toplantıya son verildi.

14 Şubat 2018 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.09

BAŞKAN: Yılmaz TEZCAN (Mersin)

BAŞKAN VEKİLİ: Kerem Ali SÜREKLİ (İzmir)

SÖZCÜ: Gökcen ÖZDOĞAN EN  (Antalya)

KÂTİP: Lütfiye İlksen CERİTOĞLU KURT (Çorum)

BAŞKAN – Değerli Komisyon  yeleri, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli basın, bakanlıklarımızın çok değerli bürokratları, değerli katılımcılar, Uy sturucu Madde Bağımlılığı ve Yeni Bağımlılık Türlerinin Araştırılarak Bağımlılığın Nedenlerinin ve Alınacak Tedbirlerin Tespit Edilmesi Maksudıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonumuzun bugün 5’inci Toplantısını ve Birinci Oturumunu açıyorum. Toplantı yeter sayısı vardır.

Değerli arkadaşlar, bugünkü oturumumuzda daha önce de çeşitli kurumları, bilim adamlarını dinlemiştik. Özellikle de madde bağımlılığı ve yeni bağımlılık türleri konusunda akademisyenler, sahasında uzman arkadaşlarımız, katılımcılar çok ciddi katkılar sağladı. Bugün de 5’inci Toplantımızın Birinci Oturumuna başlıyoruz.

Bugünkü gündemimiz Millî Eğitim Bakanlığı sunumu olacak.

Sayın Seyfettin Toraman, hoş geldiniz,  zel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Rehberlik Hizmetleri Daire Başkanı.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı sunumunu Doktor Muhammet  rnek yapacaklar, Genel Müdürümüz, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

Selahattin Güven, Genel Müdürümüz,  ocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

Yine, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığından Sayın Mustafa Nuri Nuruan Genel Müdür Yardımcımız, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

Sayın Hatun  zk m ş, Daire Başkanımız,  ocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

Sayın Durmuş Ali Daldallı, Daire Başkanı, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

Sayın Yasemin Esen, Daire Başkanı, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

Bugünkü toplantımızın ilk oturumunda Sayın Seyfettin Toraman Bey’i -Genel M d r m z - dinleyeceğiz.

Hoş geldiniz tekrar.

II.- SUNUMLAR

1.- Millî Eğitim Bakanlığı  zel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Rehberlik Hizmetleri Daire Başkanı Seyfettin Toraman’ın, Bakanlığının konuyla ilgili mevzuatı, koruyucu, önleyici kapsamda yapılan çalışmalar ve okul temelli müdahaleler hakkında sunumu

MİLLÎ EĞTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MüDüRLüğü REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Komisyonun değerli  yeleri, milletvekillerim, Aile Bakanlığının değerli temsilcileri, uzman arkadaşlarımız ve hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Bu Komisyon çalışmasının bu alanda sürdürülen mücadeleye ve çalışmalarda güzellikler getirmesini, kolaylıklar getirmesini temenni ediyorum.

Ben sizlere Millî Eğitim Bakanlığının yaptığı çalışmaları dört ana başlık altında sunacağım -sunumumuz içerisinde, sistematığı o şekilde kurguladık- o bağlamda başlayacağım ve inşallah o şekilde tamamlayacağım.

Biz Millî Eğitim Bakanlığı olarak bu mücadele kapsamında sürdürdüğümüz hizmetlerde 2014 yılında Bakanlığımız tarafından yayınlanan genelgeyle bunun hem mevzuat hem de temel altyapısını oluşturmuş olduk. 2014 yılında çıkmış bir genelge fakat genelgenin içeriğine baktığımız zaman bu hâlen daha güncelliğini ve dinamikliğini koruyan bir genelge. İlk çıktığında bağımlılıkla mücadelenin tüm boyutlarını ele alan ve bununla ilgili yapılan çalışmaları kurgulayan bir genelge. Bu genelge, okul ve çevrenin güvenliği; Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı, kısa adıyla TBM programlarının uygulanması; 0-18 yaş aile eğitimleri, ailenin çocuklarla olan iletişimi, yatılı okullarda sürdürülecek olan hizmetler, bağımlılık yapıcı maddelere ulaşımın engellenmesi ve okul çevrelerinde alınacak olan önlemlere kadar genişçe bir yelpazeyi kapsayan bir genelge. Bizim Millî Eğitim Bakanlığı olarak bu alanda yürüttüğümüz tüm çalışmaların altyapısında bu genelgemiz var.

Burada, bu slayttaki sunumumuz yanlış anlaşılmasın, Millî Eğitim Bakanlığının sürdürdüğü gerek müfredat temelli gerekse önleyici gerekse ikincil müdahale kapsamındaki tüm çalışmaların tamamı aslında eğitim sisteminin içerisine yedirilmiş bir vaziyette. Elbette bu konuyla ilgili farklı, spesifik çalışmalar yapılacak fakat millî eğitim sisteminin genel amaçlarına baktığımızda, bunlar yerinde, zamanında, doğru uygulandığında, kurgulandığında aslında bu konularla ilgili mücadelemizin daha kolaylaştırıcı olacağını görüyoruz.

Millî eğitim sistemi bilgiyi üreten, hayatı da işlevsel kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan nitelikli bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir. Biz bu alanlardaki çalışmalarımızı doğru şekilde kurguladığımız, yaptığımız zaman spesifik olarak bu mücadele alanlarında daha başarılı olacağız. Bu, bunu gösteriyor.

Şimdi, Millî Eğitim Bakanlığı olarak bu konuşmamın başında bahsettiğim kurgu içerisinde biz mücadelemizin büyük bir kısmını, bu alandaki çalışmalarımızın büyük bir kısmını müfredat temelli yürütüyoruz, zaten öyle olması da gerekiyor. Çünkü sürekli yürütülen dış çalışmalarda -gerek proje olsun gerekse belli dönemlerde olsun- bunların sürdürülebilirliği çok olmuyor fakat bunu müfredat temelli yaptığımız zaman bu çalışmalar daha etkili ve verimli oluyor.

Ne demek istiyorum bununla ilgili? Millî Eğitim Bakanlığının müfredatı içerisinde örneğin 9'uncu sınıflarda sağlık bilgisi ve trafik kültürü dersimiz var. Bu dersin içeriğindeki kazanımlara baktığımız zaman gerek tütün, alkol konusunda gerek direkt madde kullanımı konusunda gerekse teknoloji kullanımı konusunda müfredatımızın içerisine yedirilmiş olan etkinlikler ve kazanımlar var. Buradaki slaytlarda bu içerikler var, ben uzun uzun, tek tek etkinlik ve kazanım düzeyinde bunları ifade etmek istemiyorum fakat burada kitaplarımızın içeriğinde kullandığımız görselleri, oradaki etkinlik ve kazanımları görmek mümkün.

Müfredat temelli sadece ortaöğretim düzeyinde değil, okul öncesinden itibaren ilkökul ve ortaokul düzeyinde hemen hemen tüm derslerin içerisinde, hayat bilgisinden başlayarak bunlar sınıf öğretmenleri ve branş öğretmenlerinin de ders içeriklerinde kullanabileceği etkinliklere ve kazanımlara dönüştürülmüş şekilde.

Bu tür mücadelelerde aynı zamanda Millî Eğitim Bakanlığının hizmet kurgusu kapsamında okullarımızda okul rehberlik servislerimiz var. Buralarda rehber öğretmenlerimiz görev yapıyorlar. Bireylerin kendilerini gerçekleştirmeleri, doğru ifade edebilmeleri; aileleriyle, arkadaşlarıyla, çevreleriyle doğru iletişim kurmalarına hizmet eden ve onların karşılaştıkları birtakım sorunlara ilişkin onlara sorunları çözebilme becerileri kazandıran ve bu kapsamda hizmet sunulan yapılar. Buralarda görev yapan rehber öğretmenlerimizin, bunların bir programları var, bu program çerçevesinde koruyucu ve önleyici rehberlik hizmetleri, iyileştirici rehberlik hizmetleri ve destekleyici rehberlik hizmetleri olmak üzere... Bu kapsamda sadece branş öğretmenleri üzerinden değil, aynı zamanda bu konuda uzmanlar üzerinden de sürdürdüğümüz bir hizmet söz konusu.

Geçtiğimiz yıl bu konularla ilgili olan hizmetlerimizin ve çalışmalarımızın etkinliğini ve verimliliğini artırmak üzere Millî Eğitim Bakanlığı rehberlik hizmetlerindeki plan anlayışını değiştirdi. Biz spesifik olarak bağımlılıkla mücadele çerçevesinde okullarımıza gönderdiğimiz yıllık çerçeve planları içerisinde bağımlılıkla mücadeleyi ve ihmal, istismarı birinci öncelik konusu yaptık. Bu ne demek? Türkiye genelindeki 32 bin küsur rehber öğretmenin okul rehberlik servislerinde sürdürdükleri hizmetlerinde ilk öncelikleri bu yıl bağımlılıkla mücadele ve ihmal, istismar konuları.

Bunlar bizim müfredat temelli yaptığımız çalışmalar.

Bunun yanında, bunlardan farklı olarak önleyici çalışmalarımız da var. Bu kapsamda Millî Eğitim Bakanlığı 2014 yılından itibaren aslında bu alanda bir değişime girdi. 2014 yılına kadar bağımlılıkla mücadele kapsamında iller ve ilçeler düzeyinde gerek rehberlik programları kapsamında gerekse illerin kendi ürettiği projeler kapsamında her ilin bu alanla ilgili farklı farklı çalışmaları vardı. 2014 yılında biz illerimizden bağımlılıkla mücadele konusunda kendi il düzeyinde ne tür çalışmalar yaptıklarını istedik. Bu dokümanlar Bakanlığımıza ulaştığında içeriklerin ve görsellerin birbirinden çok farklı olduğunu, aslında çok iyi niyetle yapılan çalışmalar olduğunu fakat ülke genelinde içeriklerle ilgili, orada kullanılan eğitimcilerle ilgili, bunu veren kişilerle ilgili çok birliktelik olmadığını gördük.

Yeşilayla birlikte 2014 yılında, protokolle, artık herkesin üzerinde mutabık kaldığı, daha bilimsel olan, içeriğin konusunda herkesin onay verdiği ve bağımlılıkla mücadele konusunda alan uzmanlarının, alanda uygulayıcıların bir araya gelmesiyle birlikte Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı hazırlandı. Bu programın arka planında bilinçlendirme, farkındalık yaratma, bilgilendirme, koruma ve önleme çalışmaları var. Bu programın en temel özelliklerinden bir tanesi Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Programı'nın yaş ve gelişim düzeylerine uygun olarak farklı eğitim kademelerinde, farklı gelişim düzeylerinde ve farklı yaş gruplarında farklı içeriklere sahip olması. Okul öncesine baktığımızda sağlıklı yaşam ve teknoloji bağımlılığı, ilkokula baktığımızda bu iki bağımlılıkla birlikte bütün bağımlılığı, ortaokula baktığımızda yine aynı şekilde, liseye baktığımızda ise bu sağlıklı yaşam, teknoloji bağımlılığı, bütün bağımlılığıyla birlikte alkol bağımlılığı ve madde bağımlılığının da içeriklere girdiğini görüyoruz. Yine, öğretmen ve yetişkin eğitimlerinde ise bu beş alanın tamamını TBM içeriklerinde görüyoruz.

Sadece bu TBM içerikleriyle de ilgili Millî Eğitim Bakanlığı olarak ilk etapta şu an hâlihazırda 700'ün üzerinde bizim formatörümüz var ve bu 700 formatör üzerinden Türkiye genelindeki 28 bin rehber öğretmen arkadaşımızı, bu biraz önce size bahsettiğim TBM içeriklerini öğrencilere, velilere ve öğretmenlere vermeleri konusunda uygulayıcı olarak eğittik. Sahada şu an 700'ün üzerinde formatör ve rehber öğretmenlerimizin hemen hemen tamamına yakınıyla TBM eğitimlerini öğrencilerimize, ailelerimize ve öğretmenlerimize sunmaya devam ediyoruz.

Bu şeyler dışında, sadece belli ortamlarda belli uygulayıcılar ve eğitimciler tarafından verilen eğitimlerin yanında aynı zamanda Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı “tbm.org.tr” sitesi üzerinden aynı zamanda uzaktan eğitimler de veriliyor. Bu siteye girdiğimiz zaman kendi yaş seviyenize göre; okul öncesinde, ilkokulda, ortaokulda, lisede okuyorsa bir öğrenci buradan kendisi sol başlıktaki istediği yerleri tıklayınca orada site tamamen girenin yaş grubuna uygun hâle geliyor. Eğer bir yetişkinseniz “Yetişkin” sekmesine tıkladığınızda site tamamen size özgü, bir yetişkine özgü içeriklere dönüşebiliyor. Burada gerek eğitim içerikleri gerek videolar gerekse oyunlar üzerinden biz buralarda çocuklara, öğretmenlere ve ebeveynlere ulaşmayı amaçlıyoruz.

2014 yılında bu Türkiye bağımlılıkla mücadele eğitimleri ülke hâlinde, bir bütün hâlinde başladığından günümüze gelene kadar olan şeylerde, yansıda olan slaytlarda... 2014 yılında buna ilk başladığımızda ulaşılan öğrenci sayımız 4 milyon 824 bin, ulaşılan veli sayımız 3 milyon 446 bin, ulaşılan öğretmen sayımız ise 452 bin. Bir sonraki yıla geldiğimizde, 2015-2016 eğitim öğretim yılına geldiğimizde ulaşılan öğrenci sayımız 10 milyon 446 bin, ulaşılan veli sayımız 1 milyon 889 bin, ulaşılan öğretmen sayımız ise 650 bin. Bir sonraki yıla geldiğimizde, 2016-2017, geçtiğimiz eğitim öğretim yılında ulaşılan öğrenci sayımız 9 milyon 205 bin 302, ulaşılan veli sayımız 2 milyon 70 bin, ulaşılan öğretmen sayımız ise 612 bin.

Bu bağımlılıkla mücadele çalışmalarını 2014 yılından itibaren ülke genelinde sürdürürken biz sürekli uygulayıcılarımızla etkileşim hâlindeyiz ve onlardan geriye dönütler alıyoruz. “tbm.org.tr” sitesinde, aynı zamanda bu site uygulayıcıları da sürekli besliyor, bilgilendiriyor. Uygulayıcılar bu sisteme kayıtlılar, zaman zaman içeriklerle ilgili, yeni durumlarla ilgili yeni şeyler kazandırmak istediğimizde Türkiye genelindeki 28 bin uygulayıcı rehber öğretmenimize de site üzerinden linkler göndererek onların bilgilerini tazelemelerini hedefliyoruz.

Şimdi, bunlar koruyucu ve önleyici kapsamda yaptığımız çalışmalardı.

Bunlara ek olarak, bu yıldan itibaren uygulayıcılardan elde ettiğimiz geri dönütlerle birlikte bu sene farklı bir boyuta daha geçiyoruz, o da “okul temelli müdahale” dediğimiz... Şimdi, biz genelde çocukların maddeye başlamadığı düşünerek hep koruyuculuk ve önleyicilik kapsamında bir kurgu üzerinden gidiyoruz fakat okullarımızda ve çevrede çocuklar bir şekilde maddeyle tanışmış oluyorlar; tütünle, alkolle veya maddeyle tanışmış oluyorlar veya teknoloji bağımlılığı konusunda belli bir mesafe kaydetmiş oluyorlar olumsuz yönde. Biz, maddeyle bir şekilde tanışan ve bağımlılık içerisinde bulunan öğrencilerimize uzmanlık düzeyinde müdahale edebilmek amacıyla Okul Temelli Müdahale Sistemi’ni geliştirdik Yeşilayla birlikte. Türkiye genelinde 2018’in sonuna kadar 600’ün üzerinde yeni eğitimci yetiştireceğiz ve Türkiye genelinde bunu yaygınlaştıracacağız. Bir şekilde maddeyle tanışmış olan çocuklara uzmanlık düzeyinde müdahale konusunda okullarımızda görev yapan rehber öğretmenlerimizin yeterliliklerini artırmak amacıyla.

Buralarda kullandığımız üç form var: Ön form, izleme formu ve değerlendirme formu. Bir şekilde madde riskinin içerisinde bulunan, maddeyle haşır neşir olan çocukların takibi, izlenmesi, değerlendirilmesi ve olumlu sonuçlar alınmasıyla ilgili bir sistem kurgusu yaptık.

Aynı zamanda, toplumdaki sadece bu koruyucu, önleyici ve ikincil müdahale çalışmaları dışında toplumda, öğrencilerde ve öğretmenlerde farkındalık düzeyini artırmak amacıyla Yeşilayla birlikte “Sağlıklı Nesil, Sağlıklı Gelecek” başlığı adı altında ülke genelinde öğrencilerimizin, öğretmenlerimizin büyük bir istekle katıldığı yarışmalar düzenliyoruz. Çok yakın bir geçmişte, geçtiğimiz yıl bu yarışma sonucunda toplamda 282.500 lira civarında şey dağıtıldı ve şu ana kadar ülke genelinde düzenlenen ve katılımı en yüksek olan çalışmalardan ve farkındalık çalışmalarından bir tanesi.

Millî Eğitim Bakanlığı sadece bunlarla değil, Adalet Bakanlığı tarafından, ilgili mahkemeler tarafından ailelerle ilgili, çocuklarla ilgili danışmanlık tedbiri kararları verebiliyor, risk altındaki çocuklarla ilgili danışmanlık tedbiri kararları verebiliyor. Örneğin, aile, madde bağımlısı anne baba veya baba madde bağımlısı ve çocukla ilgili duygusal ve başka istismarlar söz konusu. Bu konularda aileyi, çocuğu desteklemek amacıyla mahkemeler kararlar alıyor “danışmanlık hizmeti kararları” diyoruz biz bunlara. Bazen Aile Bakanlığının ilgili kurumlarına bu kararlar tevdi ediliyor, bazen Millî Eğitim Bakanlığına bu kararlar tevdi ediliyor hizmetin yerine gelmesi için Çocuk Koruma Kanunu kapsamında. Biz Türkiye genelinde 23 binin üzerinde rehber öğretmen arkadaşımızın bu danışmanlık tedbiri konusunda yeterliliklerini artırdık, şu an 23 binin üzerinde rehber öğretmenimiz çocuklarla ilgili alınan danışmanlık tedbiri kararlarını yerine getirmek üzere sahada hizmet sunuyorlar.

Yine, çok güncel çalışmalardan bir tanesi, bunun sonuçları iki üç ay içerisinde paylaşılacak. Bağımlılıkla ilgili Sağlık Bakanlığı tarafından, Aile Bakanlığı tarafından farklı gelişim dönemlerinde olan bireyler için, gençler üzerinde ve daha yetişkinler üzerinde yapılan bağımlılıkla ilgili araştırmalar var. Ülkemizin öğrenci grubunu, örgün eğitim içerisinde okuyan bireyleri hedefleyen en son bağımlılık araştırması 2004 yılında yapılmış. Biz, Sağlık Bakanlığı, Aile Bakanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığıyla birlikte Türkiye’de bir bağımlılık araştırması yapılması gerektiğiyle ilgili bu mücadeleyi yürüten kurumlar tarafından kararlar alındı. Daha önce bağımlılıkla mücadele konusunda 16 yaş grubundaki bireylerde bağımlılık araştırması yapılmasıyla ilgili görev Aile Bakanlığına tevdi edilmişti, geçtiğimiz yaz döneminde bu görev Millî Eğitim Bakanlığına verildi. Eylül ayından itibaren yaptığımız çalışmalarla Türkiye genelinde 2004 yılından itibaren yapılmayan bir araştırmayı tekrarlayarak Millî Eğitim Bakanlığı olarak aralık ayında bu araştırmamızı tamamladık. Türkiye genelinde 70 ilde, 300 kùsur ilçede, 495 okulda, totalde 13 bin kùsur öğrenciyi, 16 yaş grubunda da 10.205 öğrenciyi hedef alan bir bağımlılık araştırması yapıldı ve bu araştırmanın sonuçlarını şu an Araştırma Kurulu analiz ediyor, yakın bir zamanda Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kuruluyla bunun sonuçlarını paylaşacağız.

Bu araştırma neden önemli? Biz bağımlılıkla mücadele konusunda politikalar ve stratejiler belirliyoruz, bununla ilgili politika belgeleri ve strateji belgeleri yayımlıyoruz. Kanıt temelli politikalar üretebilmemiz için bu, elimizi çok güçlendirecek olan bir çalışma.

Yine, Millî Eğitim Bakanlığı olarak Türkiye genelindeki 67 bin civarında okulumuzun gerek iç gerek dış güvenliğiyle ilgili güvenlik çalışmalarımızı -Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzün oluşturduğu- Maliye Bakanlığımız tarafından Millî Eğitim Bakanlığına verilen bütçelerle okullarımızın güvenliğini artırmaya çalışıyoruz.

Son olarak, İçişleri Bakanlığıyla birlikte, güvenlik riski yüksek olan okullardaki dış gözlem kameralarının artırılması ve buralarda okul çevrelerinin, dış çevrelerinin izlenmesiyle ilgili bir protokol imzalandı. 700’e yakın riskli okulumuzda dış çevre güvenliğinin izlenmesiyle ilgili çalışmalar başlatıldı. Bu sayının dışında, İçişleri Bakanlığı valiliklere gönderdiği talimatla valilikler tarafından da bu protokol dışında daha fazla sayıda okulun çevresinin güvenlik kameraları tarafından izlenmesiyle ilgili çalışmalarını başlattı, talimatlarını verdi.

Bağımlılıkla mücadele konusunda yatarak veya giderek tedavi görülen AMATEM gibi kurumlar var. Buralara tedavi için devam eden bireylere mesleki bilgi, beceriler kazandırmak ve onları bir mesleğe yönlendirmek amacıyla aynı zamanda ilgili kurumlarla iş birliği yapıyoruz. Millî Eğitim Bakanlığının AMATEM’lerde tedavi gören bireylere bir mesleki bilgi, beceri, hobi kursları açılmasıyla ilgili tüm kendi teşkilatına talimatlandırmayla ilgili bir yazısı oldu buraların eğitimci yönünden desteklenmesiyle ilgili.

Yine, yan çalışmalardan bir tanesi ise hepimizin eğitim geçmişinde çok yakından bildiği, hepimizin eğitim yaşamında yer edinmiş, biliyorsunuz, okullarımızda Yeşilay kulüpleri var. Yeşilay kulüpleri, bundan on beş, yirmi yıl önceye gittiğimiz zaman, sadece okullarda pul satan, pul üreten kulüplerken şu an gerek ilkokullarda, ortaokullarda ve liselerde gerekse üniversitelerde Genç Yeşilayla birlikte çok aktif olan kulüpler hâline geldi. Türkiye genelindeki tüm okullarımızdaki Yeşilay kulüplerinin tek bir elden, dinamik bir şekilde, birbiriyle etkili ve iletişim hâlinde ortak hareket etmelerini sağlamak amacıyla Yeşilay kulüpleriyle ilgili, ülkemiz genelindeki tüm okullarda aynı etkinliklerin aynı dinamizmde ve geçerlilikte, etkililikte uygulanmasıyla ilgili bir kitapçık da hazırlandı.

Burada, son olarak yeni bir çalışmadan bahsetmek istiyorum. Bu alandaki mücadelelerde politika belirlemede, strateji belirlemede tanık temelli çalışmaların önemli olduğundan söz ettik ve Millî Eğitim Bakanlığı olarak bunu önemseyeceğimizi söyledik. Bu esnada, okullarımızda sürdürdüğümüz rehberlik hizmetlerinden bahsettik. Okullarımızda sürdürdüğümüz rehberlik hizmetlerinin etkililiğini ve verimliliğini artırmak için, sistematik bir izleme yapabilmek için ve bundan doğru politikalar belirleyebilmek için Millî Eğitim Bakanlığı olarak önümüzdeki yıldan itibaren, 2018-2019 eğitim öğretim yılından itibaren e-rehberlik uygulamasını hayata geçireceğiz. Şu an e-rehberlik sistemi tamamlandı, Ankara'da 6 ilçemizde pilotlama çalışmaları pazartesi gününden itibaren başlayacak ve haziran ayında pilotlamalar tamamlanacak ve kullanıma hazır hâle getirilecek.

Bu sistemle ne olacak? Şu an bu kapsamda okullarımızda öğretmen arkadaşlarımızın yürüttüğü çalışmalar ve planlamalar Excel tablolarında ve kâğıt üzerinde yürütülen çalışmalar. Biz sistemden sürekli veri alabilmek, illerimizin ve ilçelerimizin önceliklerini dinamik olarak anlık izleyebilmek amacıyla böyle bir sistem kurduk. Bu planlar yapıldığında, hangi bölgenin neye ihtiyacı olduğunu, hangi rehberlik servisinin bulunduğu risk bölgesine göre hangi çalışmaları öncelikleceğini; örneğin, bağımlılıkla mücadele kapsamında hangi aylarda çalışmalar aldığını, kaç bireye ulaştığını, kaç öğrenciye ulaştığını, kaç öğretmene ulaştığını artık böyle daha doğru ve net sayılar üzerinden görebileceğiz. Örneğin, Sayın Komisyon Başkanımız şu an, bugün, çarşamba günü; çarşamba günü saat dokuz ile on iki arasında Türkiye genelinde ilkökul seviyesinde bağımlılıkla mücadele kapsamında kaç öğrenciyle görüşüldü, kaç aileye bu konuda bilinçlendirme, farkındalık eğitimi verildi dediğimizde bu sayıları sistem üzerinden anlık olarak görebileceğiz ve bununla ilgili doğru politikalar, doğru stratejiler belirleme konusunda kanıt temelli çalışmış olacağız.

Benim sunumum kısaca bunlar.

Arz ederim.

BAŞKAN – Seyfettin Toraman Hocamıza teşekkür ediyoruz.

Şimdi soruları olan arkadaşlarımız varsa onları alalım.

Sayın Ünüvar...

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Bugün programım çok sıkışık olmasına rağmen Millî Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığının sunumunun en azından bir kısmında bulunmak adına burada olayım istedim.

Söz verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum.

Seyfettin Bey'in sunumu için hassaten teşekkür ediyorum.

Şimdi, Değerli Başkanım, bu, özellikle bağımlılık ve bilhassa uyuşturucuyla bağımlılık noktasında kritik kavşak noktaları var. Arzla mücadelede İçişleri Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Adalet Bakanlığı çok kritik bir noktada; talebin azaltılması noktasında da Millî Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı... Fakat her bir bakanlığın olaya yaklaşımı farklı.

Mesela Millî Eğitim Bakanlığıyla ilgili çok önemli bir avantaj söz konusu. Şu anda, yanlış bilmiyorsam, 18 milyon civarında öğrenci var. Biz uyuşturucuyla mücadele ederken, bir; riskli çocukların uyuşturucuya bağımlı olmamasını arzu ediyoruz, birtakım önleyici tedbirler alıyoruz. Onun en temel şeyi nedir? Onları ikna edici birtakım adımlar atmaktır; aileyi, çevreyi, akranları, çocuğu bilinçlendirmek vesaire. Tabii, bağımlı olanların kurtulması için de ayrıca çalışmak lazım. Okul dışında çocukları mutlaka ikna ederek bir yere göndermeniz lazım. Mesela çocuğu sportif bir faaliyete yönlendireceksiniz, mutlaka ikna etmeniz lazım “Ya, bak, buraya gitmeniz lazım.” falan diye, en azından ailesini ikna etmeniz lazım. Ama okul için özel bir iknaya gerek yok. Niye? Çocuk zaten okula gidiyor ve elimizde hazır bir kişi var, çocuk, ileride vatana millete faydalı olacak bir çocuk var. Bu çerçevede Millî Eğitim Bakanlığı taleple mücadele noktasındaki en kritik bakanlık. Ama memnuniyetle ifade etmem lazım ki özellikle 2014’ten sonra Yeşilayla birlikte yürüttükleri çalışmalar gerçekten çok büyük bir takdire şayan. Hem Millî Eğitim Bakanlığımızı hem Yeşilayımızı gerçekten kutluyorum. Onlar imkânlarını milletin ihtiyaçları doğrultusunda yoğun bir şekilde yönlendiriyorlar.

Benim çok sevdiğim bir kelime var, bunu sık sık zikrediyorum, “mütemmim” kelimesini çok seviyorum, birbirinin tamamlayıcısı. Bu çok önemli. Millî Eğitim Bakanlığı ve Yeşilay aslında burada tam bir mütemmim şekilde davranıyor. Millî Eğitim Bakanlığının bilhassa rehber öğretmenleri çok önemli bir noktada. Fakat diğer öğretmenler önemsiz gibi bir algı çıkmasın, onların da mutlaka eğitilmesi lazım.

Burada özellikle belki rapora da dercetmek açısından bir önerimi paylaşmak istiyorum. Bizler tabii, daha sonra yani eğitim hayatına başladıktan sonra rehber öğretmenleri ve diğer öğretmenleri eğitiyoruz. İşte bu TBM Programı bu çerçevede yanlış bilmiyorsam 29 bin civarında -belki net rakamı Seyfettin Bey daha belirgin bir şekilde söyleyebilir- rehber öğretmen eğitilmiş. Ama öğretmen sayısı bunlardan ibaret değil. Belki onlardan katbekat daha fazla diğer öğretmenler var. O hâlde şöyle bir şey yapmak lazım: Bu öğretmenlerimiz yetişirken müfredatında mutlaka bağımlılıkla nasıl mücadele edileceğinin anlatılması gerekiyor. Yani bağımlı çocuklar, riskli çocuklar nasıl anlaşılır, nasıl yönlendirilir; okul, veli ve öğrenci arasındaki ilişki nasıl dizayn edilir; mutlaka bunun müfredata koyulması gerekiyor.

Baktığımız zaman, giderek bağımlılık yapan unsurların da arttığını görüyoruz. Bilhassa teknoloji bağımlılığı önümüzdeki en büyük sıkıntı gibi görünüyor. Çünkü sigara, alkol, uyuşturucu, kumar gibi alışkanlıkları kolay izah edebiliyoruz çünkü insan hayatına bir faydası yok. İnsan da zaten bunu yaparken “Lanet olsun merete.” diyerek içiyor sigarayı, alkolü vesaireyi. Ama teknoloji öyle değil. Teknolojiyi bir yandan teknoloji bağımlısı bir birey anlatırken diyor ki: “Ben dünyadan haberdar oluyorum, işlerimi yapıyorum, işlerimi kolaylaştırıyorum.” filan gibi birtakım unsurlar var. Dolayısıyla günün şartlarına uygun bir şekilde de bu müfredatta bağımlılıkla nasıl mücadele edeceğini öğretmek lazım.

Bir de âcizane, şunu Komisyonun değerli üyelerinin takdirine arz etmek istiyorum: Rehber öğretmenlerin bilhassa sadece kendisine başvuran çocukları değil yani ya direkt veya ailesi vasıtasıyla başvuran çocukları değil, bilhassa riskli veya darsinde, davranışında, harcama alışkanlıklarında farklılık olan çocukları bulup yani çocuğa gidip ondan sonra onu uygun bir şekilde önlemeye çalışmak veya problemi çözmeye çalışmak gibi bir çaba içerisine girmesi gerekiyor. Belki rehber öğrenimde onu da yapmak lazım. Yani “Odanda otur, gelen çocukla ilgilen.” değil, “Sen çocuğa git ve çocukla ilgili mutlaka...” “Başını okşa, elini tut, hâlini hatırla sor; ailesiyle, okulla olan irtibatını değerlendir.”

gibi yapmak lazım. Çünkü uyuşturucu bilhassa, belki birtakım şeyler var, kolaylaştırıcı etkenler var ama her an insanın karşısına çıkabilir; bir arkadaş, bir merak, bir başka saikle, bir sıkıntı vesilesiyle her an onunla karşı karşıya kalabilir. Çocukları yani normal, sapsağlam, sağlıklı dediğimiz çocukları bile en azından eğitmek, yönlendirmek gerekir diyorum. Belki bunu da Komisyon raporuna dercetmek uygun olabilir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağlık, Aile, Çalışma, Sosyal İşler Komisyonu Başkanımız 2008 yılındaki Madde Bağımlılığıyla İlgili Araştırma Komisyonu Başkanımız Sayın Necdet Ünüvar Hocamıza teşekkür ediyoruz. Bundan sonra da katkılarını ve desteklerini rica ediyoruz, inşallah. Sağ olsun, sık sık görüşüyoruz.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Fırsat buldukça inşallah Başkanım, her zaman emrinizdeyim.

BAŞKAN – Estağfurullah Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Sürekli...

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Evet, sunumunuz için teşekkür ediyorum.

Burada benim merak ettiğim husus şu: Yapılan çalışmalarda acaba riskli gruplar kimlerden oluşuyor? Riskli gruptaki çocuklar, öğrencilerimiz; bununla ilgili bir tanımlama, bir özellik tablosu çıktı mı ortaya? Bunu bir öğrenmek istiyorum.

Bir de İçişleri Bakanlığının geçen haftaki Narkotik Daire Başkanının sunumundan sizin yanınızda onların da önleyici tedbirler aldığını, size katkıda bulunduğunu memnuniyetle tespit etmiş bulunmaktayız. İçişleri Bakanlığıyla ilgili ortak çalışmalarınız nelerdir? Sizin cephenizden de bir dinleyelim.

Teşekkür ediyorum.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

Okul rehberlik servislerinde kullandığımız formlar var. Biz oralarda Millî Eğitim Bakanlığı olarak daha önceki uygulamalarda biz çerçeve planları hazır olarak gönderiyorduk öğrenmen arkadaşlarımızın işlerini kolaylaştırmak amacıyla ve onlar, kendileri oralarda gerekli gördüğü değişiklikleri yaparak tekrar planları kendi üstlerine sunuyorlardı. Bu çalışmalarla ilgili etkililiği artırmak için bu sene planlı anlayışlarımızla değişikliğe gittik son dönemlerde. O da ihtiyaç temelli programların ortaya çıkabilmesi amacıyla.

Millî Eğitim Bakanlığı olarak iki hususu kilitleyip gönderdik tüm sahada bu konuyla ilgili çalışan rehberlik öğretmenlerimize, 32 binin üzerinde. Dedik ki: Bu sene iki tane temel önceliğimiz var: Bir, bağımlılıkla mücadele; iki, ihmal-istismar. İstismarın her türlü, fiziksel istismar, duygusal istismar, cinsel istismara kadar alt boyutlarına inen boyutlara kadar. Buralarda bizim ihtiyaç belirlediğimiz formlarımız var; mesela “yaşam penceresi formu” üzerinden ve “okul risk haritası belirleme formu” üzerinden tüm okuldaki risk grubuna girecek öğrencileri ve aileleri belirliyoruz ve ona dönük çalışmaları planlarına almayı istiyoruz ve dönem sonunda da dönem ortasında da sorguladığımız şeyler bunlar. Kullandığımız ölçekler ve formlarda kullandığımız maddeler bize ailenin ve öğrencinin hangi risk grubunda olduğunu ortaya çıkartıyor ve onun üzerinden çalışıyoruz. İçişleri Bakanlığıyla ise daha çok 25 yaş üzerindeki bireylerle ilgili çalışıyoruz. Örgün eğitim içerisindeki öğrencilerimizin ve bireylerin

tarafından çok sevilen 0-18 Yaş Aile Eğitim Programı var Millî Eğitim Bakanlığının, daha önceden 7-19'du. Buralardaki temel ünite başlıklarımızdan bir tanesi iletişim becerileridir. Sadece öğrenciye, öğretmene değil, aynı zamanda ailelere de iletişim becerilerini geliştirmeye dönük çalışmalar var Sayın Vekilim.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Bir şey ekleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun Hocam.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Sayın Seyfettin Bey, tabii, siz bu konuda daha bilgilisiniz ama şimdi, şöyle bir örnek vereyim size: Bir toplumda şiddeti azaltmak için iletişimi kurmanız lazım. Gençler ve özellikle ergenlik çağına gelen çocukların uyuşturucuya, sigaraya başlama nedenlerinden bir tanesi de yeterli iletişimi kuramaması, yönelimini yapamaması. Şimdi, Millî Eğitim Bakanlığı içerisinde çok büyük sayıda rehber öğretmen var ve bu rehber öğretmenlerin çok büyük kısmına -20 bindi herhâlde- uyuşturucuyla ilgili eğitim verilmiş, bunların eğer etkili iletişim konusunda bilgileri ve becerileri yok ise yani eğitimleri yok ise eğitimcilerin eğitimi kapsamında bunlar ders alabilir, eğitim alabilir ve çocuklara bu eğitimi verebilirler. Çünkü küçüklük çağından itibaren bunu vermezseniz başarılı olamazsınız. Örneğin trafik; bakın, yurt dışına çıkmışsınızdır belki, yurt dışındaki herkes trafik kurallarına uyar ama belli bir yaştan sonra eğitim verdiğiniz takdirde bu olmuyor. Biz bunu nerede yaşadık? Üniversitede hasta-doktor şiddetini azaltabilmek için iletişimi nasıl artırabiliriz çabası içerisinde girdik, eğitim aldı hocalar, o hocalardan bir tanesi de benim ama ne oldu biliyor musunuz? Biz öğrencilere eğitim verdik ama kendimiz bile almış olduğumuz eğitimi tam uygulama imkânı bulamadık çünkü sonradan imkân bulmak zor oluyor. Dolayısıyla bu çocuklara müfredat içerisine gömmeye değil de direkt, mesela trafik dersleri, etkili iletişim gibi birer saat ders koysanız çok faydalı olur düşüncesindeyim.

Teşekkür ederim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Sayın Vekilim, kesinlikle katılıyorum çünkü Millî Eğitim Bakanlığının son dönemdeki müfredat güncellemelerine bakıldığı zaman aslında sayın vekilimizin ifade ettiği hususları burada görmek mümkün çünkü bu tür konularda tamamen yaşam temelli bir çalışma, müdahale ve işleyiş biçimi üzerinden gitmek gerekiyor. Bu, müfredatın içerisinde sayın vekilimizin ifade ettiği gibi var.

Şu husus da önemli: Millî Eğitim Bakanlığı bu tür konuların uzmanlar düzeyinde daha çok ele alınması gerektiğine inandığı için Millî Eğitim Bakanlığı içerisinde görev yapan öğretmen branşları içerisinde en fazla hizmet içi eğitimine aldığımız grup bu rehberlik öğretmenleri. Onların da hizmet içi eğitim alma oranı Millî Eğitim Bakanlığı içerisinde yüzde 98,5.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Bu konuda bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Esasında Selim Bey'in sorusu çok yerinde, Seyfettin Bey de onu söylemeye çalıştı ama şöyle bir şey var Sayın Başkanım: Bu bilhassa madde bağımlılığıyla ilgili eğitim çalışmalarının yaş gruplarına göre belirlenmesi gerekiyor. Mesela 11 yaşın altındaki çocuklara eğitim verirken onlara “uyuşturucu” ifadesini kullanmak yerine “hayır” diyebilme becerisini kazandırmayı ön plana almak gerekir diye ifade ediyor uzmanlar çünkü mecellenin çok önemli bir kaidesi var “Batılı tasvir safi zihinleri idlâl eder.” diye yani kötü şeyleri çok tasvir ettiğiniz zaman o yaş grubunda önceden verirsiniz birtakım kötülükleri doğurursunuz. Mesela “prime time” kavramı var, Türkiye’de zaten medya özellikle görüntülü medya ile çocuk ilişkisini de yeniden masaya yatırmak

lazım. Çocuklar uykuya dalmadan önce kanlı görüntüler veya çocuğun zihninde farklı çağrışımlara yol açacak birtakım yayınları filan sınırlı vermek, en azından belli noktalarda vermemek gerektiğini de ifade ediyor uzmanlar. O yüzden 11 yaşının altındaki çocuklara iletişim becerisi kazandırırken kötü bir şeyle karşılaştığı zaman “hayır” diyebilme becerisi veya çocuk kötülükle karşı karşıya kaldığı zaman bağırma yeteneğini kazandırmak ama uygun bir şekilde bağırma yeteneğini kazandırmak; çocuk için hangisi tehlikelidir, hangisi değildir, bu becerileri kazandırmak gerekiyor. Belki Selim Bey’in de ifade ederken “iletişim”den kastettiği şey odur. Yoksa 15-16 yaşındaki çocuğa vereceğiniz eğitim ile 7-8 yaşındaki çocuğa vereceğiniz eğitim aynı şey değil yani orada, o yaş gruplarında kötü ile iyiyi ayırt etmek, kötü insan ile iyi insanı ayırt etmek ve kötülüğe karşı mücadele edebilme becerisini, “hayır” diyebilme becerisini kazandırmak çok çok önemli. Yeşilay sunum yapacaktır mutlaka, sunumdan önce -daha önceki sunumda da ifade etmiştim- “Gündemle ilgili özellikle şu, şu, şu konuların cevabını bekliyoruz.” dersiniz Yeşilay size o yaş gruplarına göre belirlenmiş eğitim modüllerinden de bahseder. Bu çok çok önemli bir konu.

BAŞKAN – Tamam Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Dülger...

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Seyfettin Bey, size de sunumlarınız için teşekkür ediyorum.

Benim sormak istediğim iki soru var, birincisi: Meslek liseleri ile düz liseler arasında gerek bağımlı gerekse riskli öğrenciler konusunda bir çalışma yapılmıştır, hangisi daha çok riskli alanı teşkil ediyor? Veya sizin dışınızda bu mücadelede taraf olan bileşenlerden işte, diyelim sizin de birlikte çalıştığınız Yeşilay olsun, AMATEM olsun onların çalışmalarından sizin herhangi bir faydalanmanız var mı?

İkincisi: Okullarda öğretmenlerimizin bu bağımlılıkla mücadele konusunda örnek olmaları konusunda öğretmenler üzerinde yapılmış bir çalışma var mıdır? Mesela sigarayla mücadele ediyoruz, öğretmenlerimizin okullarda sigara içmemeleri konusunda; teknoloji bağımlılığıyla mücadele ediyoruz, on sekiz saat elde telefonla dolaşılan bir ortam, bunun aynı şekilde okulda, derste, sınıfta, öğretmenler odasında, kantinde yapılmaması konusunda yapılmış bir çalışma var mıdır? Bu konuda bilgi almak istemişim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Sayın Vekilim, teşekkür ediyorum.

Şimdi, meslek liseleri ile ortaöğretimde diğer liseler, işte Anadolu liseleri, fen liseleri arasında rehberlik şeyleri hazırlanırken yani ihtiyaç analizleri yapılırken ve yıllık çalışmalar hazırlanırken her okulun risk haritasının veya önceliklerinin farklı olmasını bekleriz, planlama anlayışımız bu şekilde. Şimdi, bağımlılıkla ilgili yapılan en son araştırma, yani sizin sorunuza somut olarak cevap da lise yaş gruplarını hedefleyen yapılan araştırmada böyle bir okul karşılaştırması yok fakat bu yeni yaptığımız araştırmada TÜİK’ten aldığımız örnekleme işte fen lisesi de var, özel fen lisesi de var, özel okul da var, normal Anadolu lisesi de var, meslek lisesi de var; belki bu yaptığımız araştırmada bunun sonuçlarına bakabiliriz.

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Yani burada özellikle dikkat çekmek istediğim konu şu: Beden çalışmalarının olduğu yerde, el becerilerinin geliştirildiği yerde hâliyle bu bağımlılıkla mücadele biraz daha kolay olur çünkü riskli çocukların bir konuda çalışmaları bir başka konudan kendilerini uzaklaştıracaktır. Şimdiye kadar olmaması bence büyük bir eksikliktir. Yani TÜİK’ten faydalandığımızı söylediniz, inşallah...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Sayın Vekilim, hafta sonu Denizli’de Bakanlığın bir çalışmasındaydım, oradan otobüsle dönerken karşı koltukta lise öğrencilerimiz vardı ve başlarında öğretmenler vardı. Kendileriyle kendimi tanıtmadan tanıştım yani Millî Eğitim Bakanlığında bir üst düzey yönetici olduğumu ifade etmeden. Nereden geldiklerini sordum, ülke genelinde düzenlenen judo yarışmasından geldiklerini söylediler ve genelde Altındağ bölgesindeki farklı meslek liselerinden öğrenciler. Daha sonra arada molada başlarındaki öğretmen arkadaşlarla tanıştığımızda... Yani Millî Eğitim Bakanlığı sadece müfredat temelli veya sadece şey değil, aynı zamanda farklı branşlar var yani bizde sadece rehberlik öğretmenleri yok, beden eğitimi öğretmenleri var, görsel sanatlar var, müzik öğretmenleri var; biz sadece rehber öğretmen üzerinden bir kurgudan gitmiyoruz, aynı zamanda risk grupları ortaya çıktıktan sonra çocuk risk grubunda fakat çocuk spora yatkın, hemen bunu ele alıyoruz; çocuk müziğe yatkın, hemen bunu müzik konusunda ele alıyoruz; bunun örneği oldukça fazla ama ulaşmamız gereken de daha fazla sayıda çocuk var.

Bir diğeri: Öğretmenlerin olumlu modelleri, olumlu rolleri elbette çok önemlidir. Mesela biz bunu ülke genelinde en üst düzeyde yürütüyoruz. İşte, Cumhurbaşkanımız cebinde sigara paketi gördüğü bir vatandaşımızın sigarasını alıyor, kendi aralarında bir akit imzalıyorlar. Biz de uygulayıcı rehberlik öğretmenlerimizi, ondan sonra formatör rehber öğretmenlerimizi ve ikincil müdahale konusundaki uzmanlık düzeyinde yani bir şekilde maddeyle tanışmış çocuklarla mücadele edecek olan öğretmenlerimizde daha çok şey arıyoruz, önceliğimiz sigara kullanmaması. Diyoruz ki: Eğer sigara kullanmıyorsanız siz bizim öncelikli olarak hedef kitlemizdesiniz. Bunu uygulayıcı eğitimlerimizde ve formatör eğitimlerimizde öncelikliyoruz.

BAŞKAN – Seyfettin Hocam, çok teşekkür ediyoruz.

Son soruyu alacağız.

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Öğretmenler üzerine yapılmış bir araştırmanız var mıydı? Öğretmenlerin bağımlılığı yani bağımlılık demeyelim de öğretmenlerin okullarda bu işin başlangıcı olan sigara konusunda uyarıldığı, bu konulara dikkat edildiği, uymayanlar için birtakım zecri tedbirlere başvurulduğuna dair bir uygulamanız var mı?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Sayın Vekilim, aslında bunu ülke olarak da hep birlikte yaşıyoruz.

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Okullara gittiğimizde teneffüslerde öğretmenlerimizi görüyoruz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Sayın Vekilim, şöyle: Ben okullarda da çalıştım uzunca bir süre, biz öğretmen odalarında sigara içerdik. Daha sonra, yine, gelişmişlikle birlikte artık dediler ki: “Sigara içenler sadece bir yerde olacak.” Millî Eğitim Bakanlığı bir iç şey yayınladı Sağlık Bakanlığıyla birlikte, dedi ki: “Sigara odası olacak.”

Sonra, baktık ki bu da ilkel, dedik ki: Okulun dışında içilecek bu. Ne oldu? Kapının önünde sigara içmeye başladı öğretmenler fakat öğrenciler teneffüste öğretmenleri görüyor. Dedik ki: Eğer içiyorsanız öğrenci sizi görmeyecek. Şu an bu yönde aslında toplum olarak hep birlikte olumlu gidiyoruz ve bu şekilde biraz daha yaptırımı takip edilen yaklaşımlarla, inşallah, okul içerisinde ve çevresinde hiçbir öğretmen arkadaşımız şey olmayacak; umudumuz öyle çünkü geçmiş, bunun hikâyesi bize doğru yolda gittiğimizi gösteriyor inşallah.

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Yani burada dikkat edilmesi gereken bana göre şudur: Sigara içen bir öğretmenin üzerinde sigara yakaladığı bir öğrenciye söylediği sözün manası sıfır derecesindedir ve bugünkü gençlerimizde orantısız zekâ dediğimiz bir durumu hepimiz biliyoruz, “Hocam, zararlıysa sen neden içiyorsun?” dediğinde verecek cevabı yoktur. Bütün diktığınız, camdan yaptığımız kuleler o cümleyle bana göre bitmiştir.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Seyfettin Hocam, tabii, eğitimle alakalı ne kadar çok konuşsak burada bitiremeyiz, vaktimiz de sınırlı.

Son olarak Sayın Tunç’a söz vermeden önce, maalesef dün sosyal medyada gördüğümüz bir öğretmenimize bir öğrencinin uyguladığı hareketi hiçbir şekilde tasvip etmiyoruz, bununla ilgili kafamızı iki elimizin arasına alıp iyice düşünmemiz gerektiğini de ifade etmek istiyorum, demek ki birtakım yerlerde yanlışlar yapılıyor. Eğitimin ne kadar önemli olduğunu her platformda konuşuyoruz, anlatıyoruz ama bir öğrenci çıkıyor ve bütün bu kazanımları, eğitim alanındaki güzel kazanımları bir anda yerle bir edebiliyor. İşte, Başkanım da dedi, Sayın Necdet Ünüvar Hocamız, teknolojiyle alakalı belki bu sınıflara cep telefonunun sokulmaması konusunda neler yapabiliriz, çocuklarımızı... Hani camiye imamın birisi yazmış: “Hak’la irtibatınızı sağlayacaksınız halkla irtibatınızı kesin.” diye. Belki sınıflara girerken veya okul önünde bu cep telefonlarının alınması mı gerekiyor? Yani burada teknolojinin ya da internetin kısıtlanması gibi bir düşüncemiz yok ama maalesef okullarımızdaki eğitim noktasında öğrencilerimizin davranışlarında bir sıkıntı var. Bu konuda sizlere çok önemli görevler düşüyor.

Ben son kez Sayın Tunç’a da söz vereyim; ondan sonra daha konuşacak, katkı sağlayacak, sunum yapacak hocalarımız, arkadaşlarımız var.

Buyurun Sayın Tunç.

ALİM TUNÇ (Uşak) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Seyfettin Bey’e de teşekkür ediyorum sunumları için.

Aslında genel anlamda hat çizildi, Sayın Necdet Hocam, Komisyon Başkanımız da çok önemli katkılarda bulundu.

Ben öğretmenlerle ilgili şu anda üç yıldır devam eden eğitim çalışmaları, 29 bine yakın rehber öğretmen, 650 bine yakın da öğretmenin eğitildiğiyle ilgili... Sunumda da vardı gördüğüm kadarıyla. Burada anaokulundan başlayarak yapıldığı için özellikle meslek grupları veya öğretmen branşlarıyla ilgili bir özel çalışma var mı?

Bir de biraz önce sayın milletvekilimin söylediği gibi, çocuklarımızın alışkanlıkları tespit edildikten sonra onları yönlendirmeden ziyade risk oluşturulup bu risk gruplarına göre, mesela anne banası ayrı olan çocuklarla ilgili ya da sosyoekonomik durumu düşük olan bölgedeki okullarla ilgili özel bir çalışma yapılabilir mi? Daha önce, 2006’larda, yanılmıyorsam okullarımızda spor kulübü kurulmasıyla ilgili bir çalışma yapılmıştı. Buna benzer, okullarda spor kulüplerinin oluşturulması ve gençlerimizi spora yönlendirmeye ilgili yine bir çalışmanız var mı, bunu sormak istiyorum.

AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUHAMMET ÖRNEK – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, kıymetli hazırun; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Eğer müsaade ederseniz, Sayın Başkanım, biz Aile Bakanlığından -malum bu multidisipliner bir yaklaşımla yürütülen bir hizmet- Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzle beraber geldik ama bizim Bakanlık adına sunumu ben yapacağım. Burada ilgili daire başkanlarımız ve uzmanlarımız da var.

(Toplantıya katılan bürokratlar tanıtıldı)

AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUHAMMET ÖRNEK – Dolayısıyla, bizim Aile Bakanlığında bu işle temas eden bütün birimlerimiz üst düzeyde buradayız.

BAŞKAN – Hoş geldiniz tekrar.

AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUHAMMET ÖRNEK – Teşekkür ederiz.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; malum daha önce de konuşuldu, bu uyuşturucu mevzusu ciddi manada multidisipliner yaklaşımla -biraz önce Sayın Başkanımız Necdet Bey'in de ifade ettiği gibi- birbirinin mütemmimi olan birçok kurum tarafından yürütülüyor. Ki tıpta da zaman zaman biz buna integratif yaklaşım diyoruz, hepsi birbirinin tamamlayıcısı olan kurumlar tarafından bir ciddiyetle yürütülmesi gerekiyor ve Aile Bakanlığımıza da bu manada vazifeler düşüyor. Yapacağımız sunumda – kısa bir sunum hazırladık zaten- daha çok Aile Bakanlığının bu konudaki iştigal alanlarından ve yapmış olduğumuz hizmetlerde belirlenen eylem planına göre hangi aşamada olduğumuzdan bahseden bir sunum hazırladık.

Kısaca bağımlılıkla mücadelede bir iki slayt, Türkiye’de durumun ne olduğu, mevcut, şu anda yürürlükte olan eylem planına göre Bakanlığımızın vazifelerinin ne olduğu ve yine Bakanlığımıza verilen vazifelerden eğitimler, araştırmalar, sosyal uyum ve çocukla ilgili konularda neler yürüttüğümüzden bahsedeceğiz.

Malumunuz 2014 Başbakanlık genelgesiyle bir yüksek kurul kuruldu, bu 8 bakanlığın dâhil olduğu bir Uyuşturucuyla Mücadele Yüksek Kurulu (UMYK) dediğimiz bir kurul kuruldu ve bu kurulla daha sonra yüksek kurulun ilk kararı olarak da 2 alt kurul oluşturuldu: Uyuşturucuyla Mücadele Kurulu ve Uyuşturucuyla Mücadele Teknik Kurulu, şu anki yapı böyle. Uyuşturucuyla Mücadele Kurulu kurulduktan sonra, bu kurullar teşekkül ettikten sonra bir strateji belgesi yayınlandı, akabinde de bu strateji belgesine bağlı uyuşturucuyla mücadele ulusal eylem planı hazırlandı ve yürürlüğe girdi. Daha sonra bir değişiklik yapıldı, 2017 yılının Aralık ayında 8 olan bakanlık sayısı 11’e çıkarıldı ve dolayısıyla yeni kurulun yapısı da değişti, Uyuşturucuyla Mücadele Yüksek Kurulu yerine Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulu olarak karar alındı ve çalışmalarını o şekilde yürütüyor. Dolayısıyla, yeni bir strateji belgesi ve yeni bir eylem planı çalışması uzun süredir yapılıyordu, o da muhtemelen karar aşamasında.

Tabii, biz şu anda cari olan, yürürlükte olan eylem planına baktığımızda Bakanlığımıza toplam 8 vazife veriliyor, ana başlıklarıyla baktığımızda eylem planında 8 vazife veriliyor. Bunlar ekranda gözüküyor; işte, parçalanmış aile çocuklarına yönelik sosyal destek bizim vazifemiz, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde yürütülen faaliyetlerde uyuşturucuyla mücadele farkındalık çalışmalarının da bu faaliyetlere dâhil edilmesi yine bizim vazifemiz, ihmal ve istismara maruz kalmış çocuklara uygulanan programlarda yine uyuşturucuyla mücadele çalışmalarının dâhil edilmesi hakeza. Onun dışında iki tane de araştırma vazifesi veriliyor Bakanlığımıza ama daha sonra bu araştırmalardan biri, biraz önce Millî Eğitimden Seyfettin Bey’in sunumunda da bahsettiği gibi, ESPAD araştırmasına benzer olan 14-19 yaş lise gençliği üzerinde durumun ne olduğunun araştırılması, bir de Türk üniversite

gençliği profil araştırması dediğimiz üniversite gençliğinde bağımlılık durumunun ne olduğuna dair iki araştırma. Yine, madde bağımlılığı konusunda, eğitimler konusunda her ne kadar Milli Eğitim Bakanlığı ana hizmet birimi olarak gözüksün de destek maksadıyla biz de eğitimler konusunda, özellikle aile eğitimleri konusunda vazifeliyiz. İhtiyaç duyulduğu takdirde görsel ve işitsel materyallerle desteklenmiş bir modüler eğitimin de bizim tarafımızdan yapılması emrediliyor ve yine, sunumda da genişçe bahsedeceğim, sosyal uyum merkezlerinin kurulması, işletilmesi ve bunların takibi de Aile Bakanlığına verilmiş olan vazifeler arasında.

Son iki faaliyetimiz de bu sosyal uyum döneminde bağımlıların mesleki eğitim kurslarına yönlendirilmesi ki çok önemli bir hadise bu ve yine sosyal uyum sürecinde yer alan çocukların topluma uyumunun sağlanması da bir şekilde Aile Bakanlığının uhdesine verilmiş vazifeler arasında.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; kabaca baktığımız zaman, Aile Bakanlığının üç temel vazifesi var: Birisi, araştırma yapacak; iki, sosyal uyum hizmetlerini yürütecek ve talep azaltımı konusunda da eğitimlere destek verecek.

Bu eylem planından sonra hemen biz bir mevzuat çalışmasına başladık ve 2017 yılı içerisinde Sosyal Uyum Birimleri Pilot Uygulama Yönergesi'ni yürürlüğe sokup ona göre de sosyal uyum birimlerimizi açmaya başladık. Onun dışında iki konu bizi ilgilendiriyor. Madde Bağımlılığı Danışma, Arındırma ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği. Muhtemelen Sağlık Bakanlığı bundan bahsedecektir. Kısa adı BAHAR olan bir program ve yine bağımlılık tedavi hizmetleri veren kurumlar içinde bir minimal standart oluşturuldu, en asgari işleyiş standartları nasıl olsun diye bir standart oluşturuldu. Burada Aile Bakanlığı olarak biz katkılar sunduk ama bu son iki madde henüz onaylanmadı, muhtemelen müteakip kurul kararlarında onaylanarak yürürlüğe girecektir.

Eğitilere bakacak olursak, Aile Bakanlığı tarafından vermiş olduğumuz eğitimlerde, biraz önce sunumun başında da bahsettim, her ne kadar biz eğitimden sorumlu bir bakanlık olmasak da aile eğitim programımız var ve Türkiye'de yaklaşık bugüne kadar 1 milyona yakın aileye eğitim verdik. Modüler bir eğitim programımız var, 26 modülden oluşuyor. İçerisinde beş ana başlıkta, sağlık, finansal okuryazarlık, işte, teknoloji, medya ve onun dışında yine çocuklarla ilgili ve çocuklara yaklaşımla ilgili birçok hususun bulunduğu... Toplam 26 modülden oluşuyor ve bu modüler eğitimlerimiz Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulundan onaylanmış vaziyette ve 1 milyona yakın ailemize de biz bu eğitimi ulaştırmış durumdayız. Bu eğitim modüllerinden bir tanesi de madde kullanım riski ve madde bağımlılığından korunma. Dolayısıyla biz bu eylem planından sonra bu modüler eğitimimizi biraz daha hızlandırdık ve toplam 95 bin ailemize -ki bu 95 bin ailenin yaklaşık 35-40 bini son bir yıl içerisinde verilen bir eğitim- hızlandırarak bu eğitimleri devam ettiriyoruz. 2014 yılından itibaren 1.079 halk eğitimi düzenledik onunla ilgili ve dezavantajlı gördüğümüz veya bize yönlendirilen veya bizim sahada tespit etmiş olduğumuz ailelere bu eğitimleri sunduk ve şu anda da sunmaya devam ediyoruz.

Akabinde, yine Yeşilayla bir iş birliği kapsamında, Millî Eğitim Bakanlığımız temsilcilerinin de bahsettiği gibi, Türkiye Bağımlılıkla Mücadele TBM eğitimleri var. Bizim de Yeşilayla bir iş birliğimiz var. Biz de kendi kuruluşlarımız ve orada bulunan ve aileye dokunan bütün personelimizi eğitmemiz adına onlarla bir iş birliği yaptık 2017 yılında ve bu iş birliği kapsamında da bizimle irtibatla olan daha çok kamu kurum ve kuruluşlarının personelleri, bizim kendi personelimiz ve bizim yatılı kuruluşlarımızda kalan hem çocuklarımız hem kadınlarımız olmak üzere Türkiye genelinde hemen hemen tamamına biz bu eğitimi verdik. Nasip olursa 2018 yılından itibaren de biz bunu biraz daha yaygınlaştırıp yine millî eğitime destek olması babından ailelerimize de ulaştıracağız ve bu sene 250 bin eğitimi kendimize hedef olarak koyduk. Bununla ilgili formatör eğitimleri yaptık. Formatörlerimiz illerde eğitimcilerimizi yetiştirdi. Bu eğitimcilerimiz de bu eğitimlere başladılar.

Önemli bir konu da medya ve internet eğitimleriyle ilgili. Yine biraz önce bahsetmiş olduğum Aile Eğitim Programı kapsamında bizim de özellikle bilinçli medya kullanımı, medyayı tanımak, kavramak, aile ve internet modüllerinden oluşan eğitim setlerimiz var. Bu eğitim setlerimizde eğitimlerimize başladık ve 39 bin, yaklaşık 40 bine yakın ailemize bu eğitimlerden ulaştırdık.

İkinci önemli konu başlıklarımızdan bir tanesi de araştırmalar, özellikle sosyal araştırmalar. Bu konuya geçmeden evvel bir hususu ben arz etmek isterim. Malumunuz, 2017 itibarıyla saha ziyaretlerine başlanan Aile Sosyal Destek Programı (ASDEP) var Aile Bakanlığının yeni uygulamaya koyduğu. Türkiye genelinde bizim “meslek elemanı” dediğimiz alandan gelen -işte sosyal çalışmacı, psikolog, PDR, biz bunlara meslek elemanı diyoruz, aile ve tüketici bilimleri, bunlardan oluşan ekiplerimiz- 3 bin kişilik bir ekibimiz var. Bunlar arz odaklı hizmet sunmaya başladılar. Daha çok vatandaşın bir taleple devletin yanına gelmesi yerine bir şekilde devletin dezavantajlı gördüğü yerlerde saha taramalarıyla aileleri tespit etmesine yönelik bir çalışma başladı ve bu çalışma Ekim 2017 itibarıyla da resmî olarak artık ellerinde internetin bulunduğu bir tabletle hanelere girip oralarda değerlendirme yapıyorlar. Bu başladı ve yaklaşık 165 bin haneyi üç ay içerisinde taradık, ziyaret ettik ve günlük bize verileri akıyor ve onların elinde de küçük bir mini anket formu var. Bu anket formunun içerisine de biz uyuşturucuyla, bağımlılığla ilgili, özellikle meslek elemanlarımızın tespitlerini de dercettik. Dolayısıyla onunla ilgili de veri toplamaya başladık.

İkincisi, yine bizim eylem planı kapsamında olan ve bize vazife olarak verilmiş bir Türkiye üniversite gençliği profil araştırmasının saha çalışmasını tamamladık. Buradaki amaç, daha çok üniversite gençliğinin aile içi ilişkileri, ders dışı uğraşları, bunun dışında sağlık, uyku, spor, beslenme, serbest zaman değerlendirmesi, üniversite yaşamının nasıl olduğu, işte, gelir durumu, reçetesiz ilaç kullanımı, sigara vesaire, bunlar yaklaşık 10 konu başlığında 91 farklı madde ve 200’den fazla soruyla öğrencilere soruldu ve öğrenciler de bunları içtenlikle cevaplandırdı. Hatta yöntem daha sağlam olsun diye de üniversitenin bir bölümünde oluşturulan bir sandığa, bu zarfla, doldurdukları anketleri atmaları istendi. Dolayısıyla yöntemiyle ilgili de son derece güvenilir bir çalışmadan bahsedeceğim.

Burada, araştırmanın niteliği bölümünde 75 kişiyle derinlemesine görüşmeler yapıldı, onlar raporlandı ve yine 33 ilde bulunan 68 farklı üniversiteden... Ki bunlar Türkiye temsili olan bir örneklem üzerinden seçildi. Bu 68 üniversite -ülkemizde o zaman 193 üniversite vardı- 193 üniversitenin hemen hemen tamamını temsil ediyor ve İBBS 1 dediğimiz, ülkemizin 12 istatistikî bölgesine de yansıyabilecek şekilde de veriler toplandı. şu anda bu çalışmayla ilgili son durum, ileri istatistik analizi yapılıyor ve ileri istatistik analizi yapıldığı zaman da Sayın Bakanımız tarafından ilgili mercilerle paylaşılabacaktır.

Bu konuda Millî Eğitim Bakanlığı bahsetti, bu bizim eylem planında vazifemiz olarak gözüken ama daha sonra Millî Eğitim Bakanlığına verilen bir görev. Sadece üniversite gençliğindeki durumdan ziyade gelmiş oldukları okulda durumu tespit etmeye yönelik de Millî Eğitim Bakanlığı bir araştırma yaptı ve biz de katkı sağladık. Dolayısıyla bu araştırmadan bahsetmeyeceğim, biraz önce bahsedildi.

Son olarak da Aile Bakanlığı olarak biz sosyal uyum hizmetleri yürütüyoruz, daha doğrusu yeni başladık sosyal uyum hizmetlerini yürütmeye. Uyuşturucuyla mücadelede temel konsept şöyle belirleniyor: Bir kere, önemli kısımlardan birisi erken tanı ve yönlendirme. Daha sonra kişinin bir arındırma merkezinde yani tedavi merkezinde detoks olması gerekiyor. Bu yaklaşık üç haftalık bir süre alıyor ve daha sonra da yine üç ila altı ay arasında sürmesi gereken bir rehabilitasyon sürecine tabi tutuluyor. Bu rehabilitasyon sürecinin son bir ayından itibaren de Aile Bakanlığı devreye giriyor ve o süreçleri tamamlayan kişilerin tekrar uyuşturucuya geri dönmemeleri adına sosyal çalışmalar yürütüyor. Bu mekanizmada bizim “reintegrasyon” dediğimiz sosyal uyum sürecinden bahsedeceğim. Bu da

farklı bir izahı biraz önceki bağımlılık ve tedavi modelinin. Sosyal Uyum Pilot Yönergesi hazırladık 2017 yılının başında ve daha sonra da sosyal hizmet merkezlerine bağlı olarak bir kanun değişikliği yapılmasını beklemeden sosyal hizmet merkezlerine bağlı ek üniteler olarak biz bunları hizmete açtık.

4 vaka yöneticisi, 3 psikolojik danışman yani psikolog, danışma, yönlendirme personeli, güvenlik personeli, şoför ve temizlik personelinin oluşan, orada, her bir sosyal uyum biriminde ekiplerimiz var. Bunların tamamına AMATEM’lerde bir aylık staj aldırarak ve yine sosyal uyum birimlerinde çalışan personelimizin tamamı da AMATEM’lere, üç hafta devam eden tedavilerin son bir haftasında gidip oradaki bağımlılarla tanışıyorlar, onları kendi kurumlarımıza davet ediyoruz, böyle bir modeli de belirledik. Her ne kadar rehabilitasyon süreci Türkiye’de, ülkemizde yeni yeni başladıysa da biz, en azından tedaviden sonra hemen evine gitmek yerine bizim sosyal uyum biriminde takip edelim diye bu mekanizmayı-belki biraz erken oldu ama- erkenden hizmete açmış olduk.

Tabii, kabul kriterleri var. 18 yaşından büyük insanlar şu anda sosyal uyum birimine kabul ediliyor. Gönüllü olması gerekiyor, üç aylık bir detoks sürecini tamamlamış olması gerekiyor ve tedavi ve rehabilitasyon sürecini tamamlamış olması gerekiyor ki şu anda rehabilitasyonla ilgili konsept yeni geliştirildi ve yeni uygulamaya sokulacak olduğu için bu kısmını uygulamıyoruz, biz AMATEM’den sonra direkt hasta kabulünü başlatmış durumdayız.

Bağımlılık tedavi merkezlerinden sonra, işte, birime bir kabul ve değerlendirme formu var, o dolduruluyor, daha sonra risk ve ihtiyaçlar belirleniyor, akabinde uygulama planı hazırlanıyor ve sonra da takip ediliyor, yaklaşık dokuz aya kadar da takip ediliyor.

Burada üç konu önemli, bir değerlendirme yapıyoruz vaka üzerinden, destek sağlıyoruz ve değişimi izliyoruz.

Destek çok önemli çünkü zaten sosyal uyumdaki en önemli alanlarından birisi sosyal destek. Burada, işte, iş desteği, eğitim desteği, onun dışında barınma desteği, boş zaman değerlendirmesi, tedavinin sürekliliğinin sağlanması ve tekrar tedaviye ihtiyaç duyar hâle gelmemesinin sağlanması, ruhsal destek verilmesi, aile üyelerinin sürece dâhil edilmesi ve ekonomik destek veriliyor bir sosyal uyum biriminde. Ve yine burada, hem bireysel hem de aile manasında destek hizmetleri sunuluyor. İşte, barınma ihtiyacı var, eğitim veya boş zaman değerlendirmesi gibi konularda bireysel destek veriliyor ve grup çalışmaları konusunda da aile destekleri veriliyor. Onun dışında tedavinin devamı bizim amacımız ve tedavi merkezleriyle sıkı bağlantı kurmak da bizim vazifelerimiz arasında.

Ülkemizde 2017 yılından itibaren açmış olduğumuz pilot uygulama olarak bize verilen vazife 2 sosyal uyum merkezi açmamız yönündeydi çünkü pilot uygulamadan sonra yaygınlaştırılacaktı. Biz 4 tane açtık; 2 tane İstanbul Anadolu ve Avrupa Yakası’nda, 1 tane Antalya’da, 1 tane de Ankara’da olmak üzere 4 sosyal uyum birimimizi hizmete açtık.

Sosyal uyum birimlerimizde çalışan bütün personelimize de yine eğitimler verdik; genel bilgiler, görüşme teknikleri, motivasyon kazandırma nasıl sağlanır, sosyal destek, tıbbi destek, ruhsal destek, yaşam düzenlemesi, aile ilişkileri, tekrar başlamayı önleme, aileyle çalışma ve grup yönetimi şeklinde konu başlıklarında eğitimler verdik ve biraz önce de zikrettiğim gibi AMATEM’lerde bir aylık stajlarını da buradaki arkadaşlarımız tamamladılar ve tabiri caizse bu alanda uzman hâle geldiler.

Bunlarda Türkiye’deki aile sosyal uyum birimlerimizin görselleri var ve açılış tarihleri var.

Tabii, bizim şu anki amacımız, Türkiye’de AMATEM’in bulunduğu her yerde karşılığının da bulunması adına sosyal uyum birimlerimizi AMATEM’lerin bulunduğu yerlere yaygınlaştırmayı hedefliyoruz. Öncelikli hedeflerimiz, yatak kapasitesi 20 ve üzeri olan ve daha yoğun çalışan

AMATEM'ler olmak üzere, buradan başlayıp ülkemizdeki 25 AMATEM'i -yanlış hatırlamıyorsam en son 25 AMATEM vardı- bu illerin tamamına yaygınlaştırmayı düşünüyoruz. Bu konuda Yeşilayla bir iş birliği içerisinde gireceğiz ve orada verilen eğitimlerde yine Yeşilayın da tecrübesinden faydalanacağız.

Tabii, önemli hususlardan biri çocuktaki sosyal uyum. Çocukla ilgili yürütmüş olduğumuz faaliyetlerden bahsetmek istiyorum.

Bizim Bakanlığımızın uhdesinde bulunan çocuk destek merkezlerimiz var. Bu çocuk destek merkezlerimiz yatılı merkezler ve orada, suç mağduru, suça sürüklenen, sokakta risk altında olan, madde bağımlısı ve refakatsiz çocuklarımızı biz misafir ediyoruz. Dolayısıyla, oraya gelen çocuklarımızla ilgili de biz... ÇODEM'lerimiz de böyle kampüs şeklinde genelde ve içerisinde çok sosyal donatı alanının bulunduğu, çocuklarla ilgili hemen hemen bütün sosyal faaliyetleri yürütebilecekleri merkezler şeklinde. Türkiye'de 8 ilde 13 ÇODEM'imizi biz bu iş için tasarladık. Burada illerin dağılımı gözüküyor. Kız-erkek, yaş grubuna göre ihtisaslaşmış merkezler bunlar ve yatılı merkezlerimiz.

Peki, ÇODEM'lerde ne yapıyoruz? ÇODEM'lerde Anka Çocuk Destek Programı uyguluyoruz uyuşturucuya ilgili olarak. Bir Değerler Eğitimi Programı'mız var, orada değerler eğitimi konusunda çocuklarımızın bir kazanım elde etmelerini sağlıyoruz ve yine, Ankara'da temel personel eğitimi, orada çalışan personelimizi eğitmeye yönelik de faaliyetlerimiz var.

Madde bağımlılığı olan, hakkında bakım tedbiri kararı verilen ve psikososyal desteğe ihtiyacı olan bir çocuğun bireysel ihtiyaçları belirleniyor ÇODEM'de. "ÇODEM" diye bahsedebilirim artık bundan sonra, kısaltması "ÇODEM" Sonra bir uygulama planı hazırlanıyor çocuklar için, daha sonra bireysel danışmanlık, grup çalışması ve aile çalışması yürütülüyor. Üç aylık kontrol ve değerlendirme yapılıyor. ÇODEM'e gelen her bir çocuğumuz için bunların hepsi yapılıyor. Akabinde eğer ihtiyaç duyulursa uygulama planı revize ediliyor ve sonra da uygulamaya geçiliyor. Aileye dönüş şeklinde sonlandırma olabiliyor, onun dışında diğer hizmet modellerine yönlendirme şeklinde de hizmet sonlandırabiliyor ya da programın tekrardan devam etmesi kararı verilerek bu program yeniden tekrarlanmış oluyor.

Tabii, bu alana ilgili hemen akla gelecek konulardan birisi dış kurumlara irtibatlarımız. Bu alanda da özellikle örgün eğitim konusunda Millî Eğitim Bakanlığıyla, onun dışında, örgün eğitim dışında kalanlarla ilgili Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İŞKUR'la çok sıkı irtibatımız var, yine Gençlik ve Spor Bakanlığımızla da o çocukların sosyal faaliyetlere ve sportif faaliyetlere katılımları konusunda ciddi bir iş birliğimiz var ve yine iş birliği alanlarımızdan birisi de Diyanet İşleri Başkanlığı.

Çocuk Destek Merkezleri dışında bizim bakım tedbiri, koruma tedbiri uygulanmayan çocuklarımızın da bir şekilde hizmetten faydalanabilmeleri için yani gündüzlü hizmetten faydalanabilmeleri için biz, Antalya'daki pilot uygulamamız olan sosyal uyum biriminde 18 yaş altında 15 ile 18 yaş arası çocuklarımızı da gündüzlü birimlerimizde kabul etmeye başladık ve 52 çocuğumuza şu anda orada hizmet yürütüyoruz, yeni başladık bu uygulamaya, zaten adı üstünde pilot uygulama. Bu yaygınlaştırıldığı zaman belki konsept de oluşturulup çocuklar için de aynen erişkinlerde olduğu gibi yeni sosyal uyum merkezleri yapılabilecek. Uyum merkezindeki uzmanlarımız bu çocukların evlerine de ziyaret yapıyor. Burada tabii, çok detaylı bahsettim, haftalık ziyaretler var, iş yerine başladığı zaman iş yeri ziyaretleri var. Bu dokuz aylık süreç içerisinde çok teknik detay olarak arz ettiğim konular arasında yer almadı. Biz çocuklarımızın aileleriyle de görüşüyoruz ve son derece güzel dönütler alıyoruz sosyal uyum birimlerimiz hakkında.

Bu vesileyle ben Komisyonumuzun çalışmalarının ülkemize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum, arz ediyorum.

BAŞKAN – Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın, Sayın Genel Müdürümüzün sunumları için teşekkür ediyoruz.

Bu sunumların hepsini bir bütün olarak yaptık, sorulara geçebiliriz, değil mi?

AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUHAMMET ÖRNEK – Evet Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sunum dışında da değerli milletvekili arkadaşlarımızın soruları varsa onları da alalım.

Şimdi, Milli Eğitim ve diğer bakanlıklar kadar Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın da ne kadar önemli olduğunu hepimiz biliyoruz, çok önemli, çok ciddi ve takdire şayan çalışmalar yaptıklarının da farkındayız. Bu nedenle de Bakanlığımıza teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Ben bir soru sorayım öncelikle. Tabii, bu Komisyon kurulduktan sonra hem Komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarımıza hem de bizlere sahadan gelen birtakım geri bildirimler, raporlar, sıkıntılar aksettiriliyor, aktarıyor. Bu noktada bazı sorunlar geldi, özellikle ÇODEM’le ilgili.

Mevzuatla alakalı, ÇODEM’deki mevzuat gerçekten yeterli mi, bunu bir konuşmak istiyoruz. Madde bağımlısı çocukların rehabilitasyonunda ÇODEM müdürlüklerinde bu çocukların kuruluştaki tutulabilmeleri, yaptırım gücünün olup olmaması, çocukların kuruluşa ilk kabulünde üst aramaları belki yapılamıyor gibi sanki, hani o çocuklar kuruma girerken tamamen üstlerinde arama yapılamıyor, cep telefonlarının kullanımının galiba serbest kaldığıyla ilgili birtakım sorunlar bize aktarıldı, ne kadarı doğru bilmiyorum.

Bir de madde bağımlısı çocuklar tedaviyi reddederse müdahale edilemiyormuş yanılmıyorsam.

“5395 sayılı ÇKK’nin ilgili maddelerinden dolayı cezalar konusunda da çocuklarda yetersizlik var.” dediler.

Çocuk ceza mevzuatıyla alakalı geçen hafta konuştuysanız Sayın Kerem Ali Başkanım, siz de inşallah, bu konuda fikirlerinizi söyleyebilirsiniz.

ÇODEM müdürlüğünde kalan, bir örnek vermişlerdi, bir çocuk madde bağımlısı, kuruluşa rehabilitasyon amacıyla geliyor ve okul çevresinde tanıdığı torbacılar var ve bu torbacıları okulun, ÇODEM’in rehabilitasyondaki hocalarıyla, müdürleriyle istişare ediyor, konuşuyor, onların bilgisi dâhilinde Emniyetle irtibata geçiliyor ve Emniyet de o torbacılara suçüstü yaparak yakalıyor. Yakaladıktan sonra çocuklar savcılığa çıkarılıyor ve bırakılıyor. Bırakılan bu çocuk daha sonra ÇODEM’de bunu şikâyet eden çocuğu bir şekilde bulup tehdit ediyor ve o çocuk da oradan, o ÇODEM’den kaçıyor. Şimdi, bu nasıl oluyor yani bu çocuğun bilgilerinin, isminin, şunun bunun, hem öğretmen hem personel hem müdür hem Emniyet tarafından gizli tutulması gerekmiyor mu? Yani bu çok somut bir bilgiyle bana geldi. Bu konuda birtakım sıkıntılar var. Söyleyeceğiniz, katkı yapacağınız şeyler varsa Sayın Genel Müdürüm, onları da almak isterim.

3.- Çocuk Hizmetleri Genel Müdür Vekili Selahattin Güven’in, bağımlılıkla mücadele kapsamında ÇODEM’lerde yürütülen çalışmalar hakkında sunumu

ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SELAHATTİN GÜVEN - Sayın Başkanım, müsaadeniz olursa ben bilgi arz etmek isterim bu konuda.

Şu an Türkiye genelinde 66 ÇODEM’imiz söz konusu. Bunun 10 tanesi refakatsiz çocuklarımız için ihtisaslaştırılmış, 13 tanesi de madde bağımlısı ya da suça sürüklenen çocuklarımızın kaldığı kuruluşlar olmakta. Şimdi, kuruluşlarımıza kapasite olarak baktığınız zaman ciddi bir kapasitemiz var, 2.201 kapasitemiz söz konusu. Şu an yani dün itibarıyla 1.550 çocuğumuz kalıyor kuruluşlarımızda. Tabii ki madde bağımlılığıyla mücadele aslında çok ciddi ve özellikle sağlık tarafı çok önemli bir husus.

Çocuklarımız aslında belli sağlık tedbirleri ya da tedavilerini gördükten sonra kuruluşa gelmesi gerekiyor. Yeterli derecede eğer tedavi almamışsa bu çocuklarımızla ilgili gerçekten zorlandığımızı söyleyebiliriz yani çocukları... Çünkü kriz anlarında bu çocuğu kuruluşa tutmak çok kolay olmayabiliyor. Bu anlamda aslında arkadaşlarımızın yani müdahale konusunda burada belki psikiyatrik bir müdahale, psikiyatristlerin belli konularda karar alması gerekiyor.

Yani güvenlik tedbirleri konusunda tabii ki zorlandığımız hususlar var ama onunla birlikte aynı zamanda çocuk kuruluşa girdiğinde çocuğun üstü aranabilir mi, bu konuda mevzuatta bir problem söz konusu olabilir. Biz zorlandığımız durumlarda Emniyeti çağırarak... Yani kuruluşlarımıza, kuruluş müdürlerimize verdiğimiz talimat, eğer çocuktan özellikle bu konuda siz şüpheleniyor iseniz ve bir şekilde de çocuğun maddeyle birlikte kuruluşa girmeye kalkıştığını düşünüyor iseniz bu konuda Emniyetten destek almalarını sağlıyoruz ve Emniyetin bizzat gelip bu üst aramasını yapmasını mutlaka sağlıyoruz. Ama tabii ki burada bizim özel güvenlik bu aramayı yapabilir mi, yapamaz mı, bu konuda elbette daha önceki hukuk müşavirlerimizin verdiği görüşler çerçevesinde dediğim gibi biz zorlu durumlarda Emniyetten destek alıyoruz.

ÇODEM'lerle ilgili... Tabii ki çocuklar aslında yani bir şekilde biz de kuruluşlarımızı ziyaret ettiğimizde, oradaki çocuklarımızla konuştuğumuzda belli konularda "Siz bu maddeyi nasıl buluyorsunuz ve nerede buluyorsunuz, kimde buluyorsunuz?" Tabii, bu bilgiler genelde Emniyetimize de aktarılıyor. Yani hem çocuklarımız bu konuda gereken bilgileri aktarıyor hem de zaten bizim kuruluşlarımız, müdürlerimiz bu konuda bilgi aktarıyorlar. Ama burada gördüğümüz kadarıyla çocuklar birbirini tanıyor yani bu şöyle bir şey olmak durumunda değil: Sonuçta Emniyete gelen çocuk sayısına veya bizde kalan çocuk sayısına baktığımızda, sayı olarak çok fazla olmamakla birlikte şu an bizde 252 çocuk bağımlılık çerçevesinde kuruluşlarda kalıyor. Bu çocukların 105'inin kız, geri kalanının erkek olduğunu varsaydığımızda aslında bu çocuklar aşağı yukarı birbirlerini belli çevrelerden tanıdıkları için tahmin üzerine de o bilgiye sahip olmuş olabilirler. Yani kuruluştan ya da Emniyetimizden bir bilgi sızma olmayabilir ama eğer somut bir yer varsa o konuyla ilgili ben gerekli araştırmayı yapıp size bilgi arz etmeyi görev olarak biliyorum Sayın Başkanım.

Tabii ki biz, ÇODEM'lerimizde çocuklarımızın rehabilitasyonunu sağlamak konusunda yaptığımız çalışmalar çerçevesinde öncelikle kendi personelimize aslında yeterince müdahale edebilecek bir eğitim donanımını sağlamak durumundayız; bunu sağlıyoruz. Çocuklarımıza bir eğitim programı, Anka kapsamında -Sayın Genel Müdürümüz arz ettiler- bir program uyguluyoruz. Bunun da pozitif sonuçlarını görüyoruz ama bizim için en önemli eksiklerden biri tedavi tarafının çok sağlıklı yapılmış olması ve o şekilde çocuğun gelmesi gerekiyor. Çünkü orada biz, tedavi yapan değil, rehabilitasyon sürecinin bir parçasıyız ama tedavi iyi yapılmadığı takdirde çocukla baş etmemiz gerçekten bazen biraz daha zorlu olabiliyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN - ÇODEM'lerde şimdiye kadar kız-erkek kaç kişi rehabilite edildi ve gerçekten bunların rehabilite edildiğini tespit edebildik mi?

ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SELAHATTİN GÜVEN - Sayın Başkanım, 2007'de ÇODEM'lerimizin kurulmasına başlandı, ihtisastlaştırılmasına daha 2014 yılı itibarıyla başladı yani bizim bu tedavi sürecinde baktığımızda, kuruluşa kalmaya devam eden çocuklarımız genel olarak aslında tedaviyi kabul eden yani belli oranda iyileşme emaresi gördüğümüz çocuklar. Bir çocuk aslında çok ağır bir madde kullanıyor ise o çocuğun rehabilitasyonu çok zorlaşıyor. Sayı olarak size hani bu konuda bir bilgiden ziyade konseptin kendisi... Çünkü kullandığı maddeye göre burada bizim rehabilitasyonda zorlandığımız hususlar oluyor. Yani bazı maddeleri kullandığında bunları vazgeçirmek ya da rehabilitasyonu kabul etmesi daha kolay oluyor. Bu çocuklara meslek edindirme veya aslında

belli sorumluluklar vererek çocuğun o travmasıyla baş etmesini sağlayabiliyoruz ama ağır maddeler kullananların gerçekten de tedavisi çok zor ve çocuklar genelde kuruluştan kaçma eğilimi sergiliyorlar. Biz bunun için bazı kuruluşlarımızda kapalı devre olmak durumunda kalıyor, eğitimi de kuruluştaki almak durumunda kalıyor. Burada sağlıkla ilgili yapılanların yanında aslında bazı çocuklar aynı zamanda suça sürüklenen çocuklar. Çocuk aslında madde kullandığı gibi maddenin kendisi yani bir şekilde çocuk o ticaretin yapılması için kullanılmış bir durumda. Şimdi, bu tarz çocuklarla ilgili de yeni bir düzenleme yapılma ihtiyacı var mı? Bunu konuşmakta belki fayda olabilir Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Bir de ÇODEM’lerle ilgili... İlerleyen dönemlerde kapanma ihtimali var mı?

ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SELAHATTİN GÜVEN – Sayın Başkanım, biz ÇODEM’leri aslında geçici yapılar olarak görüyoruz ama zaten bu ihtiyaç olduğu sürece biz bu ÇODEM’leri artırmak durumunda kalıyoruz. Son bir yıl içerisinde biz 10 ÇODEM’imizi kapattık ama bunu kapatırken aslında burada ihtiyacımız, kapasitemiz fazla olduğu için kapattık. Şundan dolayı değil, bu hizmete ihtiyaç olmadığından dolayı değil, kapasitemizi başka bir alanda kullanmak için kapatmış olduk. Ama ihtiyacımız olduğu sürece de ÇODEM’i sürdürmeye gayret ediyoruz. Ama biz burada mümkün mertebe çocuğumuzu çok uzun süre tutmamaya yani o rehabilitasyon süreci bittikten sonra diğer hizmet birimlerimizde mümkünse ailesine öncelikle döndürmeye çalışırız, ailesi ya da diğer hizmet birimlerimize. Eğer onlar mümkünse yani çocuk evleri sitesi, şu an ihtisaslaştırıyoruz. ÇODEM’den ayrılan çocuklarımızı oralarda inşallah öncelikle misafir edeceğiz. Çünkü ÇODEM’de biraz daha yapılandırılmış, daha çok kuralcı, daha fazla çocuğun hayatını belki biz takip ediyoruz. Yani takibimiz daha fazla olduğu için çocuk aslında doğrudan bir çocuk evlerine ya da çocuk evleri sitesine alındığında yani sorumluluğu üstüne alma noktasında eksiklikler olabiliyor. Bu konuda da biz inşallah çocuk evleri sitelerimizin bazılarını ihtisaslaştıracğız. ÇODEM’den gelen çocuklarımızı öncelikli oraya alıp bir uyum sürecinden sonra diğer hizmet birimlerimizden faydalandıracağız Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ortalama ne kadar sürüyor bir çocuğun rehabilitasyonu?

ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SELAHATTİN GÜVEN – Yani altı ay üzerinden Sayın Başkanım, altı ay olarak tasarlıyoruz. Yani bunun uzadığı da oluyor, daha kısa süreli de olabiliyor ama genel olarak altı ay çocuklarımız buralarda, ÇODEM’lerde kalıyorlar Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Benim son bir sorum var, arkadaşlarımız da soracak. Bu, sosyal uyum biriminde çalışan personelin bir aylık eğitimi yani bu olsa da olur, olmasa da olur. Bir ayda insan nasıl eğitilecek? Buna neye göre karar verdiniz? Gerçekten yetiyor mu bir aylık eğitimle bu sosyal uyum birimiyle ilgili merkezi açmaya ya da başka bir program modülü düşüncecek misiniz?

AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUHAMMET ÖRNEK – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bahsetmiş olduğum gibi, bir pilot uygulama zaten. Biz de fark ettik, bir aylık eğitimle değil de daha sonra yine, müteakip eğitimlerle teçhiz etme işini Yeşilayla birlikte daha çok onların hem klinik psikologlarından hem de onların eğiticilerinden faydalanacak şekilde biz bunları eğitmeye devam edeceğiz.

Burada zaten seçilen kişiler meslektan gelen kişiler. Psikologlar var, PDR’ciler var, sosyal çalışmacılar var; bunlara daha spesifik bir şekilde uyuşturucuyla ilgili bir farkındalık eğitimi verdik. Onun üzerine staj yaptırdık bu AMATEM’lerde. Ama sizin de buyurduğunuz gibi bir aylık eğitim tabii ki yetmeyecek. Bunların mesleki eğitimleri ilerleyen süreç içerisinde yine modüler bir şekilde devam edecek Yeşilayla iş birliği içerisinde.

BAŞKAN – Sayın Sürekli...

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Teşekkür ediyorum sunumları için.

En önemli husus şuydu geçen haftalarda aldığımız sunumlarda: Bütün bu önleyici çalışmalar, ondan sonra, arındırma, rehabilitasyon; sosyal uyum sürecinden sonra geri dönüşler tehlikesi var. Yani bağımlılıktan geçici süre kurtuluyor, sonra tekrar bağımlı hâle geliyor. En tehlikeli süreç de bu. Bu sosyal uyum sürecinde bu, geri dönüş oranlarını tespit edebildiniz mi? Nasıl oluyor? Başarı nasıl yani şu anda sizde?

AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUHAMMET ÖRNEK – Sayın Vekilim, güzel bir soru, biz de onları takip ediyoruz. Gerçekten de zor bir süreç, onu gördük biz. Bütün tedavisini, arındırmasını tamamlamış ama sosyal uyum birimine zaten bir kere devam etmeyle ilgili bir problem var yani devam etmek istemiyorlar. İkincisi, bir şekilde bizim ikna edip sosyal uyum birimine almış olduğumuz kişiler de programını tamamlamıyorlar ve geri dönüş oluyor. Mesela Antalya’da en son ben baktığımda yaklaşık yüzde 50’ye yakın programa devam kararı vardı. Tabii, çok strese girdik. Yani niye böyle oluyor? Ama dünya örneklerine bakıldığında zaman da benzer örnekler varmış. Yani bu sosyal uyum programlarına devam çok fazla yüksek değilmiş.

Buradaki sebeplerden biri benim kanaatime göre şu: Türkiye’de sosyal uyum birimlerin esasında rehabilitasyon merkezleriyle eş zamanlı gitmesi gerekiyor. Biz AMATEM’den direkt evine göndermek yerine bir sosyal uyum birimine gönderdiğimiz kişinin rehabilitasyon süreci eksik kalıyor. Oysa rehabilitasyon süreci devam ediyorken yani altı ay daha şeyden arınmış vaziyette devam ettikten sonra sosyal uyum birimine gönderirsek muhtemelen devam oranı daha yüksek olur. Ama şu anda devam oranları yaklaşık yüzde 50 civarında.

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Devam edenlerden geri dönüş durumu nasıl? Yani devam ediyor, bitiriyor, ondan sonra geri dönüş...

AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUHAMMET ÖRNEK – Devam ediyor, devam ediyor, dokuz ay boyunca o program devam ediyor.

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Bitirdi programı, madde bağımlılığına geri dönüş...

AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUHAMMET ÖRNEK – Ha, Sayın Vekilim, o periyodu tamamlamadık. Zaten dokuz ay oldu açılalı. Çok yeni olduğu için onu belki önümüzdeki sene tartışıyor olabileceğiz. Ama ilk gözlemimiz önemli, kritik kavşak noktalarından birisi; bunlar programa devam ediyorlar mı? İşte onda yüzde 50 civarında. Antalya örneği üzerinden gittim, diğer illerde de benzer durumda. Ama en temel problemlerden birisi şu anda bizim sosyal uyum birimine, AMATEM’lerden çıkan ailelerimizi sosyal uyuma devam ettirme konusunda bir bariyerimiz var. Devam edenlerde de zaten bir doğal elenme var.

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUHAMMET ÖRNEK – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Tunç...

ALİM TUNÇ (Uşak) – Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Şimdi, biraz önce -Sayın Daire Başkanımızdı herhâlde- tedavinin iyi yapılmasıyla ilgili yani AMATEM’lerde tedavinin iyi yapılmasıyla ilgili... Bunun kriteri var mı? Yani AMATEM yirmi bir günlük bir arındırma, oradaki bir merkez. Genellikle yatarak... Yani ondan sonraki süreçte bizim de bu Komisyonun başından beri konuştuğumuz bir rehabilitasyon süreci... Bugün rehabilitasyonun sizler

tarafından uygulandığını ve bunun altı aylık bir süreç olduğunu... Peki, yani bize... Yani şu andaki asıl sorumuzun mesela, en çok eleştiri aldığımız şeyler, işte AMATEM merkezlerinin artırılması ya da buraya müracaat eden insanların arındırmadan sonra rehabilitasyon merkezleri olmadığı için de tekrar AMATEM'lere müracaat noktasına geldiği.

Şimdi, bizim burada Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, bakanlıklar arası kurulumuz şu anda faaliyetlerini devam ettiriyor ama rehabilitasyonla ne yapıyorsunuz? Nedir yani? Nasıl bir yöntem izliyorsunuz altı aylık süreçte? Bununla ilgili bilgi verebilir misiniz?

Bir de özellikle geçmiş dönemlerde bağımlılıkla ilgili, internet kafelerle ilgili bir çalışma da yapmıştım ben. Bu konuda internet kafeler kullanılarak bu bağımlılıktan ya da oradaki bilgiler alınarak oradaki çocukların durumunda iyileştirme yani bu kurumları ya da kötü göstererek buralara gitmeyi önleme yerine oradaki -çünkü odaları da var- o tesislerden ya da işletmelerden faydalanarak çocuklarımızın daha iyi internetten faydalanmalarını sağlamayla ilgili bir çalışmanız var mı? Çünkü daha önceki yıllarda Aile Bakanlığımızın böyle bir çalışması da vardı?

Teşekkür ediyorum.

ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SELAHATTİN GÜVEN – Sayın Vekilim, ben rehabilitasyonla ilgili kısımla ilgili bilgi arz edeyim.

Şimdi, biz bir çocuğumuz kuruluşa geldiğinde BİRDEF dediğimiz bireysel yapılandırılmış bir form dolduruyoruz. Burada çocuğumuzun aslında temel kişiliğini öğrenmeye çalışıyoruz, ihtiyaçlarını analiz etmeye çalışıyoruz. O ihtiyaç ve kişisel özelliklerine göre bir uygulama planı oluşturuyoruz. Burada psikologlarımız, sosyal hizmet uzmanlarımız, sosyolog, öğretmenlerimiz ve hep birlikte bir komisyon marifetiyle bu çocuklarımızı değerlendiriyorlar. Yani o ilk değerlendirmeden sonra çocuklarımızın ihtiyaçlarını belirliyoruz ve burada aslında bizim gördüğümüz temel program noktalarından biri çocukların “Hayır.” demeyi bilmiyor olmaları. Yani birincisi, biz bu çocuklarımıza nasıl “Hayır.” demeleri gerektiğini, bunu, başka insanları kırıp dökmeden “Hayır.” diyebilmeyi, önce bunu yapılandırmaya çalışıyoruz.

İkincisi, yani biz iletişim becerilerini geliştirmeye çalışıyoruz. Bu modülün temellerinden biri de iletişim becerilerini artırmak. Çocuk aslında duygusal olarak kendini ifade edemediği için ifadesini başka bir yöntemle, uyuşturucu ya da bağımlılık yapan diğer unsurlarla destek alarak, bunu bir destek mekanizması olarak kullanarak kendini ifade etmeye kalkışıyorlar. Biz bu konuda da bir iletişim becerilerini artırmaya çalışıyoruz.

Bir diğer husus: Aslında çocuklarımız... Sorumluluk almayı öğretmeye çalışıyoruz. Yani bir çocuğumuz sorumluluk aldığında yani diyelim ki siz... O kuruluştaki bir köpeğimiz var...

ALİM TUNÇ (Uşak) – Başkanım, ben müdahale edeyim.

12 yaşında bir delikanlı geldi, yirmi bir günlük süreci de tamamladı. Buna ne yapıyorsunuz? Çünkü 9 yaşındaki ayrı, 15 yaşındaki ayrı, farklı farklı. Biraz daha buluş çağında olan 12 yaşında bir erkek çocuk veya 13 yaşında bir erkek çocuk; ne yapıyorsunuz?

ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SELAHATTİN GÜVEN – Biz öncelikli olarak o çocuğun eğer yani etkisi... Şöyle söyleyeyim: Eğer çok fazla, Sayın Vekilim, ağır bir madde kullanımı söz konusu değilse ve çevreyle iletişimleri problemlili değilse biz hemen ilk önce onun aile bağlarını kurmaya çalışıyoruz. Çünkü çocuğun ailesiyle bağının güçlü olmaması, sosyal bağlarının zayıf olması aynı zamanda o çocuğu aslında madde bağımlılığına doğru götüren temel sebeplerden biri. Burada da baktığımızda, özellikle hani anne babanın ayrılmış olması, o ayrılma süreçlerinde yaşanan travmalar; bunlar çocuğu olumsuz etkiliyor. Biz o sosyal bağı kurmak...

İkincisi, çocuğu okula devam edebilecek durumdaysa mutlaka okula devam ettirmek istiyoruz. Çünkü çocuğu toplumsal hayattan koparmak belli bir süre belki yeterli olabiliyor ama toplum içerisinde onu rehabilite etmediğimiz takdirde bu çocuğun çok ciddi geri dönüşleri, daha sonra rehabilitasyonu bitirdik dediğimizde, o tekrar topluma döndüğünde dönmesi daha fazla hızlı olabiliyor.

ALİM TUNÇ (Uşak) – Şimdi Başkanım, altı ay boyunca çocukla sürekli konuşuyor muyuz? Yani şimdi bir çocuğa bu şeyi örnekleme yaparken, yani “Biz işte iki saat spor yaptırıyoruz.” veya “Şunu yaptırıyoruz.” veya “İşte geziye götürüyoruz.” veya yani bu rehabilitasyondaki bakış açısı ve uygulamalardaki pratiği ben aslında anlamaya çalıştım ama teorikte kaldı daha çok.

ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SELAHATTİN GÜVEN – Şeyi anlatabilirim Sayın Vekilim, o zaman daha...

Şöyle: Bir çocuk sabah kalktığında biz bu çocuğu... Yani programının çerçevesinde sabah kalktığı zaman günaydın toplantısı yapıyor bütün arkadaşlarıyla birlikte. Bir araya geliyor, orada herkes birbiriyle bir iletişim kuruyor. Sonra kahvaltısını yaptıktan sonra belli sportif etkinlikler yapılıyor. Mutlaka eğer futbolla ilgileniyorsa futbol, basketbolla ilgileniyorsa basketbol; burada hocalarımız aracılığıyla bir sportif faaliyete katılıyor. Okula gidebilecek durumdaysa çocuğumuz okula gönderiliyor, okula gidemiyorsa, bu çocuğun mesela örgün devam etme imkânı söz konusu değilse bunu açık öğretim üzerinden devam ettiriyoruz ama aynı zamanda buna bir yetenek kazandırma yönünde İŞKUR’la birlikte belli sanat dallarında, mesela kız çocuğuyorsa bunun kuaförlük gibi bir yöne, el sanatlarına yönlendiriyoruz. Erkek çocuklarımızı da bu noktada belli mesleklere yönlendiriyoruz. Çocuk bunu yaptıktan sonra da mesela doğrudan kültürel faaliyetler içerisinde de belli... Bu ödül mekanizması içerisinde. Yani bir çocuk diyelim ki eğer kurallara uyuyorsa ve maddeden uzak duruyor ise biz bu çocuğun belli saatlerde kendi başına dışarı çıkmasına, arkadaşlarıyla buluşmasına olanak sağlıyoruz. Daha iyiye gittiğinde bir haftalığına ailesine tek başına gitmesine izin veriyoruz. Daha da iyi gittiği zaman biz aslında çocuğun yavaş yavaş ailesine daha fazla, daha çok süreyle kalmasını sağlıyoruz ve bu süreçte de çocuğumuzu takip ediyoruz. Yani süreç hem bir taraftan akademik olarak yani bir müdahale... Teorik olarak belki müdahalelerimiz oluyor, aynı zamanda toplum içerisinde onun rehabilitasyonunu sağlamaya çalışıyoruz. Burada ödül mekanizmasını da esasında kullanmaya çalışıyoruz. Yani burada bazı durumlarda bazı çocuklarımız cep telefonu kullanabiliyor. Kullanabilmesi de bir şekilde, aslında, bu kurallara uyduğu oranda yani tek başına dışarı çıkması da yine bu kurallara uyma ve uyuşturucu ya da diğer bağımlılıklardan uzak durma nispetinde oluyor Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Sayın Tunç’un söylediği noktada, bu merkezlerde kim görev alıyor? Yani öğretmen olarak rehberlik öğretmenleri mi veya sizin atadığınız memur düzeyinde arkadaşlar mı? Bunlar kimdir? Mesela, çocukların millî, manevî gelişimi noktasında bunlara bu konuda destek, katkı sağlayan kimse var mı?

ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SELAHATTİN GÜVEN – Var Sayın Başkanım. Bizim normalde sosyal çalışmacımız, sosyolog, psikolog ve aynı zamanda hemşirelerimiz oluyor. Hemşireler, onlar tabii ki sağlık tarafı ama meslek personellerimiz, özellikle psikologlarımız, sosyologlarımız, dediğim gibi, sosyal çalışmacılarımızla müdahale ediyoruz. Burada aslında baktığımız zaman ÇODEM’lerde çok fazla personel çalıştırıyoruz. Yani buradaki çocuklarımız özel olduğu için müdahale eden kişi sayısı fazla. Bazen çocuklarımız kadar personelimiz de olabiliyor.

BAŞKAN – Millî, manevî eğitim noktasında bir...

ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SELAHATTİN GÜVEN – Tabii. Manevî eğitim noktasında da bizim Diyanet İşleri Başkanlığımızla bir protokolümüz söz konusu. Diyanet İşleri Başkanlığımız bize haftada iki gün personel gönderiyor. 1.300 personel, bütün kurumlarımız için var.

birlikte. Dolayısıyla bu vakayı Sağlık Bakanlığı takip ederken bir taraftan da oradaki eş güdümden de bir şekilde sorumlu tutulmuş oluyor. Ama tabii, koordinasyonla ilgili benim burada cevap verecek çok fazla bir durumum yok, bu, muhtemelen daha sonra daha üst düzeylerde sunumlar yapılırsa onlarla tartışılabilir.

İkinci bir konu: Evet, doğru, sosyal uyum birimleri bizim öngördüğümüzden biraz geç açıldı ama çok fazla geç açılmadı. Zaten bu 2016-2018 eylem planı ve 2016 yılının sonlarına doğru bununla ilgili çalıştaylar yapılıyor, akademisyenlerle toplantılar yapılıyor, bu işi bilenlerle tasarımlar yapılıyor, bazı yurt dışı örnekleri inceleniyor, tasarlanıyor ve daha sonra bir mevzuat oluşturularak mevzuatı biter bitmez de açılmaya başlanıyor. Esas problem, burada -sosyal uyum birimlerini nasip olursa gezip gördüğümüzde göreceğiz- vatandaş veya uyuşturucu bağımlıları şu anda sosyal uyum birimlerini çok fazla tercih etmiyorlar, vaka sayımız az. Belki o bize bir avantaj sağlıyor, daha fazla ilgileniyoruz, sonuçlarını daha güzel değerlendirebiliyoruz. Biz şöyle düşünmüştük: Sosyal uyum birimini açarsak herhâlde o 4 tanesi yetmez, belki 15-20 tane daha birden açmamız gerekebilir. Burada belki bizim bilinirliğimizin fazla olmamasından da kaynaklı olabilir, yeni olduğumuzdan da kaynaklı olabilir. Bununla ilgili bir açmazımız var, onu çözmeye çalışıyoruz ve Sağlık Bakanlığıyla ciddi irtibat hâlindeyiz, özellikle AMATEM’lerle irtibat hâlindeyiz. Bu konuda ben cevap vermek istemiştım.

Bir de Sayın Başkanım, sizin buyurduğunuz gibi, yurt dışı örnekleri var; işte, İtalya örneği var, Hollanda örneği var, başka başka ülkelerde farklı modeller uygulanıyor ve bunların hepsi bir rehabilitasyon süreci esasında. Bu uyuşturucuyla mücadelede “Şu konsept doğrudur.” diyebileceğimiz bir şeyimiz de yok maalesef yani “Şu konsept daha doğrudur.” diyebileceğimiz bir yapı da yok. Uyuşturucuyla Mücadele Yüksek Kurulu çok fazlaca ziyaretler yaptı ve Türkiye’ye en uygun, en özgü bir model olacak şekilde tasarladı ve eylem planına dönüştürdü. Dolayısıyla bizim, eylem planının dışına da çok fazla çıkmamamız gerekiyor ve disiplinli gidilmesi gerekiyor. Duyuyoruz, bazı STK’lerin özellikle sosyal uyum benzeri yapılar açtıklarını falan duyuyoruz. Onların da standardize edilmesi adına eylem planına tam sadakatli uyumla bence daha başarılı oluruz gibi geliyor.

BAŞKAN – Buyurun.

ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SELAHATTİN GÜVEN – Sayın Başkanım, müsaadeniz varsa aynı zamanda sayın vekilimizin katkısına ben de bir iki katkı yapmak isterim.

Şimdi, tabii, ÇODEM’lerimizi 2014 yılı itibarıyla biz ihtisaslaşmaya başladık ama aslında ÇODEM öncesi de “BSRM” “KBRM” diye tanımlanan suça sürüklenen ve suç mağduru çocukların kaldığı yerlerimizde 2007 yılından itibaren bir ihtisaslaşma söz konusuydu. Ama 2014 yılından sonra biz biraz daha o ihtisas alanlarını daha da daralttık. Yani cinsel istismar mağduru bir çocuk ile bağımlılık mağduru bir çocuğun aynı yerde olmamasını sağlamaya çalışıyoruz. Biraz da aslında kapasiteyi... Yani ÇODEM’lerin çok fazla olmasının bir sebebi de bu kapasiteyi biz az az kullanıyoruz çünkü her bir ihtisas alanını özel bir şekilde çalışmak adına.

Tabii ki koordinasyon çok önemli yani sizin söylediğiniz, buyurduğunuz üzere. İnşallah, biz de o gayreti göstermeye çalışıyoruz.

Burada baktığımızda “Hayır.” diyebildiği zaman çocuğumuz, aile ve bütün çevrede çocuğun aslında bu anlamda desteklenmesi gerekiyor ama tabii bize geldiğinde çocuk, zaten bunun mağduru olarak gelmiş durumda. Biz de en azından bundan sonraki süreçte çocuğumuzu biraz desteklemeye gayret ediyoruz.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Bütçe konusunda bir sorun var mı? Yani, bütçede mesela, Avrupa Birliği fonlarını falan kullanıyor musunuz?

Bir de psikolog sıkıntısı var ülkemizde, bunu siz çözebiliyor musunuz? Bu konuyu merak ettiğim için soruyorum yani. Bütçe sıkıntınız var mı ve psikolog sıkıntınız var mı?

AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUHAMMET ÖRNEK - Sayın Başkanım, bütçe sıkıntımız yok.

İkincisi: Meslek elemanı sıkıntımız yani ben personelci değilim ama tabii ki ihtiyacımız var.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Psikolog, psikiyatrist sıkıntısı var da o yüzden...

AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUHAMMET ÖRNEK - Şöyle mesela: Ben Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürü olarak işin koruyucu, önleyici hizmetlerine bakıyorum. Bizim toplam meslek elemanı sayımız -yanlış hatırlamıyorsam- 2.700 civarındaydı. Bu ASDEP'le biz bunu kompanse ettik, Aile Sosyal Destek Programı'yla, taşeron üzerinden alıyorduk ve 3 bin personel birden istihdam ettik. Dolayısıyla, biraz daha bilinir olduk, biraz daha bu işi profesyonelce yürütmeye başladık. Ama, tabii, personel verilecek olursa biz de “Yok.” demeyiz yani ihtiyacımız var. Tabii, bütçe imkânları nispetinde bize Maliye Bakanlığının da vermiş olduğu vizelerle personellerimizin alımlarını yapıyoruz. Ama, şu anda bizim bir kısıtımız yok. Mali imkân ve personel imkânı hususunda, bize verilen vazifeyle orantıladığımızda ciddi bir ihtiyacımızın olmadığını söyleyebilirim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SELAHATTİN GÜVEN – Sayın Başkanım, bir sorunuz vardı ama ben ona cevap vermedim.

Mersin'de ÇODEM'imiz var ama bağımlılıkla mücadele kapsamında bir ÇODEM'imiz değil, istismar mağduru çocuklarımızın kaldığı bir ÇODEM'imiz var Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Tamam, şimdi son kez Yeşilay Cemiyetimizden Doktor Osman Altay Bey söz istedi, sonra oturumu kapatacağız.

Buyurun.

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ TEMSİLCİSİ DR. OSMAN ALTAY – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, değerli hazırun; Sayın Milletvekilim Alim Tunç Bey'in konuşması esnasında bir görüş bildirme ihtiyacı hissettim. Ben, yaklaşık bir yıldır Yeşilayda çalışıyorum ama tabii, bunun öncesinde başka profesyonel tecrübelerim de oldu. Ama, bu bir yıl süresince çok yoğun bir şekilde bağımlılıkla ilgili projeler geliştiriyoruz. Yeşilayın da şu an üzerinde çalıştığı, hatta bitirdiği Türkiye Rehabilitasyon Modeli kapsamında da çalıştım ve burada da şunu gördüm: Bir hastanın yolculuğu var burada yani bağımlılık geçmiş olan ya da bağımlı olan bir kişinin hasta olarak bir yolculuğu söz konusu. AMATEM'ler bu kişileri yoğunlukla arındırma tedavisi yapabiliyorlar ve bu da bildiğimiz kadarıyla yirmi bir gün süren bir şey. Ve yirmi bir gün sonrasında aynı kişi tekrar aynı sorunlu sosyal ortamına döndüğü zaman yine maddeye başlama riski oluyor ve aynı travmaları, aynı problemleri yaşayan kişi hâliyle o problemleri o arındırma çözmediğinden dolayı orada bir rehabilitasyon müdahalesi gerekiyor. Dolayısıyla, hastanın yolculuğunda rehabilitasyon aşaması başlıyor, sonrasında da sosyal uyum aşaması başlıyor. Yani, 3 ana başlığa böldüğümüz zaman bu 3 ana başlık altında değerlendirilebiliriz sistematik bir yaklaşımla. Ve biz Türkiye için geliştirdiğimiz rehabilitasyon modeli çalışmasında gördük ki bu bir ekosistem gibi ve bu ekosistem içerisinde paydaşlar var, paydaşlar o hastaya yolculukta belli noktalarda belli bazı müdahaleler yapıyor ama doğru paydaşın

doğru müdahaleyi doğru yöntemle yapması söz konusu ve bizlerin de bunu sağlamamız gerekiyor. Bu noktada rehabilitasyon aşamasında yani benim o bahsettiğim o yirmi bir günlük arındırma sonrasındaki rehabilitasyon aşamasında ülkemizde maalesef iyi bir durumda değiliz.

Yani, San Patrignano örnekleri, başka örnekler konuşuluyor, oraları bizler de ziyaret ettik vaktizamanında ve dünyada rehabilitasyona yönelik 3 tane ana yaklaşım var. Bunlardan bir tanesi, terapötik topluluk yaklaşımı, biri bilişsel terapi yaklaşımı, diğeri de 12 basamak dedikleri rehabilitasyona yönelik uygulanan yaklaşımlar. Ve biz bu çalışmada şeyi gördük yani terapötik topluluk yaklaşımının bizim toplumsal ve kültürel özelliklerimize çok daha uygun olduğunu gördük çünkü aileyi de sürece dâhil eden... Yani Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın yaklaşımı da bu paraleldeydi yani aileyi, kişinin sosyal çevresini de sürece dâhil edecek şekilde, o iyileşmeyi, sadece bireysel olarak değil de çevresiyle beraber bir iyileşmeyi hesaba katan bir yaklaşım içerisinde Sayın Bakanlığımız. Dolayısıyla, modelde de biz bunu çalıştık ve bunun uygun olduğunu ortaya koyduk. Yani, Yeşilayın bu konuyla ilgili... Değerli Komisyona sunum yapacağız, detaylı olarak bilgi verecekler ama benim naçizane söylemek istediğim bir hasta var, bir yolculuğu var, aşamaları var. Doğru paydaşların, doğru yöntemlerle doğru müdahaleyi yapması lazım ve kaynaklarımızı etkin kullanmamız gerekiyor.

ALİM TUNÇ (Uşak) - Çok teşekkür ediyorum.

Benim de asıl cevap bulmak istediğim... Yani ÇODEM'le 18 yaşına kadar olan çocuklarımızı belki koruma ya da bunlarla ilgili çalışıyoruz ama 18 yaşını doldurdu, ne olacak bunlar veya 25 yaşındaki kişiye, 35 yaşındaki kişiye rehabilitasyonla ilgili ne yapıyoruz Türkiye'de? Bunun bir an önce çözümü olması gerekir.

İnşallah, Sayın Başkanım, Yeşilayı ne zaman davet ediyoruz?

BAŞKAN – Yakında.

ALİM TUNÇ (Uşak) - En azından, bu konuda en fazla çalışma yapan kurumumuz şu anda bildiğim kadarıyla Yeşilay. Onların da deneyimlerini veya şu anda ne aşamalara geldiğini merak ediyorum doğrusu.

İnternet kafelerle ilgili bir şey söylemediniz ama daha sonra ben internet kafelerle ilgili bilgi alayım artık, uzatmayalım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Millî Eğitim Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın çok değerli genel müdürlerine ve daire başkanlarına çok teşekkür ediyorum; ayağınıza, yüreğinize sağlık.

Bu sunumları daha geniş bir şekilde Word formatında rica ediyoruz.

Bu birinci oturumumuzu kapatıyoruz, ara veriyoruz.

Öğleden sonra saat iki buçukta ikinci oturumumuza devam etmek üzere teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 13.25

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 14.40****BAŞKAN: Yılmaz TEZCAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: Kerem Ali SÜREKLİ (İzmir)****SÖZCÜ: Gökçen ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya)****KÂTİP: Lütfiye İlksen CERİTOĞLU KURT (Çorum)**

BAŞKAN – Değerli milletvekili arkadaşlarım, Uyuşturucu Madde Bağımlılığı ve Yeni Bağımlılık Türlerinin Araştırmaları Bağımlılığın Nedenlerinin ve Alınacak Tedbirlerin Tespit Edilmesi Maksudıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonumuzun 5'inci Toplantısının İkinci Oturumunu açıyorum. Toplantı yeter sayısı var.

Bugün öğleden önce diğer bakanlıklarımızdan, Millî Eğitim Bakanlığımızdan, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızdan bürokratlarımızı, genel müdürlerimizi, daire başkanlarımızı dinledik. Öğleden sonraki oturumumuzda da Gençlik ve Spor Bakanlığımızın, Gümrük Bakanlığımızın ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulunun (MASAK) sunumları olacak.

Öncelikle, uyuşturucu madde bağımlılığı ve yeni bağımlılık türleriyle ilgili 2008 yılında bir araştırma komisyonu kuruldu. On yıl boyunca yeni bazı uyuşturucu maddeler, “sentetik kannabinoid” dediğimiz birtakım maddeler de ortaya çıktı. Maalesef gençlerimizi, çocuklarımızı, aileleri, bütün bir toplumu sıkıntıya sokan çok önemli bir konu. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Komisyon olarak da bizler yapacak olduğumuz bu araştırma neticesinde birtakım önlemler, kanun tasarıları, kanun önerileri, bakanlıklarımızla ilgili koordinasyonlar başta olmak üzere arz ve talep boyutundan tutun da rehabilitasyona kadar pek çok konuyu ele alıp konuşacağız.

Bu 5'inci Toplantımız. Daha önce de bilim adamlarını dinledik, çeşitli kurumlarımızın sunumları oldu, onları dinledik. Bugünkü sunumumuzda da öncelikle Gençlik ve Spor Bakanlığımızdan başlıyoruz.

Gençlik ve Spor Bakanlığımızdan Müsteşar Yardımcımız Kamuran Özden buradalar; Eğitim, Kültür ve Araştırma Genel Müdürümüz Huzeyfe Yılmaz ve Daire Başkanımız Erkan Şamiloğlu sunumlarını yapmak üzere buraya kadar geldiler. Ben öncelikle, başta Gençlik ve Spor Bakanımıza ve bürokratlarına, Müsteşarımıza ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Sunumlarını yapmak üzere Müsteşar Yardımcımız Kamuran Özden'i davet ediyorum.

Buyurun.

4.- Gençlik ve Spor Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Kamuran Özden'in, bağımlılık konusunda Bakanlık olarak belirledikleri yol haritası, yürütülen projeler, gençlere yönelik spor faaliyetleri ve SWOT analizi hakkında sunumu

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KAMURAN ÖZDEN – Sayın Başkanım, hepinize saygılarımı sunuyorum. Hayırlı bir çalışma olmasını temenni ediyorum.

Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak madde bağımlılığıyla ya da uyuşturucu bağımlılığıyla ilgili koruyucu ve önleyici anlamda bir dizi programımız, çalışmamız var. Biz, eğer müsaade ederseniz -Eğitim, Kültür ve Araştırma Genel Müdürümüz Huzeyfe Bey- Bakanlık olarak bir yol haritamız var, onu size bir sunalım, sonra sorularınızı alalım, biz de elimizden geldiği kadar cevaplayalım efendim, olur mu?

BAŞKAN – Buyurun.

5.- *Gençlik ve Spor Bakanlığı Eğitim, Kültür ve Araştırma Genel Müdürü Huzeyfe Yılmaz'ın, bağımlılık konusunda Bakanlık olarak belirledikleri yol haritası, yürütülen projeler, gençlere yönelik spor faaliyetleri ve SWOT analizi hakkında sunumu*

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, KÜLTÜR VE ARAŞTIRMA GENEL MÜDÜRÜ HUZEYFE YILMAZ – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada Bakanlığımızın Bağımlılıklarla Mücadele Yol Haritası'nı sizlere aktaracağım.

Tabii “bağımlılık” deyince, biraz önce siz de bahsettiniz, aklımıza sadece madde bağımlılığı gelmiyor. Özellikle, şu an gençlerimizde çok yaygın olan oyun ve teknoloji bağımlılığı, bununla birlikte alkol bağımlılığı, tütün bağımlılığı, sigara bağımlılığı gibi bağımlılıklar var. Tabii öncelikle bunlar için ayrı ayrı yol haritaları belirlemek gerekiyor fakat biz daha çok şu an uyuşturucu bağımlılığını ve teknoloji bağımlılığının uyuşturucu bağımlılığına etkisini bugün sizlerle paylaşmaya çalışacağız.

Öncelikle sunumuma bir videoyla başlamak istiyorum. Aslında madde bağımlılığı nedir? Bu, bizim Bakanlığımızda hazırladığımız bir video.

(Video gösterimine başlandı)

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, KÜLTÜR VE ARAŞTIRMA GENEL MÜDÜRÜ HUZEYFE YILMAZ – Biz, eğer gençlerimizi yalnızlığa itmezsek, onların boş vakitlerini gençlik çalışmalarıyla, sporla meşgul edebilirsek onlar da bu tür bağımlı olmazlar, maddeyle tanışmazlar diye düşünüyoruz.

Şöyle bir genel istatistik var, “onda 1” diye bir istatistik var: Bu, 2017 yılında yapılan Birleşmiş Milletler Uyuşturucu Raporu’na ve Avrupa Uyuşturucu Raporu’na göre 10 bağımlıdan sadece 1’i tedaviyi kabul ediyor ve bu tedaviyi kabul eden 1 kişiden de sadece onda 1’i maalesef “Tedavi oluyor.” demek biraz zor ama rehabilite olabiliyor yani aslında yüzde 1 gibi bir rakam var maalesef. Bunun içinde bir de yeniden başlama yani herhangi bir sıkıntıyla karşılaştığında yeniden başlama oranı da çok yüksek.

Bir diğer istatistik de dünyadaki rant, 2005 yılında -gene bu Birleşmiş Milletler Uyuşturucu Raporu’nda- 429 milyar dolarlık bir rant var uyuşturucudan. Bu, 2016 yılına geldiğinde 1,3 trilyon dolara çıkmış. Tabii, petrol ve silah rantından sonra uyuşturucu dünyada 3’üncü sırada. Tabii, bu sadece üretim ve satış aşamasında değil, rehabilitasyon ve tedavide de maalesef ciddi bir rant var. Allah muhafaza, herhangi bir yakınımız, bir çocuğumuz böyle bir şeye yakalandığında bütün servetimizi, malımızı, mülkümüzü vermemiz çok da kolay. Onun için, burada da ciddi bir rant var.

Yine, bir diğer istatistik, dünyada nüfusun yüzde 5,2’si yani 250 milyon kişi hayatında 1 kere uyuşturucu kullanmış. Avrupa’da tabii durum daha vahim, nüfusun yaklaşık yüzde 30’u yani 102 milyon kişi hayatında 1 kere uyuşturucu kullanmış. Türkiye’de en son 2011 TUBİM istatistikleri var, orada nüfusun yüzde 2,7’si yani 2,2 milyon kişi hayatında 1 kere uyuşturucu kullanmış. Son istatistikler açıklanmadığı için bu rakamlar aslında şu an çok daha yüksek, sizin de malumunuz olduğu üzere.

Peki, niye böyle bir durum var? Çünkü, Türkiye küresel uyuşturucu trafiğinin tam ortasında, özellikle Afganistan’da yapılan afyon yani eroin üretiminde Balkan rotası tam Türkiye’nin üzerinden geçiyor ki yaklaşık 100 ton eroin Türkiye üzerinden geçiyor. Tabii, yakalama oranlarında -Emniyet Genel Müdürlüğünün verilerine göre konuşuyoruz- yüzde 15’lerde falan bekleniyor, yaklaşık 5 ton gibi bir eroin maalesef Türkiye’de kalıyor. Sentetikte de durum çok farklı değil malumunuz. Burada da özellikle Hollanda ve Belçika’da üretilen Extasy ve Captagon gibi sentetik üretimler de Türkiye üzerinden geçiyor. Bonzai, malumunuz, yine Kuzey Amerika, Avrupa Birliği ve Çin üzerinden; Türkiye, tam bunların ortasında.

Yine, Emniyet Genel Müdürlüğünün verilerine göre 2011 yılında 26 ilde bu Bonzai gözükmüşken 2012 yılında 48 ilde, 2013 yılında 73 ilde, 2014 yılında 75 ilde, 2015 yılında 80 ilde ve maalesef 2016 yılında 81 ilin tamamında Bonzai görülmüş.

Bir de malumunuz, internet üzerinden satış var, “Darknet” deniyor buraya, bunlar daha çok internetin alt, satış yapılabilen yerler. Esrar satışının yüzde 25’i, Extasy satışının yüzde 40’i, Bonzai satışının da yüzde 30’u yani yaklaşık 100 milyon dolarlık bir rant var burada.

Peki, niye böyle? Baktığımızda, bu da “We Are Social”ın en son verilerine göre, Ocak 2017 verisinde Türkiye 80 milyon ve yaklaşık 48 milyon internet kullanıcısı var, yüzde 60, aktif sosyal medya kullanıcısı yüzde 48; mobil abonelikler yüzde 89, 70 milyon; mobil üzerinden sosyal medya da 42 milyon yani yüzde 52’yle böyle bir abonelik var.

En aktif sosyal medya platformlarına baktığımızda da dünya ülkelerine nazaran Youtube bizde 1’inci sırada, normalde Facebook sosyal medyada 1’inci olmasına rağmen, Türkiye’de Youtube ciddi oranda en çok kullanılan sosyal medya platformu durumunda. Bu da birçok anlamda farklı şeyleri de göz önüne getiriyor.

Türkiye’deki kamu harcamaları, yine TUBİM’in 2017 verilerine göre, 592 milyon TL’ye 2014 yılında, 2015 yılında 646 milyon TL, 2016 yılında 721 milyon TL harcama olmuş.

Şimdi, bu alanla ilgili biraz önce bahsettiğimiz sosyal medya platformları, Youtube vesaire... Bakın, bir video var “Heyecan” diye bir grup var internette, bunun yeni videosu yasaklandı, şöyle bir şeyini göstermek istiyorum müsaade ederseniz.

(Video gösterimine devam edildi)

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, KÜLTÜR VE ARAŞTIRMA GENEL MÜDÜRÜ HUZEYFE YILMAZ - Çok net bir şekilde... Aslında çok yakın bir zamanda bu Youtube’daki kanaldan kaldırıldı. Çok rahat bir şekilde Youtube’da bunlar... Hatta bunların şu an mevcutta Youtube’da olan bir videosu var, yine “Heyecan” diye yazdığımızda görebiliyoruz.

(Video gösterimine devam edildi)

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, KÜLTÜR VE ARAŞTIRMA GENEL MÜDÜRÜ HUZEYFE YILMAZ - Heyecan da bakın 2017 yılında girmiş, 163 milyon 879 bin görüntülenmesi var yani tekilde en az 15 milyon bir görüntülenmeye sahiptir. Bunun benzeri “Adana merkez, patlıyor herkes” diye bir video var. Bunların hepsi normalde torbacı olan ekipler. Çok rahat bir şekilde burada gençlerimizi zehirleyebiliyorlar.

Biliyorsunuz, Bağımlılıklarla Mücadele Kurulu var, 11 bakanlıktan birisiyiz. Bizim burada en önemli görevimiz önleyici ve koruyucu çalışmalar. O “onda 1” dediğimiz istatistikten de anlaşılacağı üzere aslında iki tane kritik nokta var; bir tanesi, bizim bu uyuşturucu maddenin arzını bir şekilde engellememiz lazım, satışını, okul önleri ve saire olmak üzere engelleyebiliyor olmamız lazım. İkincisi de açıkçası, bizim daha bu uyuşturucuya saplanmadan bu gençleri bir şekilde meşgul ediyor olmamız lazım. Onun için de sporun ve gençlik çalışmalarının çok önemli ve kıymetli rolü var. Onun için, önleyici ve koruyucu roldeki Gençlik ve Spor Bakanlığı ciddi bir önem arz ediyor. Bunun yanında, hem tedaviye hem rehabilitasyona destek anlamında da sporun kıymetli bir değeri var. Biz, Bakanlığımız olarak bir SWOT analizi yaptık. Aslında, bu bağımlılıklarla ilgili güçlü yönlerimize baktığımızda, bir kere olmazsa olmaz spor bizim en önemli güçlü yönümüz. Bununla birlikte, gençlik merkezlerimiz var, yaklaşık 300 gençlik merkezimiz var, 36 tane gençlik kampımız var. Her yıl yeni 100 bin gencimiz bu gençlik kamplarından faydalıyor. Bu gençlik merkezlerimizin 1 milyon 800 bin üyesi var. Kredi ve Yurtlar var. Hakeza, şu an 630 bin gencimiz Kredi ve Yurtlar yurtlarında barınıyor. Aslında, ciddi bir

potansiyel durum var direkt hemen müdahale edebileceğimiz. Hızlı bir şekilde hareket... Bu konuyla ilgili, bağımlılıkla ilgili bir mali problem yok aslında, önemli olan buraya kanallı olmak yani bununla ilgili bir çalışma yapmayı hedeflemek.

Zayıf yönler ne? Baktığımız zaman, Gençlik ve Spor Bakanlığının yetişmiş personel eksikliği var aslında bu bağımlılıklarla ilgili. Bir de maalesef kim bağımlı bilmiyoruz yani burayla ilgili, İçişleri Bakanlığının çalıştığı bir karar destek sistemi olduğunu biliyorum ama bir veri tabanı yok yani kim bağımlı, ne kadar bağımlımız var, neye göre yapılması lazım; açıkçası bu konularda bilgi sahibi değiliz.

Bunun dışında, fırsat, ciddi bir istikrarlı durum var. Bu zaman yapmayacaksak ne zaman yapacağız? Sosyal ve sportif tesislerde dünden bugüne ciddi bir artış sağlandı, baktığımız zaman, bu da bir fırsat. STK'ların hakeza, bu konuya ciddi anlamda bir bakışları var.

Tehditler... Kitle çok büyük, kitle çok çeşitli. Biraz önce siz de bahsettiniz Başkanım, bir sürü farklı uyuşturucu her geçen gün artıyor, illegal yapılar var ve biraz önce bahsettiğimiz iletişim araçlarının da olumsuz yayınları var.

Şimdiye kadar biz "formatör eğitimi" dediğimiz... Yani bizim bu gençlik merkezlerinde, gençlik kamplarında, Kredi ve Yurtlarda, spordaki eğitimcilerin eğitimi anlamında 6.011 kişiyi formatör eğitimine tabi tuttuk." Farkındalık eğitimi" dediğimiz, biraz önce bahsettiğimiz hem gençlik merkezlerinde hem Kredi ve Yurtlarda olmak üzere yaklaşık 2,8 milyon kişiye farkındalık eğitimi verdik.

Bir de bizim proje desteğimiz var Proje Koordinasyon Genel Müdürlüğümüzün verdiği. Sivil toplum kuruluşlarına bu proje desteği veriliyor. Bunun verilebilmesi için bir ticari amaç gütmemesi lazım, bununla birlikte de gençlikle ilgili bir hayali olması lazım. Şimdiye kadar 204 proje yani 18 milyon TL'lik de bir proje desteği gerçekleştirmişiz.

Bu, biraz önce bahsettiğimin detayları; gençlik merkezi, liderler, kamp liderleri, antrenörler olmak üzere toplam 6.011 kişiye formatör eğitimi gerçekleştirdik. İşte, diğer gençlik merkezlerinde, Kredi ve Yurtlar ve spor eğitim merkezleri olmak üzere diğerlerinde 2,8 milyon.

Bu da proje desteği, 2012 yılında 5 tane, 2013 yılında 13 tane, 2014 yılında 121, 2015 yılında 34 ve 2016 yılında da 31 proje olmak üzere 204 projeye böyle bir eğitim verdik.

Bunları yaptık ama aynı şeyleri yaparak farklı sonuçlar elde etmek de çok mümkün değil. Şimdi, biz, Bakanlık olarak bu bağımlılıklarla mücadele de topyekûn bir seferberlik başlatıyoruz yani biraz önce söylediklerimize de biraz daha açıkçası hem gençlik merkezlerinde hem Kredi ve Yurtlarda tüm yaptığımız, yapacağımız faaliyetlere bu gözle bakalım diye bir şeyimiz var. Onun için de bir komisyon kurduk, toplam 5 genel müdürlükten ve 3 müstakil daire başkanlığından 8 asil, 8 yedek olmak üzere toplam 16 kişiyle böyle bir komisyon kuruldu. Haftalık olmasa da on beş günde bir böyle bir toplantı yapıp biraz sonra anlatacağım projelerde ne aşamaya gelindi, ne durumda diye, onlar bir çalışma yapıyorlar.

Tabii, Türkiye'nin tamamında böyle bir çalışma gerçekleştirmek gerekiyor ama onu da hızlı bir şekilde yapmak çok mümkün değil açıkçası. Onun için, en yüksek riskli iller neler diye baktık. Burada da gene İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğüyle birlikte baktığımızda, en yüksek riskli illerin Diyarbakır, Şanlıurfa, Antep, Samsun, Bursa, İstanbul, Ankara gibi illerin olduğunu gördük. Sonra, çok yüksek riskli iller -Van, Erzurum, Sivas gibi- yüksek riskli iller, orta riskli iller ve düşük riskli iller olmak üzere bir tespit gerçekleştirdik. İlk çalışmamıza da en yüksek riskli illerden başladık. Tabii bu riskli iller de uyuşturucu olay sayısı, uyuşturucu şüpheli sayısı, uyuşturucu ticaret sayısı, uyuşturucu

kullanım sayısı ve uyuşturucu ölüm sayısına göre tespit edildi Emniyet Genel Müdürlüğüyle birlikte. Tabii bu yeterli mi? Değil. Aynı zamanda, buradaki sadece illerin değil, illerdeki bölgelerin ya da ilçelerin de tespit edilmesi gerekiyordu, bunların da tespitlerini gerçekleştirdik.

Şimdi, birinci projemiz, bu alanla ilgili, şu an üzerinde çalıştığımız; diyoruz ki: “Bağımlı Olma Sporcu Ol” Bunu da hem il, ilçe müdürlükleri, federasyonlarla birlikte gerçekleştiriyoruz şu an. Bununla ilgili yol haritamız şu: Illerdeki riskli bölgelerin tespit edilmesi; biraz önce bahsettiğim kısımdaki riskli bölgeler tespit edildi. Burada paydaşlar kim? STK, spor kulübü ve federasyonlar, sportif branşlar. Bu kesim yani özellikle riskli bölgelerdeki kesim, madde bağımlılığına en hızlı şekilde yakalanan kesim daha çok bu dövüş sporları dediğimiz tekvando, “kickboks”tu vesaire, bu sportif branşlara daha meyilli oluyorlar.

Sonra da gönüllü, duyarlı antrenörlerin tespit edilmesi. Tabii burada cümle çok kolay ve hızlı yazılmış ama antrenör çok kıymetli ve önemli açıkçası. Mümkünse -şimdi biz bunlarla ilgili detaylı bir çalışma yapıyoruz bu riskli bölgelerde- çevresinde ya da yakınında böyle bir şeye musallat olmuş biri varsa antrenör onu tespit edip... Çünkü bu iş çok kritik bir iş. Biraz önce hani çok hızlı bir şekilde yeniden başlanabiliyor diye ifade ettim çünkü diyelim gece saat on birde o çocuk bizim antrenörü aradı, eğer o anda antrenör o telefona cevap verdi verdi, vermedi belki de o çocuğu kaybettik. Onun için, duyarlı ve gönüllü antrenörlerin tespit edilmesi çok önemli burada. Bunların eğitilmesi, varsa bir malzeme ihtiyacı onların desteklenmesi ve uygulanması da önemli. Sadece uygulamak yetmiyor, bunların muhakkak denetlenmesi ve raporlanması da gerekiyor.

Bununla birlikte “Sokaklar Bizim Projesi” dediğimiz bir proje var. Yani bizim aslında sahaya, bu riskli bölgelere sahip çıkmamız gerekiyor. Bir şekilde hem “Bağımlı Olma Sporcu ol” diyeceğiz, bir de mümkünse hem bu sokaklara hem okul bahçelerine sahip çıkmamız gerekiyor. Bunun için de gene illerdeki riskli bölgeleri tespit edeceğiz. Buradaki paydaşımız Millî Eğitim ve belediyeler. Okul bahçesi ve uygun alanların tespit edilmesi, alanına uygun sportif alanların tespit edilmesi, çalıştırıcıların belirlenip eğitilmesi, varsa desteklenmesi, uygulanıp, denetlenip raporlanması gerekiyor. Şu an Mersin, Ankara, İstanbul, İzmir üzerinde de... Mersin’de başladı, diğer illerde de çok kısa sürede bu projeleri hızlı bir şekilde başlatıyoruz.

Bir de “Maddeye Değil Manaya Bağlan”. Madem biz bu konuyla ilgili topyekûn seferberlik başlatıyoruz, o zaman bu riskli bölgelerdeki camilerdeki imamlar olsun, vaizler olsun, vaizeler olsun, onların da bu gözle bakması ve sahaya çıkması gerekiyor bizce. Onun için de Diyanet İşleriyle böyle bir çalışma yürütüyoruz. Buradaki paydaşımız Diyanet. Orada çalışma yapılmasına uygun olan camiler tespit ediliyor şu an itibarıyla. Alanına uygun varsa sportif ve kültürel çalışmalar belirlenip, bunların eğitiminin gerçekleştirilip, varsa malzeme ihtiyaçları desteklenip uygulanacak. Yeterli mi? Değil. Burada da denetlenip raporlanması gerekiyor.

Son iki proje. Burada da “Kapılar Kapanmasın” dediğimiz bir proje var, bunu da Adalet Bakanlığıyla birlikte gerçekleştiriyoruz. Malumunuz, 21 tane cezaevi var, gençlerin bulunduğu cezaevi. Bu gençlerin yüzde 60’ı maalesef uyuşturucudan yatıyor. Orada da bu çocukların daha fazlasıyla rehabilite edilmesi, onların hem sosyal hem kültürel hem de sportif anlamda desteklenmesi gerekiyor. Şu an biz bunu Sincan Cezaevinde gerçekleştiriyoruz, diğer cezaevlerinde yaygınlaştırmak üzere bir çalışmayı da yürütüyoruz. Bunların biraz önce bahsettiğimiz tarzda bir yol haritası var, uygulayacağız, denetleyeceğiz ve raporlayacağız.

yürütmekte olduğumuz bir şey. Biz hakikaten Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak -sağ olsun Sayın Bakanımızın büyük bir çabası ve desteği var- bir seferberlik başlattık ama alalım, 90 bin antrenörümüze eğitim verelim, böyle bir şeyi yapamıyorsunuz bir anda. Yani bunun için söylüyorum: Dikkat edilmesi gereken, bu işi yapanların, eğitimi verenlerin gerçekten bu işi bilen insanlar olmasıdır. Onun için belli projelerle yolumuza devam etmeye çalışıyoruz.

Sorularınız varsa başımızda, onları da cevaplayalım efendim.

BAŞKAN – Sayın Yurdakul...

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Teşekkürler bu güzel sunumunuz için.

Huzeyfe değil mi, ben Yılmaz Bey diyeyim, isim şey.

Yılmaz Bey, siz çok güzel planlamışsınız buraya gelmeden önce. Etkili bir sunum. Bu işi bildiğiniz belli, sunum tekniğini bildiğiniz belli. Profesyonelce hazırlanmışsınız. Ben de bir akademisyenim. Yıllarca sunumlar yaptım, hakikaten çok güzel planlayarak gelmişsiniz, sunum mükemmel.

Şimdi, burada SWOT analizi yapmanız hakikaten çok doğru bir yaklaşım, bilimsel bir konu. Burada SWOT analizinde şunları söylemişsiniz, ben kısaca söylüyorum: “Elimizde tüm imkânlar var -fırsatlar bölümünde- ekonomik ve siyasi istikrar da var yani para sorununuz da yok. Zayıf yönümüz ise yetişmiş personel eksikliğimiz var.”

Şimdi bu açıklamadan sonra şunları sormak istiyorum: Siz ayrı bir komisyon kurmuşsunuz. Peki, bu komisyonda yapmış olduğunuz çalışmalar sonucunda projeler ortaya koymuşsunuz 2012’den itibaren. Şimdi bu projelerin sadece isimlerini verdiniz “yapacağız, edeceğiz” cümleleri, tamam. Peki, yapılmış projeler var şu ana kadar, o projelere kimleri aldınız, bunların sonuçları nedir? Bu konularda hiçbir bilgi vermediniz. Burada bu işleri sadece kendiniz mi yapıyorsunuz yani Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak mı yapıyorsunuz? Mesela şöyle mi yapıyorsunuz yoksa: “Biz bu bağımlılıkla ilgili yüksek kurula bağlıyız, onlar bir plan çerçevesinde, bazında hareket ediyorlar, bize de bu görevi yapıyorlar, biz de bunu yapıyoruz.” mu diyorsunuz? Yoksa, benim sunumunuzdan anladığım, Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak siz kendiniz komisyon kurup kendi planınız çerçevesinde hareket etmişsiniz. Çünkü, mesela 2 milyon 779 bin kişiye farkındalık sağlamışsınız. Bu çok yüksek bir rakam. Eğer bunu gerçekten yapmışsanız tebrik ederim. Bu personeli nereden buldunuz, nasıl yaptınız? Hakikaten çok büyük bir başarı. Bir de dezavantajlı gençleri de almışsınız. Hakikaten bu çok güzel bir şey. Sabahleyin Millî Eğitim Bakanlığını dinledik, sonra peşinden diğer bakanlığı dinledik. Şimdi sizi dinlediğimiz zaman ben şöyle inanıyorum: Eğer söylenenler doğruysa, Yılmaz Bey, o zaman sorun yok, bütün eğitim, her şey hallolmuş. Ama gerçekler böyle değil bakın. O yüzden ben sizden şunu istirham ediyorum, bize şu anda veremezsiniz ama en azından sonra verin: Görünür, elde edilen sonuçlar nelerdir? Yani mesela şurada “bir proje” diyorsunuz ya, bakın, bir tane örnek vereyim: “Bağımlı Olma Sporcu Ol.” Sunum içeriği de çok güzel. Peki, sonuç? Kimleri aldınız, ne yaptınız, sonuç ne oldu?

Bizim burada bağımlı olan kişilerle ilgili yapmak istediğimiz mücadele, Sağlık Bakanlığı AMATEM’lerde ilaç ve diğer tedaviler, artı rehabilitasyon. İşte, rehabilitasyon bölümünde biz Komisyonun başından beri şunu söylüyoruz: “Biz gençleri spora yönlendirelim.”

Peki, gençleri nasıl yönlendireceğiz? Amatör spor kulüpleri. Mesela basit bir soru, amatör spor kulüplerinin finansmanı konusunda sorun nedir? Gençleri nasıl spora yönlendiriyorsunuz? Gençlik merkezlerine kimler katılıyor? Nasıl finanse ediyorsunuz?

Mesela geçen günkü bir haberde dinlediğim kadarıyla, herhâlde amatör spor kulüpleri artık kapatılacakmış finansman yüzünden. Bu doğru mudur? Yani böyle daha net sonuçlar verirseniz, biz, ona göre Komisyonunda bir öneri yaparız raporlar doğrultusunda. Burada sunumlar çok güzel fakat sonuç yok Hocam. Yani bu projeye kimler alındı, sonuçlar ne, geri bildirim yok.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KAMURAN ÖZDEN – Sayın Başkanım, ben cevaplandırabilir miyim müsaade ederseniz?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Müsteşarım.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KAMURAN ÖZDEN – Şimdi, Sayın Milletvekilim, bir kere şundan başlayayım: Gençlik merkezlerine üye sayımız 1 milyon 798 bin. Gençlik merkezlerine bizim alma diye bir şeyimiz yok, gençlik merkezlerimiz herkese açık. Her il merkezinde ve çoğu büyük ilçelerde olmak üzere şu an, bu tarih itibarıyla 313 tane gençlik merkezimiz var. Gençlik merkezine biz çocuğu seçmiyoruz, çocuk gençlik merkezini seçiyor.

Bir de bizim gençlik merkezlerini çalıştırma usulümüz şu: Gençlik merkezi müdürümüz var, onun dışında her gençlik merkezimizde kız ve erkek çocuklar için gençlik liderimiz var. Bunun alım şekli de farklı, 39 yaşına kadar çalışabiliyorlar, belirli bir eğitimden geçen, gençlik liderliği yapan arkadaşlarımız var.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Hayır, ben uyuşturucu bazında söylüyorum, normal gençlik merkezi olarak söylemiyorum, uyuşturucu bağımlıları...

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KAMURAN ÖZDEN – Sayın Milletvekilim, çok özür dilerim, dediğimiz şey buradan geçiyor.

Biraz önce dediniz ya, kimlerle yapıyorsunuz? Ben fazla uzatmak istemedim, o örneği verirken onun için verdim.

Gençlik merkezinde, herkese, çocuğa “Uyuşturucu var, uyuşturucuya bulaşma.”yı anlattırılmıyorsunuz. “Kimleri alıyorsunuz?” dediğiniz için, usul ve esasları söylemek istedim. 2 milyon 779 bin kişiye diyorsunuz ya...

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Farkındalık vermek...

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KAMURAN ÖZDEN – Bakın, bizim her gençlik merkezimizde, her gençlik kampımızda, Kredi Yurtlarımızın 770 yurdunun, 633 bin öğrencinin her akşam programında madde bağımlılığına karşı korunma var, uyuşturucuya karşı korunma var. Bu rakam doğru bir rakamdır. Zaten 2 milyona yakın üyemiz var bizim gençlik merkezlerimizde. Gençlik kampımıza çocuğumuzu aldığımız zaman, bir haftalık programın içerisinde her akşam 5 tane konu görüşülüyorsa ya da o gün 5 tane faaliyet varsa bir tanesi de madde bağımlılığı. Biz artık madde bağımlılığını Gençlik ve Spor Bakanlığı faaliyetlerimizin içerisine koyduk yani Gençlik ve Spor Bakanlığının faaliyetlerinin içerisinde madde bağımlılığına karşı korunma var çünkü.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Peki.

Diğer sorularım...

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KAMURAN ÖZDEN – Onun dışında gençlik kamplarımızdan yararlanan genç sayısı çok fazla.

Biraz önce söylenilen sanayideki... Biz, özellikle sanayi bölgelerinde gençlik merkezlerini açmaya, özellikle sanayi bölgelerindeki çocuklarımızı gençlik kamplarına götürmeye, cezaevinde, tutukevinde bulunan gençlerimizi ya da oradan çıkmış gençlerimizi rehabilite anlamında kamplara götürmeye özen gösteriyoruz.

Bir de rehabilitede çok fazla... Yardımlarımız olur ama tedavi edici ve rehabilite yönünde fazla bir rolümüz yok, bizim rolümüz koruyucu ve önleyici yönde. Biz çocuğu buna yaklaştırmamaya çalışıyoruz. Tedavi işi Sağlık Bakanlığının, rehabilite Aile Bakanlığının işi ama biz rehabilite konusunda çocuk bize gönderilsin istiyoruz, biz onunla top oynayalım.

Biraz önce bahsedildi, “dövüş sporları” dediğimiz tekvandoya, karateye biraz daha yatkın ama buraya gelen çocukların uyuşturucudan uzak durması daha fazla. Türkiye’de şu anda 3.483 tane spor tesisi var, futbol sahasından yüzme havuzuna kadar. Bütün rakamlar var, hangisinden ne kadar var, ben kısaca söylüyorum vaktinizi almamak için.

Şu sonuç almayı söylemek istiyorum size. Okul sporları. Burada her yazdığımız şeyin altında çocukları biraz daha spora yaklaştırma var. Bunu tane tane sayamazsınız, okul sporlarına katılan çocuk sayısını 2 milyondan 3 milyona çıkardıysanız eğer, siz, artı 1 milyon çocuğumuzu daha öbür tarafa gitmekten bu tarafa getirmişsiniz demektir zaten, geriye çekiyorsunuz. Biz buna bakıyoruz, ne kadar çocuğumuzu spora yönlendirebiliyoruz, spor tesislerimizden yararlandırabiliyoruz?

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Sayın Müsteşar Yardımcım, sayıları ve oranları istiyoruz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KAMURAN ÖZDEN – Sayılar var, belli anlamlarda var

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Onları bize gönderirseniz o zaman.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KAMURAN ÖZDEN – Bir de “2012” dediniz, onu da şöyle söylemek istiyorum.

Pardon, bir konuyu daha söylemek istiyorum, çok özür dilerim Sayın Başkanım.

Sayın Milletvekilim, bu 2018-2023... Sayın Başbakan Yardımcımız Recep Akdağ Bey’in, 11 bakanlığın oluşturduğu komisyonun başında bulunan... Ben üst kurul üyesiyim, Huzeyfe Bey de Bakanlığımızın üyesi. Her bakanlıktan bir müsteşar yardımcısı üst kurul üyesi orada, biliyorsunuz. 2018-2023 programı hazırlanmış, yarın onun toplantısı var, bir de stratejik planı var.

Bakın, efendim, böyle geldiğiniz zaman mavi ve sarılar Gençlik ve Spor Bakanlığımıdır, biz bu programın içindeyiz. Size şurada anlatmış olduğumuz programlar, Hükûmetin madde bağımlılığına karşı yapmış olduğu eylem planının içerisinde.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Onları biliyoruz Müsteşar Bey...

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KAMURAN ÖZDEN – Onu sordunuz “Siz kendiniz mi yapıyorsunuz?” diye.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Hayır, projeler sundunuz ya “Bu projeleri biz yapıyoruz.” dediniz. Bu projeleri siz dediniz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KAMURAN ÖZDEN – Biz Hükûmetin programına uygun yapıyoruz efendim projeleri.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Veya kaynak mı aktarıyorsunuz?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KAMURAN ÖZDEN – Hayır, biz projelerimizi Hükûmetin programına uygun yapıyoruz. Bizim kaynağımız var. Kaynak aktarmayı projeleriz. Proje desteklerini soruyorsanız, Gençlik ve Spor Bakanlığında bir Proje Genel Müdürlüğümüz var.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Projelerin sonuçlarını soruyoruz, o kadar. Herhangi bir projenin. Mesela bir proje dediniz ya Sayın Müsteşar Yardımcım. Mesela dediniz ya “Bağımlı Olma Sporcu Ol.” Çok güzel. Bu projede kimleri aldınız, sonuç nedir?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KAMURAN ÖZDEN – Daha yeni başladık efendim.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Pardon, tamam, yeni başladıysanız sorun yok.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KAMURAN ÖZDEN – “Yol haritamız” diye onun için sunduk. Zaten 2012 değil 2014 bunun başlangıcı biliyorsunuz.

BAŞKAN – Evet.

Şimdi, Sayın Müsteşarım, “OSB’lerde bali, tiner, uyuşturucu kullanımı -Huzeyfe Bey söyledi galiba- oranı yüksek.” dedi. Böyle bir istatistik var mı acaba elinizde?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KAMURAN ÖZDEN – Efendim, şimdi, şöyle: Bizim aldığımız istatistikler Emniyet Genel Müdürlüğü ve TÜBİTAK’ın istatistikleri. Biz de oradan alıyoruz, kendimiz gidip de bir araştırma yapmıyoruz çünkü her şeyin ehli. Biz oraya gidip araştırma yaparsak pek sağlıklı olmaz ama arkadaşlar bize o istatistikleri veriyorlar. Oralarda, özellikle bu kullandıkları maddeye dayalı yapıstırıcı, tiner, bali gibi maddeye dayalı, biraz da eğitim seviyesinden, biraz önce o videoda sunduğumuz gibi çocukların yalnızlığından ya da ilgisizlikten... Biz bunu çok önemsiyoruz. Hepimizin çocuğu var, benim de iki tane çocuğum var, bir tane doktor kızım var, bir tane de delikanlım var.

BAŞKAN – Allah başışlasın.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KAMURAN ÖZDEN – Sağ olun efendim, Allah razı olsun.

Ben yirmi beş sene de Sağlık Bakanlığında çalıştım efendim, üç senedir buradayım, Gençlik ve Spor Bakanlığındayım, Alim Milletvekili biliyor.

Kusura bakmayın, baba olarak söylüyorum, Müsteşar Yardımcısı olarak söylemiyorum yani bir ebeveyn olarak söylüyorum. Aile çocuğu belli bir yaşa getirsin, Gençlik ve Spor Bakanlığına, Aile Bakanlığına versin, o da çocuğu mezun etsin, böyle bir şey yok. Bu aileyle birlikte oluyor. Biz ebeveyn tarafına girmedik ama çok önemsiyoruz. Şimdi bir spor salonumuza gidelim, tribünde anne babalar var. Ben Samsunluyum, her zaman da söylüyorum, pazar günü pideyi yedikten sonra pijamaları çıkartın, çocuklarınızı spor salonunuza siz kendiniz getirin diye. Artık iş öyle bir hâle gitmeye başladı ki servisle evin önünden alalım istiyor insanlar. İlgi şart efendim, ebeveynler şart. Bu, sadece bizim çocuğu malzeme gibi alıp yapacağımız bir şey değil.

BAŞKAN – Şimdi, tabii, madde bağımlılığıyla mücadele, bir kurumun, bir bakanlığın, bir bireyin ya da bir STK’nin üstesinden geleceğini söylemek doğru olmaz, multidisipliner bir yaklaşım gerekiyor. Gençlik ve Spor Bakanlığımızın, burada, tabii, önleme noktasında çok önemli katkıları var, gençlerimizin, özellikle spora yönlendirilmesi noktasında.

Ben Mersinli olunca, sayın vekillerim kusura bakmayın Mersin’le ilgili biraz fazla atıfta bulunuyorum. Mersin yüksek riskli bir il, Antalya gibi, İstanbul gibi, Adana gibi gerçekten çok yüksek riskli bir il çünkü doğudan, güneydoğudan, başka yerlerden inanılmaz göç almış, çok kozmopolit hâle gelmiş bir şehrimiz.

Şimdi, 2013 yılında Akdeniz Olimpiyatları’nı gerçekleştirdik. Belki Mersin tarihinde bu kadar geniş çaplı modern spor tesislerine ilk defa sahip oldu Mersin’imiz, bu nedenle, özellikle Hükümetimize ve Gençlik ve Spor Bakanlığımıza ayrıca teşekkür ediyorum ancak Sayın Müsteşar Yardımcım, Mersin’deki bu spor tesislerinin kullanılması noktasında burayı nasıl denetliyoruz? Oradaki il müdürlüğümüz, ne bileyim gençlik merkezlerimiz, gençlerimiz buraları yeterince kullanabiliyorlar mı? Böyle bir istatistik, kontrol, takip yapabiliyor muyuz? Bunları merak ediyorum çünkü kurduğumuz bu gençlik merkezleri... Biliyorsunuz elimizde hazır malzeme var; spor salonları, futbol, voleybol, basketbol yani olimpiik manada çok güzel statlarımız, spor tesislerimiz var, buraları bu süreçte gençlik merkeziyle koordineli olarak geliştirecek miyiz?

Bir de ben bölge vekili olarak, özellikle ta köylerimize kadar, mahallelerimize kadar futbol sahalarının yapılmasıyla ilgili, gerek Orman Bakanlığımızla gerekse de Gençlik ve Spor Bakanlığımızla koordineli olarak çok güzel spor sahaları yaptık, hâlâ da o projelere devam ediyoruz, bunların ciddi katkıları var.

Anladığım kadarıyla gençliğin uyuşturucuya bulaşmaması, spora yönlendirilmesi, bu noktada sizin çok büyük katkılarınızın olduğunu anlıyoruz. Özellikle madde bağımlısı gençlerle ilgili spesifik, uzmanlaşmış manada bir çalışma var mı? Gerçi bütün gençlerle ilgili bir çalışma mı yapıyorsunuz, eyvallah. Sadece uyuşturucu madde, yeni madde bağımlılıkları, hatta teknoloji bağımlılığı da bizim Komisyon olarak araştırma konumuz. Bunlarla ilgili spesifik manada bir çalışmanız var mı?

Bir de biz kanun yapıcı olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak, önünüzde bazı hukuki, kanuni engeller varsa bunları da aşmak için tavsiyeleriniz varsa yani bu şekilde de olursa bu konu... Biz, Türkiye Büyük Millet Meclisinde, bu araştırma komisyonunun hazırlayacağı raporda birtakım kanun teklifleri, bakanlıklarımıza önerilerde bulunacağız, bununla ilgili de Bakanlığımızın, bürokratlarımızın önünü açma noktasında madde bağımlısı gençlerimize nasıl faydalı olabiliriz, bu konuda da görüşlerinizi almak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KAMURAN ÖZDEN – Sağ olun Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, şimdi, Mersin’le ilgili şeyinizde önce şöyle söyleyeyim, biz, Mersin’deki spor müdürümüzü Kırşehir’den özellikle Mersin’e yolladık bu durumları bildiğimiz için. Mersin yüksek riskli illerimizin arasında ve çok riskli, bu bahsettiğimiz 15 ilin aşağı yukarı başında geliyor.

Şaban Bey’in şöyle bir özelliği var: İki sene önce, dönemin Kırşehir Valisiyle birlikte rehabilite anlamında bir merkez kurdular, Diyanetten, Emniyetten, Aile ve Sosyal Politikalarından, Milli Eğitimden, Sağlık Bakanlığından, bütün bakanlıklardan birer elemanı oraya aldılar, madde bağımlısı olan 20-30 çocuğumuz buraya alındı, belli bir rehabiliteden sonra bu çocuklarımız kurtarıldı. Şaban Bey de bu projenin başındaydı, sonra biz onu Mersin’e çektik yani Kırşehir’de de lazım ama Mersin bizim için önemliydi.

Şimdi, niye Mersin’den başladık? Şaban Bey gayretli bir müdürümüz. Bizim atadığımız personeli çalıştırmada tabii ki bir sıkıntımız yok, diğer müdürlerimiz de gayretli ama Şaban Bey Mersin’deki mahalleyi, sokağı, hangi bölge riskli... Ben de Samsunluyum, İlkadım riskli, biliyorum, yüzde 70 aşağı

yukarı. İstanbul'da uyuşturucuyla gençlerin buluşması yüzde 75'i buldu, zor şeyler var ama mahalleler belli. Şaban Bey onları tespit ettiği için, işimiz daha kolay yürüyeceği için, o riskli bölgedeki gençlik merkezine yoğunlaştık, riskli bölgedeki spor salonuna yoğunlaştık.

Biraz önce Sayın Vekilim birkaç şey sordu, ben atladım, kusura bakmayın, amatör spor kulüpleriyle ilgili.

Böyle bir şey yoktur; biz, aksine, amatör spor kulüplerini, hem kulüp yardımlarıyla hem de diğer yönlerle büyük bir şekilde destekliyoruz, çok da önem veriyoruz, Bakanımızın görüşü de budur. Böyle bir şey yok. Ayrıca, geçen sene çıkarmış olduğumuz bir kanunla, amatör spor kulüplerimiz artık bizim spor tesislerimizden ücretsiz yararlanıyor. Önceden ücretliydi, “Şu saatte gel, şu kadar ücret öde.” Geçen sene onu da yaptık. Şöyle istiyoruz: Eğer salonumuz varsa kapısına kilit vurmayalım. Ya da salonumuz varsa daha fazla kullanılsın. Bir gidin, akşam saat dokuzda, onda -spor salonu olan yerler vardır, yüzme havuzu olan iller vardır- bir tanesine bir bakın, bize hak vereceksiniz. Gerçekten büyük bir yoğunluk var. Yeter mi? Hayır. Hem tesis anlamında devam edeceğiz hem de spor tesislerini yönlendirme anlamında devam edeceğiz.

Bir de eğitici personelin yetiştirilmesi... 1 milyon 700 bin personele farkındalık eğitimi veriyorsunuz ama 400-500 kişiye ancak eğitici eğitim verebiliyorsunuz, eğitici eğitimi 30 kişiden fazlaya veremiyorsunuz. Yeşilay'dan, üniversiteden hocaları buluyorsunuz, onlarla beraber veriyorsunuz; hakikaten sıkıntılı yani “sıkıntılı” dediğim, dikkat edilecek bir eğitim.

Biraz önce milletvekilimin sorduğu bir proje desteği vardı, onu da cevaplandırayım. Bizim proje genel müdürlüğümüz var Bakanlığımızın bünyesinde. Projesi olan sivil toplum kuruluşları, vakıflar buraya müracaat eder. Üniversite hocalarımızdan, belli üniversitelerin hocalarından oluşan bir komisyon var. Onlar bütün projeleri alırlar, kısa bir liste hazırlarlar, bin tane proje geldiyse 200'e düşürürler, ondan sonra o projeler üzerinden “Biz bunun projesine 100 bin lira mı verelim, 50 bin lira mı verelim? Bu proje neye biter?” Onu da hocalarımız hazırlarlar, biz de ona göre proje desteğini veririz. Çıktısını, raporunu tabii ki alıyoruz. Bunu da niye yapıyoruz? Sivil toplum kuruluşları aracılığıyla hem uyuşturucuda hem diğer yönlerde de öyle, şeyi götürmek biraz daha kolay oluyor yani onları da desteklemek lazım, onlar da çok güzel şeyler yapıyorlar. Maddi olarak destekliyoruz ki hem bizim birazcık yükümüzü alsınlar. O derneklerin ya da vakıfların kendilerine has insanları da var, onlar da bizim çocuklarımız, hizmette kesinlikle bir ayırımımız yok, onlar da kendi çocuklarını belirli seviyeye getirsinler diye proje desteklerimizi de bu şekilde yapıyoruz efendim.

Huzyefe Bey bir ekleme yapacak efendim müsaadenizle.

BAŞKAN – Buyurun.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, KÜLTÜR VE ARAŞTIRMA GENEL MÜDÜRÜ HUZEYFE YILMAZ – Sayın Başkanım, şimdi, biraz önce bahsettiğimiz 6.011 kişiye verdiğimiz formatör eğitimi, 2 milyon 800 bin kişiye verdiğimiz farkındalık eğitimi ve verilen tüm bu proje destekleri, proje desteği verildiğinden bu zamana kadar tamamı kayıtlarda ve nasıl yapıldığına dair detaylı bir şekilde mevcut. Yani ben şurada, örnek, ayrıyeten bahsediyor olacağım. Burada gözüküyor mu tabii bilmiyorum da mesela, şu an, bizim kaç tane karar destek sistemimiz var –Sayın Başkanım, sayın vekiller- bizim şu an bütün bu kayıtlarımız sistem üzerinden çıkıyor zaten. Yani şu bahsettiğimiz, “1 milyon 800 bin” dediğimiz... Mesela Gençlik Merkezleri verisine girdiğimizde, işte, 1 milyon 801 bin 521 üyesi var ya da yurda girdiğimizde 770 yurdun 633 bin kapasitesi var ve bu, anlık, değişen bir sistem hâlinde, mobil ekranlarda olmak üzere bunlar zaten gösterilebilir durumda. Yani tüm bu bahsettiklerimizin kayıtlarının tamamı mevcut.

Şimdi, bu Mersin tarafına girdiğimizde de... Biraz önce bahsettiğimiz, hani “Bağımlı Olma, Sporcu Ol” ve “Sokaklar Bizim” projesi ilk defa Mersin’de başladı. Bu, biraz önce bahsettiklerimizin dışında, toplamda 12 okulda ve Akdeniz Bölgesi’nde başlattık ilk bu projeyi. “Hangi okullarda başlattık? Nasıl bir çalışma yapılıyor?” Önce riskli bölge olarak Akdeniz Bölgesi tespit edildi Mersin’de ve oradaki okullardan başlamak üzere de bu çalışmayı... Biraz önce dedim ya ilk başta, evet, eğitimler verdik, bunları gerçekleştirdik ama aynı şeyleri yaparak farklı sonuçlar elde edemeyiz dedim. Evet, bunları yaptık, daha farklı hani netice olarak daha farklı özellikle o riskli bölgelerden başlamak üzere topyekûn seferberlik... Bununla yatıp bununla kalkıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Vekilimiz bunun sonucunu soruyor. Yani biz bu kadar proje yapıyoruz...

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Doğru söylüyorsunuz ama bunun bir tane sonucu...

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, KÜLTÜR VE ARAŞTIRMA GENEL MÜDÜRÜ HUZEFYE YILMAZ – Bakın, işte şu sonuç zaten.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Doğru söylüyorsunuz ama niçin biliyor musunuz – kusura bakmayın- bizim Komisyonumuz buradan bir rapor çıkaracak, raporda sizin eksik kaldığımız yerleri, önerdiklerinizi kanunlaştıracamız, amacımız bu ama siz diyorsunuz ki... Bakın, Yılmaz Bey, sizin değil mi bu?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, KÜLTÜR VE ARAŞTIRMA GENEL MÜDÜRÜ HUZEFYE YILMAZ – Evet.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – 225 proje var.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, KÜLTÜR VE ARAŞTIRMA GENEL MÜDÜRÜ HUZEFYE YILMAZ – 204 proje var.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Toplam benim saydığım 225. Bir hatam olmuş olabilir.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, KÜLTÜR VE ARAŞTIRMA GENEL MÜDÜRÜ HUZEFYE YILMAZ – Bir hata olabilir, 204 proje toplamda.

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Neyse 204. Ne zaman başlamış? 2012. Ne zaman? 2016. Hepsinin tarihlerini vermişsiniz. Ben de diyorum ki bu bitmiş. “2016” diyorsunuz çünkü en sona. Bu bitmiş projelerin sonucu nedir? Bağımlı olan kişileri mi aldınız, sonuçları nedir; bunu istiyorum, o kadar yani.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, KÜLTÜR VE ARAŞTIRMA GENEL MÜDÜRÜ HUZEFYE YILMAZ – Bunların hepsinin sonuç raporlarını gönderelim Sayın Vekilim, memnuniyetle.

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Ama sonuç şöyle bir şeyse: “Şu kadar eğitim verilmiş.” Bu sonuç değil. Doğrudan doğruya bağımlılıkla ilgili bir ölçme-değerlendirme mekanizmanız var mı?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KAMURAN ÖZDEN – Projeler bağımlılıkla ilgili projeler, 204 proje bağımlılığa has projeler efendim.

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Tamam işte. Onları ölçebiliyor muyuz? Yani “Bu kadar çocuk bunu almasaydı şununla uğraşır, biz onları kurtardık.” diyebiliyor muyuz? Yoksa zaten...

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Destekleyeceğiz yani “Devam” gibi bir şey yazacağız altına.

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Başarıya ulaştı mı?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KAMURAN ÖZDEN – Bize göre ulaştı efendim. Uyuşturucu veya madde bağımlılığında başarıya ulaştı diye bir şey yok zaten.

ALİM TUNÇ (Uşak) – Birkaç sorum var, eğer onları sorabilirsem bunların bir kısmına açıklık geleceğine inanıyorum.

BAŞKAN – Alim Bey, buyurun.

ALİM TUNÇ (Uşak) – Teşekkür ederim.

Şimdi, Gençlik ve Spor Bakanlığı veya Gençlik Merkezleri tedavi ediciden ziyade, koruyucu. Bütün hastalıklarla ilgili de bu geçerli olabilir, bağımlılıkla ilgili de olabilir, spor her türlü kötü alışkanlıkların ya da kötülüklerin de önlenmesiyle ilgili önemli bir faktör. O nedenle, gerçekten, Gençlik ve Spor Bakanlığımız -ben milletvekili olmadan önce de- temelde, sonuçta bağımlılıkla ilgili proje değil belki ama o projenin gerçekleşmesiyle birlikte gençlerin orada yer almasına bağlı olarak bağımlılıktan uzak tutulmasında önemli bir faktör. Bu projelerden birinde bulunduğum için söylüyorum, söylenilen projelerin, 2012’de ve 2016’da olanların her yıl o projelerle ilgili olduğu kanaatindeyim; bu yıl başlayanlar, 2014’te başlayanlar, 2016’da başlayanlar şeklinde herhâlde ama şu var: Sadece bağımlılıkla ilgili olan şeyler –tahmin ediyorum- 2015’ten sonra başlayan projeler.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, KÜLTÜR VE ARAŞTIRMA GENEL MÜDÜRÜ HUZEYFE YILMAZ – Yoğun olarak 2014.

ALİM TUNÇ (Uşak) – Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulunun kurulmasından, 11 bakanlığın bir araya gelmesinden sonra başlatılan şeyler.

Şimdi, benim, özellikle Gençlik ve Spor Bakanlığımızın -öneri olarak- gençlerimizin spora daha fazla yönlendirilmesiyle ilgili geçmişte uyguladığı, liselerde, okullarda kulüplerin kurulması, her alanda kulüp kurulması ve bunların yarıştırlmasıyla ilgili projeleri vardı. Hâlâ devam ediyor mu veya böyle bir projeye tekrar dönülmesi gerekli midir? Eğer gerek olduğu takdirde de... Bu kötü alışkanlıklardan kurtulma yani sadece madde bağımlılığı, uyuşturucu anlamında değil, sigara, alkol, tütün, bunlarla ilgili de çok önemli bir etken spor yapılması.

Yine, oyun ve teknoloji bağımlılığıyla ilgili internet kafelerin kullanılması... 3 ilimizde odası var bunların, bu oyunlarla ilgili, yaş gruplarına göre sınıflandırılmasıyla ilgili yardımcı olunabileceğini ve oradan alınan “feedback”lerle önümüzü daha iyi görebileceğimizi ben önerebilirim daha önceki yaptığım çalışmalardan dolayı. Bununla ilgili bir çalışmanız var mıdır?

Bir de antrenör konusu var. Yani bu, sadece madde bağımlılığıyla ilgili değil, genel anlamda illerimizde, bazı spor branşlarıyla ilgili antrenörlerimizin olmamasından dolayı gençlerimizle yeteri kadar ilgilenilmiyor veya bu tür insanlar var ama bu kadrolar olmadığı için fahri olarak çalışanlarımız var. Aslında, bunların, bu sisteme katılarak daha etkili bir mücadele olacağını ve daha çok sporcumuzun yetişeceğini, bunlar da rol model olduklarından dolayı gençlerin spora yönelmelerinin daha fazla olacağını düşünüyorum.

Bir de yine, Bakanlığımızın Gençlik Merkezlerine liderlik alımında –siz de bahsettiniz bundan ama- sanki bir duraksama dönemi olduğunu tahmin ediyorum. Bunu tekrar aktif hâle getiriyor musunuz?

Ben teşekkür ediyorum sunumuz için de, başarılar diliyorum.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KAMURAN ÖZDEN – Efendim, sağ olun.

Şimdi, sondan başlayayım: Gençlik Merkezlerine lider alımıyla ilgili bir çalışmamız var. Son taşeron yasamızı biliyorsunuz, onunla ilgili dün akşam Faruk Özçelik Bey’le beraber Maliye Bakanlığı Müsteşarımıza gittik, geçtiğimiz akşam Maliye Bakanımızın yanındaydık. Dilimizin döndüğü kadarıyla anlatmaya çalıştık, bir uygulama yapacaklar. Biraz önceki söylediğim hassasiyetleri bunun dışında

birakın ki hakikaten gençliğe örnek olabilecek çocukları oraya alabilelim diye. Çünkü çalışma yaşı, bir taraftan İŞKUR, öbür tarafta “İşçi mi olacak, memur mu olacak?” takdir edersiniz, onu düzenlemeye çalışıyor, devam edecek. İki hafta önce de 1.500 kişinin gençlik liderliği için gençlik liderliği kursu var, biliyorsunuz özel olarak verilen, onu yaptık. Böyle bir hazırlığımız var, şu anda çocuklar hazır, bekliyorlar.

Antrenör konusu... Bakanlığımızın bünyesinde, şu anda 4 bin antrenör var Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde ama Türkiye’de 233 bin antrenör var. Bunun aşağı yukarı 80-90 bini federasyonların bünyesinde. Tabii, 3 bin kişinin alımı için, Maliye Bakanımız ile Gençlik ve Spor Bakanımız iki hafta ya da on beş gün önce yine böyle bir toplantı ve görüşme... Bakanlarımız da –sağ olsunlar- artık işlerimizin üzerinde hassasiyetle duruyorlar, 3 bin kişinin alımı için tekrar bir kadro istemimiz var. 2016 yılında da 300’ü antrenör olmak üzere 900 kişi, bir de “sportif eğitim uzmanı” dediğimiz arkadaşlarımız var yine beden eğitimi ve spor yüksekokullarından mezun, onların alımını gerçekleştirdik yani 300 antrenörü daha kattık.

Okul sporlarıyla ilgili... Okul sporlarının daire başkanlığını ayrıca yaptık. Sayın Milletvekilim, sizin o bahsettiğiniz çalışma devam ediyor, okul sporlarında kulüpler kuruldu. Okul sporlarını ayrı, kendi aralarında yarıştırmaya işimiz devam ediyor. Buna önem verdiğimizden dolayı birimi ayırdık, “okul sporları daire başkanlığı” diye, belli bir arkadaşı da buna tahsis ettik. Milli Eğitim Bakanlığıyla da geçen sene bir protokol imzaladık, şöyle: Milli Eğitim Bakanlığının spor salonunu, eğer Milli Eğitim Bakanlığı yapamıyorsa tamiratını, yapımını biz yapalım, bizimki varsa o kullansın, onunki varsa biz kullanalım. Çünkü takdir edersiniz -gerçi iyi niyetle çözülecek şeyler var ama- okulun spor salonu boş duruyor, öbür taraf gidemiyor, artık bunu da kaldırdık geçen sene. Artık, Milli Eğitim Bakanlığının resmî salonlarından diğer amatör kulüpler ve bizim Bakanlığımız da yararlanabiliyor. Bunun da çok önemli olduğunu düşünüyorum ben okul sporları için. Yapamadıkları bir şey varsa da ya da salonlarında bir sıkıntı ya da salon yapılacaksa da onu da Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak biz yapıyoruz, yapmak lazım.

Biraz önce, Başkanım bir şey söyledi semt sahalarıyla ilgili. Geçen sene yapılan semt saha sayımız 903 efendim; yaptığımız mahalle tipi, halı saha ya da basket, voleybol sahası 903. Biz bunu çok önemsiyoruz. Hakikaten bunlar olmalı yani gençleri ne kadar spora çekebilirsek diye.

Bu kanun açısından da bir örnek vermek istiyorum müsaade ederseniz. Ben Sağlık Bakanlığında –Pelin Hanım da oradaydı, Alim Bey, beraber çalıştık sayın milletvekilimizle- on iki yıl Dış İlişkiler Daire Başkanlığı yaptım. Afganistan, Sudan, Yemen, Etiyopya gibi yerlerde çok kaldım, sağlıkla ilgili de çok gittim, Afganistan’da Kabil, Şibirgan, ki Özbeklerin, Türkmenlerin çok yaşadığı, bizim gibi Türkçe konuşan insanların olduğu yerlere. Bana hep “Anlat.” dediklerinde şeyi anlatıyorum: Özellikle Özbek, Türkmen bölgesinde hep rehabilite şeylerine giderdim. Buradan, Samanpazarı’ndan bir şeyler alır -çorap morap- çocuklarına götürürdüm. Anne ile çocuğu beraber rehabilitasyonda. Şibirgan’da, Mezar-ı Şerif’te çok iptidai, yani rehabilitasyon falan da olduğu yok. Bebek kucağında, bebek de bağımlı. Niye bağımlı? Anne 12-13 yaşında evleniyor ve 15 tane çocuk halı dokuyacak, iş yapacak, şeyi kazanacak. Veriyor afyonu, çocuk uyuyor. Kendi de hamileyken alıyor, böyle birbirini bağlıyor. Çocuk zaten bağımlı doğuyor.

Yemen’de, Cibuti’de ve Etiyopya’da çok üzüldüm, işte, ameliyatlara girerdik 50-100 doktor arkadaşımızla. Siz 200 ameliyat yapıyorsunuz ama bir taraftan gat çiğniyor yani bir de gat çiğnemeye başlıyor. Şu saatler onların gat çiğneme saati. Hamile kadınlar da artık gat çiğniyor. O toplumları gördüğüm zaman... Kanun mu yapıyorsunuz, içeriye mi atalım, ne yaparsak yapalım ama durum kötü. Ben onları görmüş bir insan olarak şeye acıyorum. Gençliğimiz pırıl pırıl, ben öyle görüyorum.

Bizler -ben kendi evlatlarıma da söylüyorum- bu kadar şey değildik efendim, teknolojiye bu kadar erişemiyorduk, bu kadar akıllıydık. Bunlar çok erken zamanda her şeyi öğreniyorlar. Ben ilkokul 1'e gittiğimde kese kağıdından şey okuyordum ama bizimkine annesi "Alışverişe gidelim." dediğinde "Anne, dur, şuradan isteyelim." diyor. Benim eşim de öğretmen. Yapalım, yani kanun mu yapıyoruz... Arabada esrar yakalanırsa içerken el koyamıyorduk, şimdi onun kanununu çıkardık, bunu da örneklemek istiyorum: Şimdi araba kiralyorlarmış, böyle de bir durum var. Bonzainin ham maddesini çözdük, bir hafta sonra Zanzai geldi, böyle de bir durum var. Artık, yani, kanun... Siz bilirsiniz ama tavsiyem... Durum kötü yani, kötüye doğru da gidiyor.

Başka bir sorunuz varsa şey yapalım.

BAŞKAN – Bu amatör spor kulüpleriyle ilgili benim de düşüncem şu: Hepimiz amatör kulüplerde amatör spor yaptık; futbol oynadık, bir kısım arkadaşlar basketbol, voleybol ama daha çok futbolla ilgilendiğimiz için bu konuda daha ciddi destekler yapılması lazım. Özellikle mahalle takımları, mahalleler arası futbol turnuvalarına çok ciddi, önemli ödülleri konularak teşvik edilebilir. İl spor müdürlerimizin, bu manada, işleri çok; çok çalışmalarını gerektiriyor.

Ben, tekrar, Gençlik ve Spor Bakanlığımızın değerli bürokratlarına teşekkür ediyorum.

Diğer sunuma geçiyorum şimdi.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KAMURAN ÖZDEN - Sayın Başkanım, sabırla dinlediniz. Biz teşekkür ediyoruz, saygılarımızı sunuyoruz, hayırlı çalışmalar diliyoruz efendim, sağ olun.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Şimdi, Gümrük ve Ticaret Bakanlığımızın sunumunu yapmak üzere Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcısı Mehmet Akıllı, Kaçakçılıkla Mücadele Daire Başkanımız Hasan Oktay Duygun; ben de sizlere hoş geldiniz diyorum.

Buyurun.

6.- Gümrükler Muhafaza Genel Müdür Yardımcısı Mehmet Akıllı'nın, Genel Müdürlüğün teşkilat yapısı, uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelede yapılan faaliyetler, kullanılan teknik cihaz ve sistemler ile uyuşturucu güzergâhları hakkında sunumu

GÜMRÜKLER MUHAFAZA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET AKILLI – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, saygıdeğer hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biz Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü olarak uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelede neler yapıyoruz, ondan bahsedeceğim efendim.

Sunumumuzda öncelikle genel olarak Muhafaza Genel Müdürlüğü nedir, neler yapar, ondan bahsedeceğiz. Daha sonra, kaçakçılıkla mücadelede kullandığımız teknik cihaz ve sistemler hakkında bir bilgi verip, uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadele kapsamında yürütülen özel çalışmalardan bahsedip, yine gümrüklerimizde yaptığımız yakalamalardan bazı örnekleri takdim edip sunumumu bitireceğim efendim.

Biz Genel Müdürlük olarak 1859 yılında kurulmuşuz ve 1976 yılından itibaren de Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü olarak çeşitli bakanlıklar altında faaliyetimize devam ediyoruz.

640 sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'yle Genel Müdürlüğümüze verilen temel görevlerimizi başta gümrüklü yer ve sahalarda münhasıran olmak üzere Türkiye gümrük bölgesinde kaçakçılıkla mücadele etmek, gümrüklü yer ve sahalardaki kamu düzenini de sağlamak, Türkiye Cumhuriyeti gümrük bölgesinde kişi, eşya ve

taşitların kaçakçılıkla mücadele kapsamında takibini yapmak, yine kaçakçılıkla mücadele kapsamında istihbarat toplamak, araştırma soruşturma yapmak, uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapmak, bilgi akışına dayalı veri tabanları oluşturmak ve müşterek operasyonlar yapmak, yine yatlarla ilgili işlemleri yürütmek ve adli kolluğa ilişkin işlemleri yürütmek olarak sayabiliriz.

Bize görev ve yetki veren bir çok mevzuat var ama bunları başlıcaları Teşkilat Kanunu'muz olmak üzere Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, Gümrük Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu, Uyuşturucu Maddelerinin Murakabesi Hakkında Kanun, Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun, Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanunu, Kabotaj Kanunu ve Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun olarak sayabiliriz.

Genel Müdürlüğümüz ülkemizdeki Emniyet, Jandarma ve Sahil Güvenlikle birlikte 4 adli kolluk biriminden biri olarak görev yapmakta. Adli kolluk olarak görev yapan kısmımız şu anda toplam 1.998 kişi; bunların 30'u müdür, 34'ü bölge amiri, 103 kısım amiri ve 1.431'i de memur olmak üzere.

Genel Müdürlüğümüzde 3 genel müdür yardımcısı ve 7 daire başkanlığı bulunmakta. Bunlardan Narkotik Şubesinin de bağlı olduğu Kaçakçılıkla Mücadele Dairesi var. Diğer dairelerimiz de yine Genel Müdürlüğün asli görevlerine yardım etmek üzere kurulan daireler.

Taşra teşkilatımızda ise 19 bölge müdürlüğümüz var, bu müdürlüklere bağlı 30 kaçak istihbarat müdürlüğü ve bu müdürlüklere bağlı da 31 gümrük muhafaza kaçakçılık ve istihbarat bölge amirliklerimiz mevcut.

Bakanlık olarak toplam 16.282 personel görev yapıyor. Genel Müdürlüğümüzde ise özellikle merkezde 255, taşrada 4.543 personel var; bunlardan 1.598'i de, biraz önce bahsettiğim gibi, adli kolluk olarak görev yapmakta.

Yine, Bakanlığımız bünyesinde 30 kara sınır kapısı, 7 demir yolu sınır kapısı, 68 deniz sınır kapısı ve 62 hava sınır kapısı var. Toplam 167 ve 160 tane de buna hizmet veren gümrük müdürlüğü sayımız mevcut.

İşlem hacmine baktığımızda -2017 yılına bakacak olursak- toplamda 7 milyon kara taşıtı, 6,5 milyon konteyner, 600 bin hava taşıtı, 115 bin deniz taşıtı ve 92 milyon yolcunun işlemini gerçekleştirdik 2017 yılında.

Yine, dediğimiz gibi, kaçakçılıkla mücadele kapsamında özellikle son yıllarda yaptığımız yatırımlarla birçok teknik cihaz ve sistem kullanılmaktadır Sayın Başkan. Bunların başında, Bakanlığımızın üst katında yer alan çok modern bir komuta kontrol merkezi kurduk. Bu merkezden taşra idarelerimizi, kara kapıları ve deniz limanlarımızı on-line izleyebiliyoruz, Gemi Takip Sistemi vasıtasıyla gemileri izleyebiliyoruz, ülkemiz üzerindeki transit yük taşıyan araçları izleyebiliyoruz. Yine, radyasyon, uyarı dedektörleri bu merkezden takip edilebiliyor. X-ray'lerin -biraz sonra biraz daha bahsedeceğim- bazen ikinci analizini yapabiliyoruz. Yine, Plaka Tanıma Sistemlerini (PTS) buradan online olarak izleyebiliyoruz. Sayın Başkanım, eğer Komisyon uygun görürse kendilerini de buraya davet etmek isteriz; gerçekten çok etkileyici ve modern bir merkezimiz var. Ülkemizin de gurur kaynağı olarak bunu burada belirtmek isterim.

BAŞKAN – İnşallah, gelelim.

GÜMRÜKLER MUHAFAZA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET AKILLI – Kaçakçılıkla mücadelede kullandığımız en önemli enstrümanlardan biri araç ve konteyner tarama sistemleri, bu da 4 farklı şekilde, yarı sabit, mobil, tren tarama sistemi ve “Backscatter” olarak kullanıyoruz. Şu anda toplam 59 adet sistemimiz var, bunları farklı kaynaklardan temin ediyoruz. Kara kapılarımızın hemen hemen tamamında var. Deniz limanlarımızda da önemli deniz limanlarımızın hepsinde bu x-ray tarama

sistemlerini kurmuş durumdayız. İlâveten, mobil ve sabit olmak üzere bagaj tarama sistemlerimiz var. Yine, Veri Yönetim Sistemi'mizle bu taşrada taranan x-ray'lerin x-ray görüntülerinin bir kısmını merkeze aktarıyoruz; merkezde ikinci bir kontrol, analiz yapıyoruz gözden kaçma ihtimaline karşı. Yine, taşrada, deniz limanlarında ve kara sınır kapılarında kapalı devre sistemlerimiz var. Toplam 27 adet sistem var. Bunlardan 24 adedini merkezden, komuta kontrol merkezimizden de on-line olarak takip edebiliyoruz.

Gemi Takip Programı'mız acentelerin gümrük işlemlerini ve bizim gemi takiplerini yaptığımız bir sistem. On-line olarak çalışıyor. İlâveten, bu yıl kurduğumuz bir gemi takip sistemi: Bu interaktif bir program. Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğünden aldığımız verilerle yine Bakanlığımızdaki Kaçakçılık Bilgi Bankası İhbar Takip Programı BİLGE, GÜVAS gibi birçok programa entegre olup çeşitli senaryolar da üretmemize yarayan ve denizlerdeki bütün vasıtaları takip ettiğimiz bir sistem. Yine, bunu da Komuta Kontrol Merkezinden izliyoruz.

Araç Takip Sistemi'yle ise ülkemiz üzerinden transit geçen ve riskli eşya taşıyan araçlara mobil ünite uyguluyoruz. Bunlar ülkemiz içindeyken hem taşra idarelerinden hem de komuta kontrol merkezinden izlenmekte. Şüpheli durumlarda yurt içindeki mobil ekiplere haber verilerek müdahale sağlanmakta.

Yine, geçen yılın sonunda kurduğumuz Plaka Tanıma Sistemi çok gelişmiş bir sistem. Optik Karakter Tanımlama Sistemi'ni haiz okuma sistemleriyle plakalar artık on-line olarak okunup sisteme aktarılıyor; böylece hem araçların bekleme süresi artmış oluyor hem de veriler etkili bir şekilde değerlendirilmiş oluyor.

Bu Terahertz Sistemi'ni TÜBİTAK'la geçen yılın sonunda yine bir AR-GE projesi olarak kurduk Sayın Başkanım. Bunu Kapıkule'ye kurduk, kurulduktan sonra... Bu Terahertz Sistemi'nin özelliği: Pasif bir sistem ve kişilerin üzerinde farklı yoğunlukta bir eşya varsa bunu ekranlarda bize uyarı olarak veriyor ve bu şekilde, işte, uyuşturucu başta olmak üzere sigara, vesaire gibi eşyaları tespit etmemizi sağlıyor.

Varış Öncesi Yolcu Bildirim Programı'mız ülkemizde sefer yapan hava yolu firmalarından, uçaklar daha ülkeden havalanmadan yolcu ve yolcuların beraberindeki eşya, valiz sayısı, vesaire bilgilerinin bizim sistemimize aktarılması şeklinde oluyor. Böylece merkezden ve taşra idarelerimizden bir analiz için vakit doğuyor. Bir analiz yapılarak bu şekilde ihbarlarla riskli yolculara kanallize olmamız sağlanıyor.

Bu yıl Hava Takip Sistemi şeklinde bir arayüz kurduk bu programa. Kaçakçılık Bilgi Bankası ve İhbar Programı'yla entegre bir hâle getirdik. Ekranda gördüğünüz şekilde, ülkemize gelen bütün uçakları havada görebiliyoruz ve o uçakta eğer ihbarlı veya daha önce bir suça karışmış kişi varsa kırmızı renge dönüşüyor ve bize o uçakta bir şüpheli kişinin olduğu yönünde bilgi geliyor, biz de o şahsı arıyoruz.

Yine, yakın zamanda faaliyete geçirdiğimiz Yat Takip Programı ülkemiz üzerindeki yatların elektronik olarak takibini sağlıyor. Bunların demirbaş listeleri, yakıt durumları, ülkemizde kalış süreleri, vesaire bu program vasıtasıyla takip ediliyor.

Yine, Türkiye'deki yani ülkemizdeki Emniyet, Jandarma dâhil el konulan bütün kaçakçılık olaylarının girildiği Kaçakçılık Bilgi Bankası Programı'mız var; burada kişi, eşya, firma, taşıt bazında kayıtlar tutuluyor. Bunu da 2016 yılında daha modern bir hâle getirdik.

Yine, geçen yıl kurduğumuz bir sistem: İstihbarat Bilgi Sistemi. Bakanlığımızda çok sayıda veri mevcut. Bu program vasıtasıyla bize bu verileri çok kısa bir şekilde ve istediğimiz gibi analiz etme imkânı sağladı.

Diğer bir program ise Kara Kapıları Taşıt Takip Programı. Bu da ülkemize giren ve çıkan bütün taşıtların kaydedildiği bir e-program ve İhbar Takip Programı'yla entegre olarak çalışıyor. Yine, kara kapılarında x-ray "check"leri de bu program üzerinden yapılıyor. Ayrıca, Gümrük İhbar Programı kullanıyoruz. Alınan bütün ihbarlar bu programa girilerek işlem yapıldığında kişi, eşya, taşıt ya da firma ihbarlı ise ilgili memura uyarı veriyor.

Yine, bu kapsamda denizlerde kaçakçılıkla mücadelede çok teknolojik botlarımız mevcut: 10 adet devriye, 7 adet ani müdahale ve 4 adet hizmet botumuz var. Önemli bütün gümrük idarelerimizde mevcut bunlar. Bu yıl Avrupa Birliği projesiyle 4 adet daha bot alacağız. İşlemleri devam ediyor.

Yine, bunlara ilave olarak "Videoscope" gibi 16 bin farklı maddeyi tanımlayabilen el tipi kimyasal tanı cihazı, uyuşturucu tespitleri gibi birçok teknik cihaz da kullanılmaktadır.

Yine, özellikle gemilerin aranmasındaki güçlükler nedeniyle özel gemi arama ekipleri kurduk. Bunlar bu konuda çok detaylı ve uzun süreli eğitimler aldılar. Artık gemileri bu gemi arama ekipleri vasıtasıyla özel olarak arıyoruz, özellikle, tabii, riskli ve şüpheli gemileri. Yine, bu kapsamda, botlarımızın etkin kullanılması amacıyla devriye planları oluşturduk. Planlı veya plansız, denizlerimizde devriye hizmeti de gerçekleştireyoruz.

Yine, bu teknik cihaz sayısında son dört yıl itibarıyla artışlar görüyorsunuz efendim. Sağ olsun, Hükümetimizin destekleriyle, bütçe konusunda hiçbir kısıntı olmadan hemen hemen istediğimiz her cihazı alabilecek duruma geldik.

Diğer bir konu, kaçakçılıkla mücadelede en önemli hususlardan biri: İstihbarat. Bu kapsamda, hem ulusal hem uluslararası kaynaklardan istihbarat elde ediyoruz. Ulusal olarak Millî İstihbarat Teşkilatı, Emniyet, Jandarma, Sahil Güvenlik ve MASAK'tan bilgi akışı oluyor. Uluslararası olarak da üyesi olduğumuz bu Güneydoğu Avrupa Kolluk Merkezi, Dünya Gümrük Örgütü, EUROPOL, INTERPOL, Alman Gümrük İdaresi, OLAF ve ülkemizdeki irtibat görevlileri vasıtasıyla da istihbarat elde ediyoruz.

Yine, ülke genelinden ücretsiz olarak ihbarların yapılacağı bir Alo 136 ihbar hattımız var. Bu da Komuta Kontrol Merkeziyle birlikte faaliyet gösteriyor. Yedi gün yirmi dört saat burada on-line olarak ihbar alabiliyoruz. 2017 yılında 89 uyuşturucu olmak üzere 3.196 ihbar kaydı geldi.

Efendim, bu genel kaçakçılıkla mücadele değerlendirmesinden sonra uyuşturucuyla mücadelede neler yapıyoruz, bize göre yani Gümrük İdaresi olarak güzergâhlar ve yakalamalar ne durumda; onlardan bahsetmek istiyorum. Bildiğiniz üzere, uyuşturucular "doğal" ve "sentetik" olarak iki gruba ayrılıyor. Yansıda görüyorsunuz. Afyon ve türevleri güzergâhına baktığımızda, zaten bu afyon üretiminin yüzde 95'i Afganistan'da gerçekleştiriliyor, kalan yüzde 5'lik küçük bir kısım da Güneydoğu Asya ve Güney Amerika'da gerçekleştiriliyor. Bizi burada etkileyen husus, Pakistan ve İran üzerinden, ülkemiz üzerinden de geçerek Avrupa'ya uzanan ve Balkan yolu olarak belirtilen rota. Bunun haricinde yine kuzey rotası var, bir de Güney Akdeniz rotası mevcut.

Yakalama miktarlarına baktığımızda, bu yıl, özellikle 2017 yılında çok ciddi bir artış oldu, 4 tondan fazla bir yakalama elde ettik. Ülkemiz, tabii, bu konuda transit bir konumda. Ülkemizi özellikle doğuda Gürbulak Sınır Kapısı, batıda ise İpsala ve Kapıkule Sınır Kapılarıyla birlikte İstanbul, İzmir, İzmit gibi deniz limanlarının riskli olduğunu değerlendiriyoruz. Dediğimiz gibi, 2017 yılında ciddi yakalamalar

gerçekleştirildi. Bunun en büyük nedenini de Afganistan'da yaşanan üretimdeki büyük artış olarak değerlendiriyoruz. Tabii, teknik cihaz ve sistem kapasitesindeki artış ve özverili çalışmalarımızın da buna katkı sağladığını düşünüyoruz.

Yine bu yıl içerisinde Afganistan'da üretimde yüzde 50 artış yaşandığı bilgisi var ve bunun da önümüzdeki yıllarda uyuşturucu, afyon ve türevlerini yakalamalarında bir artışa neden olacağını da yine değerlendiriyoruz.

Esrar güzergâhlarına baktığımızda, efendim, 2014 yılına kadar böyle bir güzergâh yoktu, 2014 yılında böyle bir güzergâh başladı. Bunun temel nedeni de özellikle ülke içinde polisimizin ve jandarmamızın bu ekim merkezlerinde çok ciddi mücadele etmesi neticesinde iç pazardaki talebi karşılamak üzere dışarıdan esrar girmesi olarak değerlendiriyoruz. İki rotadan giriyor; birincisi Balkanlarda özellikle Arnavutluk'tan, ikincisi de Kuzey Afrika'dan ve Fas'tan gelen esrar var. Yani biz burada bir hedef ülke konuma gelmiş durumdayız. Yansıda da göreceğiniz üzere, 2015'ten itibaren ciddi bir artış var, bu yıl 3 tona yaklaştı. Olay sayısı da 92 olarak gerçekleşti. 2015 yılında esrar en çok yakalanan madde oldu. 2016 ve 2017 yıllarında da bu husus devam etti.

Kokain güzergâhlarına baktığımızda, efendim, kokainin bilindiği üzere ana üretim merkezi Güney Amerika ve Orta Amerika, iki yoldan ülkemize giriyor, birincisi deniz yoluyla batı limanlarımızdan ve güney limanlarımızdan, ikincisi de hava yoluyla hava limanlarımızdan geliyor. Kokain yakalamaları da son birkaç yılda nispeten artış gösterdi, bu yıl 756 kiloya kadar yükseldi. Olay sayısı da 17 olarak gerçekleşti, yüzde 82'lik bir artış. Özellikle deniz limanlarında "rip-off" dediğimiz bir teknik kullanarak bunu yapmaya çalışıyorlar. Yasal yükün içine yerleştirdikleri kokaini gümrük idaresine gelmeden açık denizde veya ülke sınırlarına girince yasal yükün içinden alıp yaklaşan teknelere veya açık denize atıp bu şekilde ülkeye sokmaya çalışıyorlar.

Metamfetamin güzergâhlarına baktığımızda, bu metamfetamin İran üzerinden ülkemize geliyor, ülkemiz üzerinden ya da ülkemiz üzerinden Avrupa'ya gittikten sonra Japonya, Endonezya, Singapur gibi Asya ülkelerine doğru sevk ediliyor.

Captagon ve Ecstasy güzergâhlarına baktığımızda ise Ecstasy Batı Avrupa'dan ülkemize geliyor, Captagon ise Avrupa'dan Orta Doğu ve Arap ülkelerine gitmekteyken son yıllarda bu Suriye ve Lübnan'daki karışıklık nedeniyle buralarda da üretim merkezleri kuruldu ve buralardan da ülkemize gelmeye başladı.

Bu sentetik uyuşturucu yakalama miktarlarına baktığımızda, Ecstasy ve Captagon yakalamaları daha yüksek, metamfetamin ise nispeten sabit seyrediyor. 2017 yılında 5 milyon adet Captagon yakalaması gerçekleştirilmiş. Bu Ecstasy yakalamasındaki artışın temel nedenlerinden biri, ülkemizdeki talep artıyor, yine Batı Avrupa ülkelerindeki üretim faaliyetlerinin de artması diğer bir neden. Batı sınır kapılarımız ve İstanbul olmak üzere havalimanlarımız riskli. 2017 yılında yine 5 milyondan fazla Ecstasy yakalaması gerçekleştirildi. Hollanda olmak üzere Batı Avrupa ülkelerindeki üretim artışı, bu yasa dışı trafiği etkileyen temel nedenler olarak gösterilebilir.

Metamfetamine baktığımızda, bu, 2017 yılında 14 kilogram yakalandı, daha önceki yıllara göre, nispeten düşük bir miktar. Ülke içinde gerçekleştirilen yakalamalarda bir artış var bu kolluk birimlerinin. Üretim kaygılarını beraber getiriyor ama bunun biz daha ziyade depolandığını düşünüyoruz. Özellikle biz Gürbulak Sınır Kapısı'nda çok ciddi tedbirler aldığımız için bu maddenin güzergâhında da bir değişiklik olduğu raporlarda yer aldı.

Sentetik esrar güzergâhlarına baktığımızda, bizdeki bu bilgilere göre, sentetik esrarın yüzde 95'i Çin menşeli, Çin'den üretiliyor, Çin'den ülkemize geliyor veya Avrupa üzerinden yine ülkemize girmeye çalışıyor. Burada ağırlıklı olarak yüzde 90'ının posta ve kargo yoluyla geldiğini değerlendiriyoruz.

Yine sentetik esrar yakalama olaylarına baktığımızda, son birkaç yılda düşüş var. Bunun bir nedeni de Sentetik Kannabinoid Türü Uyuşturucu Madde Kaçaklığıyla Mücadele Eylem Planı uygulamaya koyduk biz Bakanlık olarak. Bunun neticesinde ciddi tedbirler ve denetimler sağlandı ve olay sayısı ve miktarda düşüşler meydana geldi Sayın Başkanım.

Ayrıca biz bu genel kaçakçılıkla mücadele çalışmaları kapsamına ilave olarak uyuşturucu maddeyle ilgili de çok spesifik çalışmalar yürütüyoruz. Bunlardan başta geleni, yine çok modern bir Köpek Eğitim Merkezi kurduk Ankara Akyurt'ta efendim. Bu, 2104 yılında gayriresmî olarak faaliyete başladı ama 2017 yılında, bu yıl Dünya Gümrük Örgütü Başkanlığının da katılımıyla açılışını gerçekleştirdik ve Dünya Gümrük Örgütü tarafından akredite edilerek bölgesel bir eğitim merkezi olarak da tanındı. Köpek Eğitim Merkezimiz 22 dönümden oluşuyor. İşte idari binası, misafirhanesi, köpek barınakları, pentatlon alanı, simülasyon alanı, yavru ünitesi, veterinerlik olarak çok modern bir tesis. Toplam 27 personel görev yapıyor ve açılıştan bugüne kadar 107 dedektör köpeğe eğitim vererek sahalarda kullanmaya başladık. Hâlen 127 dedektör köpeğimiz var, bunlardan 88 adedi narkotik dedektör köpeği. 23 köpek de eğitime alınmak üzere Köpek Eğitim Merkezimizde beklemektedir.

Yine bu alanda bizim uluslararası iş birliğimiz de çok çeşitli olarak devam etmekte. Başında Dünya Gümrük Örgütü geliyor, 1953'ten itibaren bu örgüte üyeyiz, 164 ülkenin üye olduğu bir örgüt. İkincisi, UNODC, Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi. Biz, bunların çalışmalarına da aktif olarak katılıyoruz. Yine Uyuşturucu Maddeler Komisyonu her yıl mart ayında Viyana'da bir toplantı yapıyor. Bakanlık olarak Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü de bu toplantıya her yıl iştirak ediyor.

Yine bu Balkan ülkelerinin oluşturduğu Güneydoğu Avrupa Kolluk Merkezi var, SELEC. Ülkemizde Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü bunun ulusal irtibat noktası, 13 üyeli. Bu, hem polis hem gümrük teşkilatının birlikte olduğu belki de dünyadaki tek uygulama diyebiliriz yani orada hem polis hem gümrük irtibat görevlileri var ve çok etkili bir iş birliği sağlanıyor.

Diğer bir birim Avrupa Birliği Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı Gözlem Merkezi. Biz bununla ilgili olarak da TUBİM vasıtasıyla bunlara veri aktarımını sağlıyoruz.

Diğeri, havalimanlarında uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadele etmek üzere kurulan bir POMPIDOU çalışma grubu. Ülkemiz dâhil 34 üyesi var ve bunların toplantılarına da zaman zaman iştirak ediyoruz.

Yine Orta ve Yakın Doğu Yasadışı Uyuşturucu Ticareti ve İlgili Konular Alt Komisyonu, OYUTAK. Biz bunlara da üyeyiz. 23 ülke var. Biz de bunlara üye ülkelerden biriyiz ve bu, doğrudan Uyuşturucu Madde Komisyonuna rapor vermekte.

Yine Uyuşturucuyla Mücadele Eden Ulusal Birim Başkanları (HONLEA) mevcut. Dört farklı bölgede, Asya, Avrupa, Afrika ve Amerika olmak üzere HONLEA var. Biz ülke olarak konumuz gereği hem Avrupa hem de Asya Pasifik Grubu toplantılarına iştirak etmekteyiz. Toplam 39 ülke üye.

Yine Bakanlığımıza da yetki verilmesinden sonra bu suçu bütün unsurlarıyla ortaya çıkarmak amacıyla kontrol teslimat uygulamaları da gerçekleştirdik. Bize yetki verildikten sonra 7 adet başarılı kontrol teslimatı uygulaması yapmış durumdayız. Yine bu konuda eğitim faaliyetlerinin de bilincinde olarak tüm aday memurlara narkotik suçlarla mücadele eğitimi veriyoruz ilk göreve başladıklarında. Ayrıca adli kolluk personeline ileri düzeyde eğitim veriyoruz. Bu kapsamda 140 adli kolluk personeline eğitim verdik.

Sayın Başkanım, size de takdim edelim. “Uyuşturucu Maddeler ve Kaçakçılığı ile Mücadele” isminde bir kitap bastık bin adet ve bunun diğer kolluk birimleri ve bizim Bakanlığımız içerisinde dağıtımını gerçekleştirdik. Yine Adalet Bakanlığıyla müşterek olarak adli kolluk eğitimi de vermekteyiz.

Yine Sağlık Bakanlığı koordinesindeki uyuşturucu mücadele çalışmalarına aktif olarak katkı veriyoruz. 2016-2018 Uyuşturucu Eylem Planı’nda bizim Bakanlığımızın sorumlu olduğu eylemler de var. Yine bu kapsamda Sınır Güvenliği Çalıştayını Bakanlığımız koordinasyonunda gerçekleştirdik. Ayrıca bu TUBİM koordinesindeki erken uyarı sistemlerine katılıyoruz ve bu kanun kapsamındaki listelere yeni maddelerin eklenmesini de sağlıyoruz.

Yine, biraz önce de bahsettik, 15 adet çok gelişmiş cihaz tespit ettik. Uyuşturucu madde kitlerinde sürekli idarelerimizin ihtiyaçlarını karşılıyoruz.

2012-2017 yakalamalarını yansıda görüyorsunuz Sayın Başkanım. Özellikle 2017 yılında gerçekten kayda değer bir artış sağlandı. Burada da gördüğümüz üzere, değer bazında yüzde 277, olay sayısı bazında yüzde 39 ve miktar bazında yüzde 912’lik 2016’dan 2017’ye göre bir artış var. 2017 yılında birçok ilk gerçekleştirdik. En yüksek miktarı bu yıl uyuşturucuda ele geçirdik. Toplam 26,4 tonluk bir uyuşturucu madde yakaladık. Olay sayısı bazında da yine rekor kırdık 242 olayla. Yine sınır kapılarında ele geçirilen en yüksek miktartlı esrar 2,3 ton olarak yakaladık. İkinci kez ülkemizde likit eroin yakaladık 210 kilogram olarak. Yine kamuoyunda “zombi hapi” olarak bilinen flakka 128 gram olarak ilk kez Genel Müdürlüğümüzce yakalandı. Yine sınır kapılarımızda tek seferde ele geçirilen en yüksek kokain 293 kilogram olarak 2017 yılında gerçekleştirildi.

Sayın Başkanım, son olarak örnek bazı yakalamaları arz edip sunumumu bitireceğim. 2017 tarihinde Pendik Limanı’nda 210 kilogram likit eroin yakalaması, daha önce ilk kez Gürbulak’ta yakalanmıştı, ondan sonra ikinci kez bu Pendik Limanı’nda bir yakıt deposunda yakalamayı gerçekleştirdik. Yine tarihin gümrüklerdeki en büyük yakalamasını yaptık 775 kilogram olarak Hamzabeyli’de. Daha sonra Bulgaristan’la ortak çalışma yürüterek oradaki alıcıyı da yakalattık.

Yine İzmit’te 293 kilogram en yüksek miktartlı kokaini yakalamayı gerçekleştirdik. Bunda merkez narkotik şube müdürlüğümüzün koordinasyonu da büyük bir rol oynadı.

Yine, Sayın Başkanım, sadece münferit değil, müşterek çalışmaları da yapıyoruz Jandarma ve Emniyetle. Bunlarla yaptığımız çalışmalarda da birçok uyuşturucu madde ele geçirdik. Örneğin bizim çok gelişmiş x-ray sistemlerimiz olduğu için, zaman zaman jandarma ve polis, dışarıda şüpheli bulduğu veya ihbarlı araçlarda bir yakalama yaparken bizim x-ray’lerimizi kullanarak detaylı incelemesini de yapmış oluyor, teknolojiyi de birlikte kullanıyoruz bu şekilde.

Yine ilk kez 2017 yılının Ekim ayında zombi hapını postada ele geçirdik. Ayrıca Kapıkule’de 1.554 kilogram asetik anhidrit maddesi yakalaması 2017 yılında, yine İskenderun Limanı’nda 277 bin adet Captagon yakalaması, yine bu bir kontrol teslimat yaptık, bunu alıcısıyla birlikte kargo yoluyla gönderilen satranç tahtaları içerisine yerleştirilmiş 16 kilogram kokain yakalaması gerçekleştirdik. Yine Esenboğa Havalimanında gördüğünüz su aygırı heykeli içerisinde kokain yakalaması gerçekleştirdik. Yine, daha önceki yıllarda Kapıkule’de tabut içerisinde 202 kilogram eroin yakalaması yapmıştık. Yine, Gürbulak’ta yolcuların valizlerinin çekçek kolları içerisinde metamfetamin yakalaması yapıldı. Yine, İpsala’da yangın tüpünde eroin yakalaması gerçekleştirdik. İpsala’da yine ayakkabı tabanında yaptığımız bir eroin yakalaması. Antalya’da güzellik kremi içerisinde yaptığımız bir kokain yakalaması ve yine Mersin’de yükün içerisindeki bir Ecstasy yakalaması, yine Kapıkule’de yolcuların üzerine sarılmış vaziyette eroin yakalaması da gerçekleştirdik.

Arz ederim Sayın Başkanım.

Sorular varsa elimizden geldiğince cevaplamaya çalışacağız.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum. Özellikle bu yakalamalar içinde hakikaten kayda değer rakamlar var, 26 ton. Bu başarı için de sizleri tebrik ediyorum.

GÜMRÜKLER MUHAFAZA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET AKILLI – Teşekkür ederiz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, şimdi, sorusu olan arkadaşlar varsa, sorularını alalım.

Önce ben şu konuyu bir sormak istiyorum aslında, Kaçakçılık Bilgi Bankası ve İstihbarat Bilgi Sistemi'ni uluslararası paydaşlarla paylaşıyor musunuz?

GÜMRÜKLER MUHAFAZA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET AKILLI – Kaçakçılık Bilgi Bankası'nı paylaşmıyoruz ama şimdi, bu yeni, Pakistan-İran-Azerbaycan, bir ülke daha var, onu hatırlamadım Sayın Başkanım, bunlarla birlikte ortak bir kaçakçılık bilgi bankası kurmak üzere çalışmalarımız devam ediyor. Onun koordinasyonu da Bakanlığımızca yürütülüyor sadece bu ülkelerle. Onun dışında ulusal bir bilgi bankasıdır bu.

BAŞKAN – Bir de Alo 136 Kaçakçılık Hattı herhâlde diğer bakanlıklarda da var kaçakçılık hattıyla ilgili.

GÜMRÜKLER MUHAFAZA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET AKILLI – Evet, polisin 155, jandarmanın 156...

BAŞKAN – Yani, bunlar -acaba milletvekili arkadaşlarım da katılırlar mı bilmiyorum- hani tek bir merkezde toplanabilir mi? Hani kayıtlara girmesi açısından söylüyorum. Böyle bir önerimiz olabilir mi? Vatandaş hangisini arayacak. Yani tek bir kaçakçılık merkezini alo 136 ya da yüz kaçsa, yüz küsur, rakam artık tespit edilebilir, vatandaş tek bir... Mesela acil servis için tek bir rakamı arıyor, kaçakçılıkla ilgili bu gerek İçişleri Bakanlığı olsun gerek Dışişleri Bakanlığı olsun Gümrük Bakanlığı olsun böyle bir şey yapılabilir mi? Bunu tartışabiliriz.

Milletvekili arkadaşlarımızdan sorusu olan yoksa diğer konuşmacılara geçeceğiz.

Çok teşekkür ediyorum.

GÜMRÜKLER MUHAFAZA GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET AKILLI – Biz teşekkür ederiz Sayın Başkanım.

İyi günler diliyoruz.

BAŞKAN – İyi günler, iyi çalışmalar.

Şimdi, son konuşmacılar sunumunu yapacak olan Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) İnönü Akgün Alp Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkan Yardımcısı, Hüseyin Gültekin Mali Suçları Araştırma Kurulu Daire Başkanı.

Buyurun.

7.- MASAK Başkan Yardımcısı İnönü Akgün Alp'in, uyuşturucuyla mücadelede Bakanlık ve MASAK tarafından yapılanlar ve bu konuda karşılaştıkları sorunlar hakkında sunumu

MASAK BAŞKAN YARDIMCISI İNÖNÜ AKGÜN ALP – Sayın Başkan, değerli üyeler; benzeniz MASAK Başkan Yardımcısı İnönü Akgün Alp, Daire Başkanı Arkadaşım Hüseyin Gültekin ve Uzman Arkadaşım Ali Demir'le beraber bağımlılıkla mücadele, özellikle uyuşturucuyla mücadele noktasında Bakanlık olarak, MASAK olarak biz ne yapıyoruz, işin neresindeyiz ona ilişkin kısa bir sunum yapmayı planlıyoruz.

Öncelikle uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelede MASAK'ın rolü nedir, mücadelede karşı karşıya kaldığımız sıkıntılar ne, temel sorunlarımız ne ve eylem planında yer alan faaliyetlerimiz ne ve biz bu kapsamda neler yaptık onları arz etmeye çalışacağım.

Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı 1996 yılında kurulmuş, 1997 yılında faaliyetlerine başlamış. Doğrudan Maliye Bakanlığına bağlı olarak çalışan, taşra teşkilatı olmayan, sadece merkezde bir teşkilatı olan, temel görevlerini 5549 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesinden alan idari bir birim. Özellikle kolluk ve adli makamlarla iş birliği noktasında 5549 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesi bize belirli görevler, belirli yetkiler veriyor. Bu noktada özellikle aklama ve terörün finansmanının önlenmesi noktasında veri toplamak, şüpheli işlem bildirimlerini almak, analiz etmek ve değerlendirmek görevlerimizden bir tanesi. Bu kapsamda ilgili gerçek ve tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan teşekküllerden her türlü bilgi ve belgeyi talep edebiliriz. Değerlendirme sürecinde gerek duyulursa kolluktan kendi görev alanlarına ilişkin inceleme ve araştırma yapmasını talep edebiliriz ki bu özellikle vergi suçlarına ilişkin kullandığımız maddelerden bir tanesi.

Yine Cumhuriyet savcıları tarafından intikal ettirilen konuları inceliyoruz. Aklama suçunun tespitine ilişkin bize intikal eden talepleri yerine getirmeye çalışıyoruz.

Gene, aklama ve terörün finansmanına ilişkin bir ciddi şüphenin olması durumunda konuyu Cumhuriyet savcılığına intikal ettiriyoruz.

Şimdi, araştırma yöntemimize baktığımız zaman esasen ortada bir suç varsa ortada bir de para varsa, bir suç geliri varsa ilk akla gelen nokta aslında MASAK oluyor ama burada MASAK'ın aslında temel görev alanı kara para aklama yani suç gelirlerinin aklanması noktasında ortaya çıkıyor. Şimdi, bu zincire baktığımız zaman öncelikle bir suç işlenmiş olacak yani konuyla ilişkili olarak söyleyecek olursak yani bir uyuşturucu kaçakçılığı suçu işlenmiş olacak, buradan bir suç geliri elde edilmiş olacak. Bu noktadan sonra MASAK devreye giriyor. Elde edilen suç gelirinin aklanıp aklanmadığı noktasında aslında biz bir araştırma ve inceleme çalışmalarını yürütmeye çalışıyoruz. Yani bu zincirin üç halkasını yapmış olduğumuz araştırma sürecinde de ortaya koymaya çalışıyoruz. Bu halkalardan bir tanesi eksik olduğu zaman hukuken suç gelirinin aklanmasından bahsetmemiz de çok mümkün olmuyor.

Araştırma yaparken biz ne yapıyoruz? Uyuşturucu kaçakçılığı ile aklama eylemleri arasında bağlantı kurmaya çalışıyoruz. Şüpheli ve şüphelilerin ilişkili olduğu kişiler arasında bağlantı kurmaya çalışıyoruz. El koyma ve müsadere için mal varlığı ve suç gelirinin tespiti noktasında çalışmalar yapıyoruz ve yasal gelirler ile mal varlığı arasındaki orantısızlığın tespitini ortaya koymaya çalışıyoruz bu noktada.

Şimdi, bunu kaç personelle yapıyoruz? Esasen baktığımız zaman 2017 rakamlarını verecek olursak, toplamda 262 personelimiz var ama bu araştırma ve inceleme dediğimiz zaman aslında temel maliye uzmanı, uzman yardımcısı artı, Başkanlıkta istihdam ettiğimiz vergi müfettişlerinin toplam sayısı 152 yani 152 kişiyle bu işleri halletmeye çalışıyoruz.

Almış olduğumuz adli taleplere ve bireysel, kurumsal ihbarlara, sadece uyuşturucu bazlı değil, toplamda baktığımız zaman sayının özellikle bu ülkemizin son yıllarda içinden geçmiş olduğu sürecin istatistiklere de yansıdığını görüyoruz yani özellikle 2016 sonrasında Başkanlığımıza intikal eden adli taleplerde çok ciddi bir patlama yaşandığını görüyoruz özellikle örgütlü ve terör suçlarına ilişkin olarak. Bu noktada uyuşturucu kaçakçılığına ilişkin istatistiklere baktığımız zaman 2010'dan bu yana aşağı yukarı 6-8-10 civarlarında rakamlar görüyoruz bize intikal eden adli taleplerle ilgili olarak. MASAK'ın son on yılına baktığımız zaman yani öncü suçu uyuşturucu kaçakçılığı olan ve bizim suç

gelirleri aklanıyor burada dediğimiz kişi sayısı toplamda 291. 291 kişiyi biz bu uyuşturucu gelirlerinin aklanması noktasında savcılığa intikal ettirmişiz, bu noktada 25 berat, 9 mahkûmiyet, 57 takipsizlik alınmış ve 200 tane de dava bu noktada, 200 kişiyle ilgili olarak da dava devam ediyor görünüyor.

Şimdi, yaşadığımız sorunlar esasen baktığımız zaman ülke olarak bizim uyuşturucunun yakalanması noktasında görünen tablo o ki yani yakalama noktasında çok ciddi bir eksikliğimiz yok, yani o noktada bir eleştirimiz de yok aslında bizim MASAK olarak ama şu noktada bir ilave katkı bekliyoruz biz kolluk ve ilgili birimlerden, yani temel yaklaşım aslında yapılan operasyonda uyuşturucunun bizzat kendisinin yakalanmasına yönelik, bunun değerini de ortaya koyuyoruz yani daha önceki yapılan sunumlarda da muhtemelen arz edilmiştir Sayın Komisyona ama bu değer noktasında biz MASAK olarak yani akademik literatürde de böyle geçiyor yani bu işin finans kaynağını kurutmadığımız zaman ciddi anlamda başarı sağlayamıyorsunuz. Yani biz bu noktaya odaklanılması gerektiğini de düşünüyoruz yani yakalamalar evet, çok güzel, çok da başarılı ama MASAK'a intikal eden bu noktadaki taleplerin sayıca çok yeterli olduğunu görmüyoruz. İşte ev araması yapılıyor, uyuşturucu yakalandıysa, bize intikal eden talepler kapsamında söylüyorum yani sayı itibarıyla çok yok ama bize intikal eden taleplere baktığımız zaman üst aramasında, ev arasında ya da iş yeri aramasında uyuşturucu yakalanmış evet ama biz şunu görüyoruz muhtelif defterler, muhtelif bilgi notları, cüzdanından çıkan muhtelif kartvizitler, muhtelif senetler. Şimdi, bu senedin üzerinde kimin adı yazıyor? Notlarda irtibat bilgileri noktasında bu para kimden alınmış, kime verilmiş? Aradaki araçlar kim? O noktada yani çok bir tespit olmadan uyuşturucuyu kimde yakaladıysak biz, kim uyuşturucu kaçakçısıyla amiyane tabirle o bilgi bize geliyor, onun ötesinde de biz bu noktada sunumun ilerleyen slaytlarında da bahsedeceğim, sorunlarla karşı karşıya kalıyoruz.

Operasyonel çalışmalarla mali soruşturma eşanlı yürütülemiyor. Malumunuz, günümüz teknolojisinde yani şurada mesela bir banka hesabına havale yapmaya kalsak herhâlde bunu otuz saniye, kırk saniye içerisinde, haydi, bilemediniz hani teknolojiye yabancı olduğumuzu varsayalım, beş dakika içerisinde bunu gerçekleştirebiliyoruz ama bu paranın fiziken takibini yapmak çok kolay olmuyor yani arkasından takip etmeniz lazım para hangi noktaya transfer edildi? A noktasından B noktasına. B noktasından sonra nereye gitti ona da bakmanız lazım. Yani birkaç saniye içerisinde gerçekleştirilebilecek para transferlerinin takibini yapmak fiziken o transferin gerçekleştirdiği zamana oranla çok daha fazla zaman istiyor. Biz bu noktada aslında hani bize intikal eden taleplere baktığımız zaman şahıs yakalanmış, uyuşturucu kaçırılmış, uyuşturucu da yakalanmış, şahıs cezaevinde, yani her şey olmuş bitmiş, biz en sonra buradan elde edilen suç geliri nedir, bu nasıl aklanmıştır noktasında devreye girmeye çalışıyoruz. Bu hani ülke olarak çuvaldızı kendimize batırmamız gerekirse aslında bu çalışmaları bizim sahada yani uyuşturucu kaçakçılığına ilişkin operasyon sırasında bizim bunu gerçekleştiriyor olmamız lazım şahıs mali anlamda kimlerle irtibatlı, kimlerle görüşüyor. Bunları fiilen bilip bunların mali durumlarına da bizim bakıp kolluğa bu noktada destek sağlayabileceğimizi düşünüyoruz. Daha doğrusu, bu noktada da destek sağlayabileceğimizi düşünüyoruz.

Durum böyle olunca aslında uyuşturucu kaçakçılığı ve tacirleri uyuşturucu suçlarından elde ettikleri gelirler ile giderek artan mal varlıkları sebebiyle bu suçu işlemeye devam ettiklerini de görüyoruz. Mevcut hukuk düzenimize baktığımız zaman Türk Ceza Kanunu'nun 55'inci maddesi var esasen yani suçun işlenmesiyle elde edilen veya suçun konusunu oluşturan veya suç işlenmesi için sağlanan maddi menfaatlerle bunların birbirine dönüştürülmesi sonucunda ortaya çıkan ekonomik kazançların müsadere edileceği, Türk Ceza Kanunu'nun 55'inci maddesinde hüküm altına alınmış. Şimdi, ancak bizim yapmış olduğumuz araştırmalarda fiilen sahada karşı karşıya kaldığımız şöyle bir sorun var, bunu bu kapsamda yapmış olduğumuz çalıştaylarda da hani kolluktaki arkadaşlarla da beraber paylaştık, bir illiyet bağı kurma sorununuz var temelde. Biz MASAK bünyesinde yapmış olduğumuz çalışmalarda

şüphelilerin, uyuşturucu kaçakçılığından soruşturulan, zaman zaman gelen taleplerin niteliğine göre sanık durumunda olan kişilerin yasal gelirleri ile mal varlıkları arasında bir orantısızlığı tespit edebiliyorsunuz. Şahsa bakıyorsunuz işte SGK'den bir yerden maaş alıyor, üstündeki gayrimenkule bakıyorsunuz hani o maaşla çok örtüşmüyor. Yani onun nasıl kazanıldığı noktasında o orantısızlığı çok net bir şekilde ortaya koyabiliyorsunuz ancak şüpheliler ile işledikleri uyuşturucu kaçakçılığı suçundan elde ettikleri gelirlerle mal varlığı arasındaki illiyet bağıını çok açık ve net bir şekilde ortaya koymak erişim sağlanan veriler üzerinden çok mümkün olmuyor. Zira hukuk sistemimizde suç faillerinin harcamalarından hareketle gelir ve mal varlığı tespitine imkân veren hukuki düzenlemeler ve bu konuya ilişkin içtihatlar maalesef bulunmuyor.

Yaşadığımız sorunlardan bir diğeri, yapmış olduğumuz çalışmalarda genellikle yakalanan şahısların büyük ölçüde alt kademelerde yer alan şahıslar olduğunu görüyorsunuz ve olayın asıl organizatörlerinin ortaya konulamadığını ve yürütülen incelemelerde asıl suç gelirine ve sahiplerine ulaşamadığını da görüyoruz.

Aslında bu slayt az önce söylediklerimin biraz özeti niteliğinde yani bizim hukuk sistemimizde şüpheden malumunuz sanık yararlanıyor. İspat külfetinin de iddia makamına ait olduğunu söylüyoruz biz. Bu noktada herhangi bir eleştirimiz zaten söz konusu olamaz yani bir hukuk devletinde bunların zaten olması gerekiyor ama karşı karşıya kaldığımız şey bir uyuşturucu kaçakçılığıysa yani bir uyuşturucu kaçakçısıysa bizim bunu sadece hapis cezasıyla cezalandırmamız maalesef çok caydırıcı olmayabiliyor. Bu noktada hukuk sistemimizin, adaletimizin bizden beklediği de somut bir şekilde ortaya konulan, elde edilen mal varlığının soruşturma konusu olan ya da dava konusu olan uyuşturucu kaçakçılığı suçundan elde edilmiş olduğunu çok açık ve net bir şekilde ortaya koymamız. Takdir edersiniz ki bu çok kolay bir iş değil aslında.

Biz eylem planında yer alan faaliyetler noktasında yani tam akışa uygun da gitmek istediğimiz için aslında sunum planını biraz böyle şekillendirdik. Yaşadığımız bu sorunları paydaşlarımızla paylaştık. Kendileri de zaten bu noktada hemfikirlerdi, olumlu görüşlerini de belirttiler. Bu noktada, biz genişletilmiş müsadereye ilişkin hukuki altyapının oluşturulmasına yönelik bir çalışmanın, hukuki bir çalışmanın yürütülmesi gerektiği noktasında bir eylem planı maddesi koyduk, 4.3. eylem maddesi buna ilişkindi. Bir diğeri de 4.4. eylem maddesi hani sahada yaşadığımız, bu bahsetmiş olduğum yani uyuşturucu kaçakçılığı sonrasında yapılan aramalar sonrasında biz Maliye olarak yani bu suçun mali boyutunun ortaya çıkarılması, aklanmanın ortaya çıkarılması noktasında sahadan beklentilerimizi ortaya koyabilmek adına ilgili kolluk yani bu işi fiilen sahada olan arkadaşlarımıza, eğitimcilere eğitim verilmesi noktasında bir faaliyet koyduk.

Bu noktada biz neler yaptık? Konuya ilişkin net, somut bir öneride bulunmadan önce bir çalıştay gerçekleştirdik. Burada Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık Organize Suçlarla Mücadele olsun, Terör Dairemiz olsun, Jandarmadan, Sahil Güvenlikten sahada çalışan ilgili bütün arkadaşlarımızı bir araya toplayıp konuya ilişkin dertlerimizi paylaştık. Burada yurt dışı örneklerinde de karşı karşıya kaldığımız ispat külfetinin paylaşılması ya da tersine çevrilmesi noktasında hukuki bir önerimiz oldu.

Yurt dışında bu iş nasıl yapılıyor aslında? Uyuşturucu kaçakçılığından bir suçluyu mahkûm ettiğiniz zaman arada da orantısız bir mal varlığı bulduğu zaman kamu otoritesi sanığa dönüp -burada aslında masum bir vatandaştan bahsetmiyoruz, bir uyuşturucu kaçakçısından bahsediyoruz- uyuşturucu kaçakçısına dönüp şunu söylüyor: Ben bu orantısızlığın senin yapmış olduğun bu uyuşturucu kaçakçılığından elde edildiğini devlet olarak varsayıyorum, temizse eğer bu para, yasal yollardan elde

edilmişse bunun ispatı sana düşer. Bu furya 1988 yılında İngiltere’de başladı, sonrasında onlarca ülkeye kadar yayıldı. Bu noktada ya biz kendimizi çok net anlatamadık, şey gibi algılandı biraz, nereden bulduna sanki öyle bir algı oluştu.

Bizim aslında burada meramımız uyuşturucu kaçakçılarına ilişkindi. Bu işe ilk başlayan, ispat külfetini tersine çevirmeye hukuken ilk başlayan ülkelerde de aslında düzenlemeler belirli suçlarla. Uyuşturucu kaçakçılığında başladılar İngiltere’de –en azından onu biliyorum- sonra silah kaçakçılığını bu sürece dahil ettiler. Aynı hukuki düzenlemeyi silah kaçakçılığında da yaptılar. Sonra ciddi dolandırıcılık olaylarına da genişlettiler. Sonra bir sizi öncül suça kadar yani bu yelpaze iyice genişledi.

Bu noktada aslında bizim önerimiz de bu çerçevedeydi. Eylem maddemiz de aslında buna ilişkindi. Çalıştaydan da bu noktada sahada çalışan arkadaşlardan olumlu bir destek görünce buna ilişkin genişletilmiş müsaderenin uygulamaya alınmasına yönelik yani Türk Ceza Kanunu’nda en azından belirli suçlar için uyuşturucu kaçakçılığı başta olmak üzere bu ispat külfetinin tersine çevrilmesi gerektiği noktasında fikirlerimizi beyan ederek bu konuda hukuki bir çalışma yapılması gerektiğini beyan ettik. 19 Temmuz 2017 tarihinde Uyuşturucuyla Mücadele Yüksek Kurulu Toplantısında ele alınmış oldu bu önerimiz. Mevcut hukuk sistemimize uygun olmadığı gerekçesiyle kabul görmedi.

Eğitim çalışmalarına baktığımız zaman: Bir diğer faaliyet konumuz buydu aslında yani eylem planı maddesinde faaliyet konusu 2 tane maddemiz vardı esasında, diğeri eğitimdi. 2017 yılında 15 tane eğitim düzenledik bu noktada, bu sahada çalışan arkadaşlarımızla beraber eğitimleri gerçekleştirdik. Toplam 43,5 saat bir eğitim sağladık. Toplam 363 kişi bu eğitimlere katıldı. Önümüzdeki dönemde bu eğitimlere de devam etme gibi bir niyetimiz var.

2018-2023 Eylem Planı’nda MASAK’ın faaliyetleri yani önümüzdeki dönemde başka neler yapıyor olacağız. MASAK bünyesinde ayrı bir ekip kuruyoruz 2018 yılı içerisinde. Özellikle narkotik suçlarıyla mücadelede yani sadece narkotikle ilgilenen, uyuşturucu kaçakçılığıyla ilgilenen daha doğrusu bunun mali boyutlarıyla ilgilenen ihtisas sahibi personelimizi bu noktada istihdam ederek ayrı bir ekip kuruyoruz. Bunu da taahhüt ettik esasen yapmış olduğumuz eylem planında.

Yine, uyuşturucu kaçakçılığının yoğun olduğu illerde İçişleri Bakanlığımızla irtibata geçtik bu noktada. Özellikle yüksek riskli iller belirlenerek buradaki özellikle bu sahada çalışan uyuşturucu kaçakçılığı noktasında, bu suçla mücadele noktasında sahada çalışan arkadaşlarımıza irtibat bilgilerini kendilerinden temin ederek sürekli bizdeki narkotik biriminin bu sahada çalışan arkadaşlarla irtibatını sürekli sağlamak adına onlardan irtibat bilgilerini temin etmek için gerekli çalışmaları, gerekli görüşmeleri yaptık. Kendilerinden de bu noktada bilgi bekliyoruz. Biz bu noktada kendilerine sahada eğitimlerini de veriyor olacağız yani biz ne bekliyoruz. Az önce yaşadığımız sorunları da ortaya koyarak bu sorunların giderilmesi noktasında biraz daha somut bir adım atmaya gerçekleştiriyor olacağız 2018 yılı içerisinde.

Bu çerçevede, tabii, merkezî planlı operasyonlara her zaman katkımız devam ediyor. Gerek kolluğun olsun gerek Sahil Güvenliğin, Jandarmanın olsun yapmış olduğu operasyonlarda bizden talep etmiş oldukları mali bilgileri kendilerine sunmaya önümüzdeki dönemde de devam ediyor olacağız.

Ben teşekkür ediyorum.

Sorularınız varsa, memnuniyetle...

BAŞKAN – Evet, ben de çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii, arzın önlenmesi noktasında size de çok önemli görevler düşüyor. Bu raporlarını bize daha geniş sunarsanız “word” formatında ve oradaki öneri kısmında da bazı mesela kanunlarda, ceza kanunlarında özellikle eksiklikler varsa onlarla ilgili önerilerinizi de yazarsanız biz de komisyon olarak onları değerlendiririz, ona göre dercederiz.

MASAK DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN GÜLTEKİN - Memnuniyetle Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Bir de uzman talebimiz vardı bu raporların yazım sürecinde bu konuda bize yardımcı olacak, bilimsel bir dil kullanacak bir arkadaşımız olursa, uzman bir arkadaşımız memnun oluruz.

Şimdi, tabii, siz az önce söylediniz. Mesela 262 personeliniz var. Bunlar ne kadar az, hakikaten yeterli değil. Bunu da öneri olarak sunabilirsiniz.

Uyuşturucu madde kaçakçılığı yapanların ailelerinin ve finans kaynaklarına el konulmasıyla ilgili de -tabii, ben o mevzuatı çok ayrıntılı bilmiyorum ama Adalet Bakanlığından da herhâlde gelip sunum yapacaklar-neler yapılabilir konuşmamız lazım. Mesela uyuşturucu aklama suçuyla ilgili 291 kişiye işlem yapılmış, 9 mahkûmiyet var.

MASAK DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN GÜLTEKİN - Evet. Bu belirtmiş olduğumuz temel sorunlar sebebiyle aslında bunlar biraz ortaya çıkıyor.

Yani istatistiklere baktığınız zaman, yakalamalarda ciddi bir yakalama var, değer olarak da -biz değerlerini de söylüyoruz- ama bu para nerede? Yani bize gelen taleplere istatistiksel olarak baktığınız zaman 2016’da 11 tane talep gelmiş bize, 2017’de 3 tane talep gelmiş bu noktada. Yani ortaya konulan aslında o paranın kaynağının kurutulması lazım. Hapis cezası, dünyada da böyle, çok caydırıcı olmuyor bu suçla mücadelede. Özellikle arzıyla mücadele noktasında çok caydırıcı olmuyor. Şahsın bütün mal varlığını elinden aldığınız zaman yani canına dokun, malına dokunduğunuz zaman aslında biraz şey oluyor. Özellikle uyuşturucu baronlarından bahsediyorsak, o adamların hapse girecek adamları da çok. Yani o noktada aslında hapis cezasının özellikle bu suçun üst kademesinde yer alan şahıslar için çok caydırıcı bir nitelik gösterdiğini çok söyleyemiyoruz maalesef.

Bu noktada da aslında bizim beklentimiz, bizim de isteğimiz bu yönde. Yani MASAK bu noktada özellikle aklama noktasında biraz daha etkin olabilir. Yani bize gelen taleplerde, o noktada biraz daha altı dolabilir.

BAŞKAN – Ceza yetersiz değil mi?

MASAK DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN GÜLTEKİN - Ben cezanın yetersiz olduğunu da düşünüyorum. Hapis cezası tek başına yeterli değil daha doğrusu. Bunun yanı sıra bu şahısların mal varlıklarına el koymak lazım. O noktada da, hani hukuk sistemimizin bizden beklediği şey, somut olarak o orantısız mal varlığını... Bakıyorsunuz, şahıs bir inşaatta işçi olarak çalışıyor, üstünde 2-3 tane araba var. Şimdi bunu da görüyorsunuz, arabanın edinme tarihinin de uyuşturucu kaçakçılığı suçlarına ilişkin yapıldığı tarihi de üst üste koyuyorsunuz ama baktığınız zaman, “Ne malum?” deniliyor. Bunu fiilen ortaya koymanız çok mümkün değil. Adamı fiziken takip ediyor olmanız lazım bunun için. Uyuşturucuyu aldı, şu anda şuraya gitti, evden çıktı, arabayı aldı... Bunların fiziki takibinin de yapılıyor olması lazım. Uyuşturucunun yakalanmasına odaklı yaklaşımdan da kastımız o. Biz uyuşturucuyu yakaladıysak bırakıyoruz, takibi de bırakıyoruz. Bizim önümüze gelen ifadelerde de öyle. Çok eski tarihlerden bir talep hatırlıyorum burada. Uyuşturucu satışından elde ettiği paraları döviz bürosunda başka birisine teslim etmeden önce yakalıyorlar ve bununla ilgili şahsın ifadesi soruluyor kollukta. Bunu biz net olarak okuduk. Yani aslında bizim bu noktada beklentimiz, uyuşturucuyu yakalamışsın, adamı da yakalamışsın, parayı da yakalamışsın, bu parayı döviz bürosuna götürüyor birisine teslim

etmek üzereyken... Yani o noktada operasyon niye düzenleniyor? Bırakın teslim etsin, kime teslim ettiğini de görelim. O suçtan kimin nemalandığını da görelim. Bizim eğitimlerde de vurgulayacağımız hususlardan bir tanesi bu.

BAŞKAN – Koordinasyon da önemli.

MASAK DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN GÜLTEKİN - Biz yürütülen operasyonların sonrasında değil -savcılıktan, mahkemeden gelmesin bu talepler- fiilen bu operasyonun yapılma sürecinde orada olalım. Mali noktada işin, finansman boyutuyla mücadelesi noktasında biz de orada olalım istiyoruz ki hani bu biraz rakamlara da yansısın, arzla mücadelede bir yere dokunmuş olalım. Aslında temel kaygımız, isteğimiz, arzumuz bu yönde.

BAŞKAN – Sayın Yurdakul...

AHMET SELİM YURDAKUL (Antalya) – Ben sunumunuz için teşekkür ederim.

Yürekten katılıyorum. Bu Uyuşturucu Komisyonunun ilk toplantısında da zaten söylemiştik, bizim de önerimiz, uyuşturucudan yakalanan kişilerin mal varlıklarına akrabaları da dâhil önce tedbir konulması, yapılan inceleme ve hâkimin en son karar vermesi sonucunda eğer suçlu bulunur ise o zaman o suçlu bulunan kişiye “Bu mal varlığını nasıl temin ettiniz?” bu soru sorulacak. Hani bize nasıl nereden buldun falan diyorlar ya. Biz beyan veriyoruz tüm memurlar, milletvekilleri, sizler. “Nereden buldun?” Bunu soracaksınız. Eğer derse ki: “Tamam, babamdan kaldı, şuradan aldım bunu...” Tamam, ama ispatlayamazsa kesin hüküm almış kişilerin bütün mal varlığına el koyacaksın. Hatta oradan alınan, el konulan mal varlığından elde edilen parayla da uyuşturucuyla mücadele için gereken harcamalar da yapılabilir diye düşünüyorum.

Yürekten katılıyorum. Yoksa kendileri yerine başka adamlar kullanarak onlar hapse gidiyorlar, diğer paralar... Özellikle bu terör finansmanında kullanılıyor. Yani PKK başta olmak üzere tüm terör örgütleri, bakın, özellikle çok dikkat ettiğiniz zaman buradan finansman sağlıyorlar. O silahlar daha sonra bizim vatan evlatlarının şehit olmasına neden oluyor. Dolayısıyla kesinlikle el konulması yönünde çabamızı sarf edeceğiz. Tabii, takdir Komisyonun ve Başkanın.

MASAK DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN GÜLTEKİN - Sayın Vekilim, ikna etmeye yönelik çabalarımızda aslında biz de aynı örneği verdik. Bu haksız mal edinmeye sokuyoruz... Bir kamu çalışanında orantısız bir mal varlığı bulduğunuz zaman, beyan etmemişse eğer bunu, haksız mal edinmeden devlet buna el koyuyor ve bu noktada ispat külfeti memura geçiyor. Aslında çarpıcı olsun diye o cümleyi de kullanıyorduk. Biz kamu çalışanımıza yaptığımız şeyi bir uyuşturucu kaçakçısına da yapalım istiyoruz. Yani niyetimiz, isteğimiz, arzumuz bu yönde. Bunun yurt dışında örnekleri de var. Hukuk sistemimize ne ölçüde uyar, uymazsa, Adalet Bakanlığı yetkilileri muhtemelen daha iyi tartacaktır onu. Ama bizim önerimiz, hukuki anlamda bu yönde.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz de tüm katılımcılara çok teşekkür ediyoruz.

Komisyonumuzun bugünkü toplantısını kapatıyorum.

Kapanma Saati: 16.45